

T.C. BOLU VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

BOLU

**2021
YILI**

**EKONOMİK
GÖRÜNÜM
ve
FAALİYET
RAPORU**

www.bolu.ticaret.gov.tr

T.C.
BOLU VALİLİĞİ
TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

BOLU

2021 YILI
EKONOMİK GÖRÜNÜM
VE
FAALİYET RAPORU

MART - 2022

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	8
BOLU İLİ.....	10
Bolu İlinin Tarihi.....	11
1. İÇ TİCARET	14
1.1. İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	14
1.1.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü İç Ticaret İle İlgili İş Ve İşlemleri	14
1.1.2. Ticaret ve Sanayi Odaları	15
1.1.3. Kurulan Ve Kapanan Şirket Sayıları	17
1.1.4. Coğrafi İşaret.....	19
1.1.5. Gerede Ticaret ve Sanayi Odasının Değerlendirme ve Önerileri	21
1.1.6. Ticaret İl Müdürlüğüne Katılım Sağlanan Şirket Genel Kurul Sayıları	22
1.1.7. Hal Kayıt ve Yaş Meyve ve Sebze Hizmetleri	22
1.1.8. Taşınmaz Ticareti İşleri	22
1.1.9. İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti İşleri.....	23
1.1.10. Kuyum Ticareti İşleri	23
1.1.11. Alışveriş Merkezleri	24
1.1.12. Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler (İstenmeyen SMS Şikâyetleri).....	26
1.2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	27
1.2.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü Esnaf Sanatkârlar İle İlgili İş Ve İşlemleri	27
1.2.2. Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kuruluşları	27
1.2.3. Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları	28
1.2.4. Esnaf ve Sanatkâr İşletme Sayısı	30
1.2.5. İlimiz Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözüm Önerileri	32
1.2.6. Kamu ve Yerel Yönetimden Beklentiler	33
1.2.7. Hibe ve Faizsiz Kredi Destekleri.....	34
1.3. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER.....	34
1.3.1. Bolu Ticaret İl Müdürlüğü Esnaf Sanatkârlar İle İlgili İş Ve İşlemleri	34
1.3.2. Kooperatifçilik	35
1.3.3. Kooperatif Sayısı.....	35
1.3.4. Birlik Sayısı	37
1.3.5. Genel Kurul Sayısı.....	37
1.3.6. Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) Hibe Desteği	38
1.3.7. 2020 Yılında İç Ticaret, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçiliğe Yönelik Seminer ve Toplantılar.....	39
1.4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	43
1.4.1. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti	43
1.4.2. Piyasa Gözetimi Denetim Faaliyetleri	44
2. DIŞ TİCARET	46
2.1. İhracat Yapılan İlk On Ülke İle İhracata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler	46
2.2. İthalat Yapılan İlk On Ülke İle İthalata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler	47
2.3. Dış Ticaret Dengesine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler	48

3. ÜRETİM	48
3.1. TARIM SEKTÖRÜ	48
3.1.1. Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmesi	48
3.1.2. En Fazla Üretimi Yapılan Tarımsal Ve Hayvansal İlk Beş Ürün Kalemı	51
3.1.3. Ciro Büyüklüğüne Göre Kanatlı Sektörü İlk Dört İşletmeye İlişkin Bilgiler	51
3.1.4. Üretici Örgütlerine Yönelik Bilgi Ve İstatistikler	52
3.1.4.1. Kooperatifler	52
3.1.4.2. Tarımsal Birlikler	53
3.1.5. Tarımsal Kredilere Yönelik Bilgi Ve İstatistikler	53
3.1.6. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	53
3.2. SANAYİ SEKTÖRÜ	55
3.2.1. Sanayi Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	55
3.2.2. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	57
3.2.2.1 Sanayi İşletmelerinin İlçe Bazlı Dağılımı	57
3.2.2.2 Sanayi İşletmelerinin Yıllar İtibariyle İşletme Sayısı ve Çalışan Sayısı	58
3.2.3. Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	58
3.2.4. Küçük Sanayi Sitelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler	59
3.2.5. Sanayi Sektöründe İstihdam Bilgi ve İstatistikleri	61
3.2.6. Bolu İl Sanayinin Güncel Sorunları Ve Çözüm Önerileri	67
3.2.7. Bolu İlinin Sanayi – Ticaret Alanında Güçlü Ve Zayıf Yönleri, Fırsatlar, Tehditler Ve İlde Öne Çıkan Yatırım Alanları	70
3.3. KÜLTÜR VE TURİZM	74
3.3.1. Hizmet Sektörü	74
3.3.1.1. Hizmet Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	74
3.3.2. Konaklama	75
3.3.2.1. Turizm Belgeli- Belediye Belgeli İşletme Sayısı, Yatak Kapasitesi, Turist Sayısı	75
3.3.3. Kültür Varlıkları	76
3.3.3.1. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	76
3.4. TURİZM SEKTÖRÜ	77
3.4.1. Turizm Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	77
3.4.2. Turizm	81
3.4.2.1. Termal Turizm	81
3.4.2.2. Bolu Kaplıcaları	82
3.4.2.3. Spor Turizmi	82
3.4.2.4. Kültür Ve İnanç Turizmi	83
3.4.2.5. Bolu Müzesi	84
3.4.2.6. Seben Kaya Evleri	84
3.4.2.7. Akşemsettin Türbesi	85
3.4.3. Geliştirilmesi Ve Desteklenmesi Gereken Turizm Alanları	85
3.4.4. Turizm Sektörünün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler	86
4. İSTİHDAM	87
4.1. ÇALIŞAN SAYISINA (SİGORTA TÜRLERİNE GÖRE) İLİŞKİN BİLGİ VE İSTATİSTİKLER	87
4.1.2. Sosyal Güvenlik Göstergeleri	87
4.2. İstihdamın Sektörel Dağılımına İlişkin Bilgi Ve İstatistikler	88
4.3. Aktif Nüfus İşgücüne Katılım Oranı Ve İşsizlik Oranına İlişkin İstatistikler	89
4.3.1. İlin İşgücü Piyasası	89

5. DEVLET YATIRIMLARI	89
5.1. Tamamlanan veya Hâlihazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler	89
5.1.2. Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Yatırımları	89
5.1.3. Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğü Yatırımları	91
5.1.4. Ulaştırma ve Altyapı Bölge Müdürlüğü Yatırımları	94
5.1.4.1. Yapımı Tamamlanan Yatırımlar.....	94
5.1.5. Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü Yatırımları	96
5.1.5.1. Bölge Müdürlüğümüz bünyesinde tamamlanan ve hâlihazırda yapımına devam eden projeler.....	96
5.1.5.2. İlimizde Bitirilerek Hizmete Girmiş Olan Devlet Yatırımları	100
5.1.6. Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü Yatırımları	101
5.1.6.1. İçme Suyu Tesisleri	101
5.1.6.2. Atık Su Arıtma Tesisleri	103
5.1.6.3. Barajlar, Göletler Ve Yeraltı Depolamaları.....	104
5.1.6.4. Sulama Tesisleri	107
5.1.6.5. Arazi Toplulaştırma Ve Tıgh	108
5.1.6.6. Dere Islahları.....	109
5.1.6.7. Hes	110
5.1.7. Bolu İl Özel İdaresi Yatırımları	111
5.1.7.1. Tamamlanan Veya Hali Hazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş ve Değerlendirmeler	111
5.1.7.2. Yapılması Planlanan Önemli Devlet Yatırımları İle Bu Yatırımlardan Beklenen Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler	112
5.1.7.3. Önümüzdeki Dönemde Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Alanlara İlişkin Görüş, Öneri Ve Değerlendirmeler	114
6. DEVLET YARDIMLARI	115
6.1. Esnaf ve Sanatkârların İstifadesine Sunulan Hibe Ve Faizsiz Kredi Desteklerine İlişkin Bilgi Değerlendirme Ve Öneriler	115
6.1.1. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanlığı'ndan alınan bilgiler.....	115
6.1.2. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Bölge Birliği Başkanlığı'ndan alınan Bilgiler	116
7. DESTEKLENEN SEKTÖRLER.....	117
7.1. Halihazırda Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler İle Bu Desteklerin İl Ekonomisine Katkısı	117
7.1.2. Bolu KOSGEB İl Müdürlüğü Bilgileri.....	117
7.2. Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde ele edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler	118
7.3. İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş, değerlendirme ve öneriler.....	119
8. GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRME.....	119
9. KAYNAKÇA.....	120

TABLolar

Tablo 1. Türlerine Göre Bolu ve Gerede Ticaret ve Sanayi Odalarına Kayıtlı Faal Şirket Sayılarını Gösterir Tablo	15
Tablo 2. 31.12.2021 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo ..	16
Tablo 3. 31.12.2021 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasına Bağlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo	16
Tablo 4. 31.12.2021 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasında Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo	17
Tablo 5. 31.12.2021 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasında Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo	17
Tablo 6. Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na Kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo	17
Tablo 7. Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na Kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo	18
Tablo 8. 31.12.2021 Tarihi İtibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Coğrafi İşaret Almış Ürünleri Gösterir Tablo	20
Tablo 9. 31.12.2021 Tarihi İtibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasından Coğrafi İşaret Almış Ürünleri Gösterir Tablo	21
Tablo 10. 2021 Yılı Taşınmaz, İkinci El Motorlu Kara Taşıtlar ve Kuyum Ticareti Veri Tablosu	23
Tablo 11. Highway Outlet AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo	24
Tablo 12. Esas14 Burda AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo	25
Tablo 13. Cadde AVM'de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo	25
Tablo 14. Bolu İli 2021 Yılı Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletim İstatistiği	26
Tablo 15. Bolu İlinde 2021 Yılında Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayılarını Gösterir Tablo.....	28
Tablo 16. Bolu İli Meslekler Bazında Esnaf ve Sanatkârlar Yaş Ortalaması ve Cinsiyet Dağılımları.....	28
Tablo 17. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Tablosu	29
Tablo 18. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odalarının İlçeler İtibariyle Dağılımını Gösterir Tablo.....	30
Tablo 19. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibariyle En Fazla İcra Edilen 10 Meslek	31
Tablo 20. Bolu İlinde 2021 Yılında En Fazla Tescil Edilen 10 Meslek	31
Tablo 21. Bolu İlinde 2021 yılında En Fazla Terkin Edilen 10 Meslek	32
Tablo 22. Bolu İlinde 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa Tabi Ticaret Bakanlığı Sorumluluk Alanına Giren Kooperatifler ve Ortak Sayıları	35
Tablo 23. Bolu İl ve İlçelerinde Kurulu Bulunan Tüm Kooperatiflerin Ortak Sayıları	36
Tablo 24. İlimiz ve İlçelerindeki Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince 01.01.2021 – 31.12.2021 Tarihleri arasında Kullanılan Kredi ve Miktarları.....	37
Tablo 25. Bolu İlinde 2021 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği İçin Başvuran Kooperatif Bilgileri	38
Tablo 26. Bolu İlinde 2021 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği Alan Kooperatifler	38

Tablo 27. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti 2021 Yılı İstatistiklerini Gösterir Tablo	43
Tablo 28. Bolu İlinde 6502 Sayılı Kanun Kapsamında 2021 Yılında Yapılan Denetim Tablosu	45
Tablo 29. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2021 Yılında İhracat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu.....	46
Tablo 30. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2021 Yılında İthalat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu	47
Tablo 31. Bolu İli 2021 İhracat-İthalat Rakamlarını Gösterir Tablo	47
Tablo 32. Bolu İlinde 2021 Yılında En Fazla Üretimi Yapılan İlk Beş Hayvansal Ürün Kalemini Gösterir Tablo.....	51
Tablo 33. Bolu İlinde 2021 Yılı İtibarıyla İlimizde En Çok Ekilen İlk Beş Tarımsal Ürün Kalemini Gösterir Tablo	51
Tablo 34. Üretim Kapasitesi En Fazla İlk Beş Gıda İşletmesi	51
Tablo 35. Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Ortak Sayısını Gösterir Tablo	52
Tablo 36. Bolu İl ve İlçelerdeki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ve Ortak Sayılarını gösterir Tablo.....	52
Tablo 37. Bolu İli 2021 Yılı Üretici Birliklerini Gösterir Tablo	53
Tablo 38. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibarıyla Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı Gösterir Tablo	57
Tablo 39. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri	58
Tablo 40. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Siteleri	59
Tablo 41. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Sitelerinde Faaliyet Gösteren İşyeri Sayıları.....	60
Tablo 42. Bolu İlinde 2021 Yılında Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı Gösterir Tablo	61
Tablo 43. Bolu İlinde 2021 Yılında Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletmeyi Gösterir Tablo	61
Tablo 44. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibarıyla Organize Sanayi Bölgelerinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo	62
Tablo 45. Bolu İl SGK Kayıtlarına Göre Bolu İlinde Çalışan Sayısına İlişkin Tablo	87
Tablo 46. Bolu İli Aktif Nüfusun Kır-Kent Dağılımı Gösterir Tablo	87
Tablo 47. Bolu İli Göç Durum Tablosu	87
Tablo 48. Bolu İli İşe Yerleştirilenlerin Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo	88
Tablo 49. TÜİK Verilerine Göre Bolu İli Temel Göstergeler Tablosu	89
Tablo 50. Bolu İlinde Devam Eden İl Özel İdaresi Projeleri Tablosu	111
Tablo 51. Bolu İlinde Biten İl Özel İdaresi Projeleri Tablosu	113
Tablo 52. S.S. 5. Bölge Birliğimize Bağlı Kooperatiflerimizce 2021 Yılında Kullandırılan Krediler Tablosu. .	116
Tablo 53. Bolu İli 2021 Yılı KOSGEB Destek Gerçekleşmelerine İlişkin Bilgiler	118

ÖNSÖZ

■ **Ersin TERZİ**
Ticaret İl Müdürü

Ülkemizin iç ticaret politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasında, illerimizdeki mevcut ekonomik durumun, ticari ihtiyaçların ve sektörel gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu düşüncelerle, Bolu Ticaret İl Müdürlüğü olarak ilimizdeki kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde, ilimizin ticari hayatını tüm yönleriyle ortaya koyacak bir çalışmayla İç Ticaret, Esnaf ve Sanatkarlar, Kooperatifler ve Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi faaliyetleri, Dış Ticaret, Üretim, İstihdam, Devlet Yatırımları, Devlet Yardımları, Desteklenen ve Desteklenmesi öngörülen sektörler ile bunların ekonomiye katkıları ile gerekli görülecek diğer konularda bilgi ve değerlendirmelerin ve çözüm önerilerinin yer aldığı **“Bolu ili 2021 yılı Ekonomik Görünüm ve Faaliyet Raporu”** nu hazırlamış bulunmaktayız.

Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer alan Bolu ilinin, bilinen en eski tarihi milattan önce 1200’lü yıllara dayanmaktadır. Hititleri, Büyük İskenderi, Persleri, Osmanlı Devletini ağırlayan Bolu, yıllar içinde kendine özgü gelenek ve göreneklere ile de farklı bir kimliğe bürünmüştür.

Türkiye’nin büyük ticaret merkezleri arasında bulunan Bolu, doğal güzellikleri, yüksek kalitede yaşam standartları ve başarılı insan kaynakları ve Ar Ge altyapısı ile yatırımcılara geniş ekonomik ve sosyal fırsatlar sunmaktadır.

Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında ve ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ilimiz, azami 3 saatlik sürüş ile ülkenin satın alma gücü en yüksek metropollerinden oluşan yaklaşık 30 milyon nüfusa sahip dinamik pazarlara erişim avantajı sağlamaktadır.

İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler; tarım, ticaret, sanayi, turizm ve hizmetler sektörü olarak sıralanmaktadır.

320 bin nüfusa sahip ilimizde 9 binden fazla kayıtlı esnaf faaliyet göstermektedir. . Anadolu'ya özgü bir gelenek olan Ahilik Geleneği, Bolu ve özellikle de Mudurnu ilçesinde halen yaşatılmaktadır. Ahiliğin sosyal dokudaki en belirgin yansımaları, tarihi çarşıda (Arasta) 700 yıldır devam etmekte olan Esnaf Duası (veya Bereket Duası) geleneği Mudurnu'nun köklü kent kültürüdür. Mudurnu ilçesinde demirci ustası olan Hacı Mehmet Şenkaya "**Türkiye'nin Ahi Babası**" seçilen ilk esnaf olarak tarihteki yerini almıştır.

Mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla da ulaşım olanaklarının daha da arttığı ilimiz, zengin turizm potansiyeline sahip olması, 30 binden fazla öğrencisi bulunan bir Üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

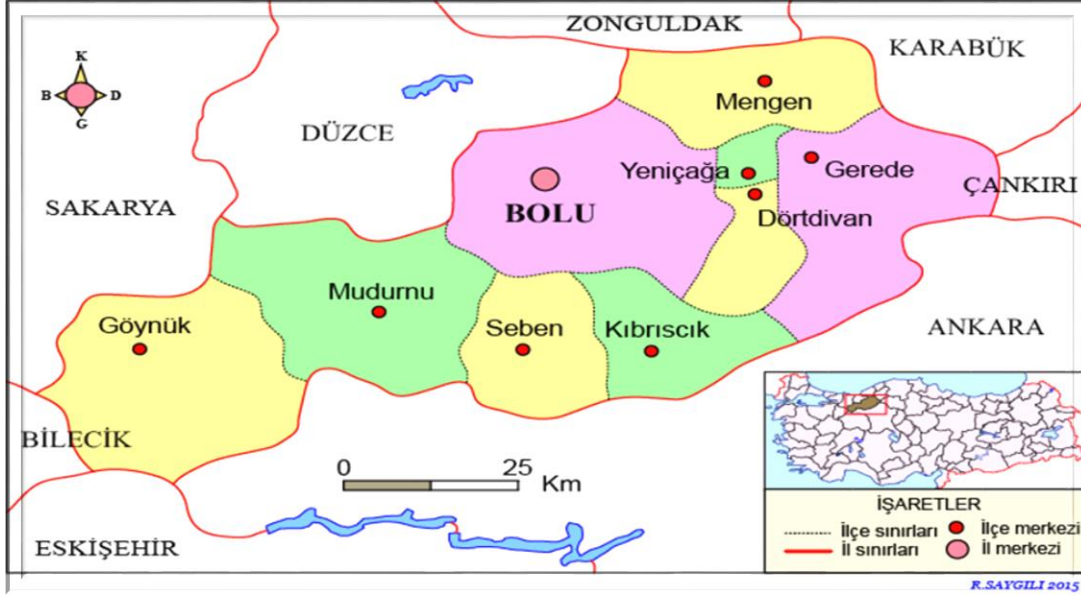
Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılığın oluşturduğu ilimizde, kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır.

Topraklarının % 65'i ormanlarla kaplı ilimizde, başta Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü, Sülüklü Göl ve Seben Gölü olmak üzere irili ufaklı birçok doğal ve yapay göl, Kartalkaya Kayak Merkezi, Karacasu, Mudurnu Babas ve Sarot, Seben Kesenözü-Pavlu, Göynük-Çatak kaplıcalarıyla, başta doğa turizmi olmak üzere kış, termal, kültür, inanç, gençlik, spor, av, kongre, toplantı, gastronomi ve alternatif turizmde de potansiyeli giderek büyümektedir.

Sanayinin büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu Bolu'da, faaliyette bulunan önemli sanayi dalları; Gıda, Orman ürünleri ve Mobilya, Deri Ürünleri, Isı Cam ve Temperli Cam Sanayi, Elektrik Cihazları Üretimi, Kömür ve Linyit, Dokuma-Giyim Eşyası, Çimento sektörleridir.

İlimizi tanıtmak, İlin demografisi, ticaret, üretim, istihdam ve yatırımlar vb. alanlarda mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla hazırlamış olduğumuz bu raporun hazırlanmasında, sahip oldukları verileri İl Müdürlüğümüzle paylaşan tüm kurum ve kuruluşlara verdikleri destek için teşekkürlerimi sunuyorum.

BOLU İLİNİN GENEL DURUMU

Yüzölçümü : 8.323 km²
Nüfusu : 320.014 (İl Geneli)

Bolu ili, yurdumuzun Batı Karadeniz Bölgesinde yer almaktadır. İlimizin batısında; Sakarya ve Düzce, güneybatısında; Bilecik ve Eskişehir, güneyinde; Ankara, doğusunda; Çankırı ve Karabük, kuzeyinde; Zonguldak illeri vardır.

İlimiz Merkez İlçe haricinde 8 İlçesi, 4 Beldesi ve 511 Köyü vardır.

Bolu, Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ve kişi başına düşen milli gelirden Türkiye genelinde ön sıralarda olan bir İl'dir.

Bolu, mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla ulaşım olanaklarının daha da artması, şehir içi dağıtım altyapı çalışmaları yıllık programlar dâhilinde sürdürülen doğalgaz kullanımının giderek yaygınlaşması, zengin turizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmalar, su kaynaklarının yeterli, toprak verimliliğinin yüksek olması, ülkenin önemli kanatlı hayvancılık merkezlerinden biri olması, İlde otuz bine yakın öğrencisi bulunan bir üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

Bolu'da tarım, ticaret, sanayi ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılık teşkil etmekte, hayvansal üretim içerisinde kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak belirmektedir. Türkiye beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır.

Sektörde 4 firma entegre üretim yapmaktadır. Bunlardan 2'si Avrupa Birliği'ne ihracat için ön izin belgesi almış olup, diğer firmalarca da ön izin belgesi alınması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Yüzde 11,5'i mutlak tarım arazisi olmak üzere tarım alanları, il arazisinin yaklaşık % 18'ini oluşturmaktadır. İlimizde tarla bitkileri olarak ekili alanların büyük bir kısmını tahıllar oluşturmaktadır. Yetiştirilen tahılların başında buğday gelmektedir. Buğdayı sırasıyla arpa, yulaf, çeltik ve mısır izlemektedir. Baklagillerden nohut, fasulye, fiğ ve burçak, endüstri bitkilerinden şeker pancarı ve şekerpancarı tohumu yetiştirilmektedir. Yumrulu bitkilerden patates, soğan, sarımsak ve hayvan pancarı yetiştirilmekte olup, bunlardan patates İlimiz için önemli ekonomik değere sahiptir. İlimizde ayrıca çeşitli meyve ve sebze bitkileri de üretilmektedir.

İl yüzölçümünün % 64'üne tekabül eden orman alanları toplam 514.295 hektardır. Bu alanın % 76'sı (389.222 hektarı) normal koru, % 24'ü (125.073 hektarı) bozuk korudan oluşmaktadır. İl ormanlarının yarıya yakın kısmını çam türleri oluşturmaktadır. Köknar, kayın, meşe ağaçları da il ormanlarında bulunan diğer ağaç türleridir. Orman kadastrou yapılan alan 504.244 hektardır. Bu alanın 373.149 hektarının tescili yapılmıştır. Kadastrou yapılıp, tescili yapılmayan alan 131.095 hektar, kadastrou yapılmayan alan ise 10.051 hektardır.

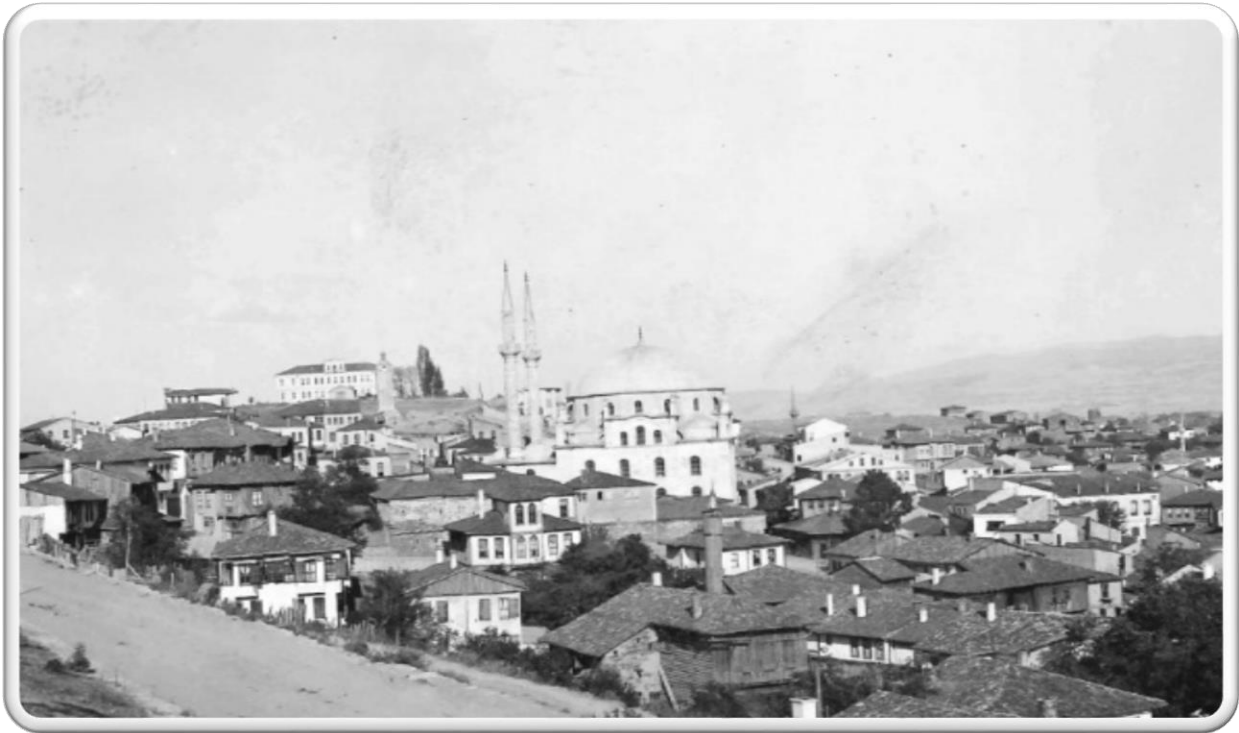
İldeki 487 köyün 402'si orman köyüdür. İl nüfusunun yaklaşık % 25'i orman köylerinde yaşamaktadır. İlin orman yolları uzunluğu toplam 9.235 km. olup, bunun 6.598 km'si yapılmış, 2.637 km'sinin de yapımı planlanmıştır. Bolu ili ormanlarında 2015 yılı Aralık ayı sonu itibariyle; 933.848 m³ endüstriyel odun ile 111.101 ster yakacak odun üretimi yapılmıştır. Bu ürünlerin satışından 160 milyon TL gelir elde edilmiştir. İlimiz ormancılık sektöründe faaliyet gösteren fabrika sayısı 118 olup, yıllık üretim kapasiteleri 498.049 m³'tür.

BOLU'NUN TARİHİ

M.Ö. 1200'lü yıllarda bütün Hitit toprakları gibi Bolu da Friglerin elindeydi. M.Ö. 6. asırda Persler bölgeye hâkim oldular. M.Ö. 336'da Büyük İskender Persleri yenerek Anadolu'nun birçok yeri gibi Bolu'yu da ele geçirdi. Büyük İskender'in ölümü üzerine Makedonya yıkılınca Bolu bölgesinde Bitinya Krallığı kuruldu. Yazılı belgeler, o dönemlerden kalan arkeolojik eserler ve tarih kaynaklarına göre, Trak göçleri sonunda Sakarya ve Filyos Nehrinin yayı içine yerleşen halk "Bithyn" ismi ile anılıyordu. Bu yüzden Bolu'nun da içinde bulunduğu Kuzeybatı Anadolu'ya "Bithynia" denilmiştir. Bithynler tarafından Salonia Campus

denilen Bolu Ovası ve çevresinin adı Romalılar tarafından “Claudio Polis” olarak değiştirilmiştir. Bolu isminin de “Polis”ten geldiği sanılmaktadır. Üç tepe üzerinde kurulmuş olan şehir içte ve dışta surlara sahipti. Şehrin kuzeyinde Halı Hisarı bölgesinde bu surların kalıntıları görülebilmektedir. 1071 Malazgirt zaferinden sonra batıya yayılan Türkmenler 3 yıl sonra Bolu’ya yerleştiler. Selçuklu Devleti’nin komutanları Artuk, Tutuk, Danişmend, Karateki ve Saltuk Beyler Süleyman Şah’ın emrinde İstanbul sınırına dayandılar. Bu akınlar sırasında Bolu, Horasanlı Aslahaddin tarafından fethedilmiştir.

Bolu Yöresine Osmanlı akını ilk kez Osman Gazi tarafından başlatılmıştır. Bolu yöresinin tümüyle fethedilmesi ise Orhan Gazi döneminin ilk yıllarına (1324 – 1326) rastlar. Bir başka rivayete göre Osmanlılar zamanında bölgede, bol olarak Uluğ – Alim olması nedeniyle önceleri “Bol Uluğ”, zamanla yöre “BOLU” olarak isimlendirilmiştir. Yıldırım Beyazid’in ölümü ile başlayan şehzadeler savaşına Bolu, birçok kez sahne oldu. Bolu, Ankara Savaşı sonrası Timur’un talan ettiği bölgelerin dışında kaldığı gibi, bu tehlike bitinceye kadar, Osmanlı Devleti’nin 2. kurucusu sayılan Çelebi Mehmet’i de Kızık Yaylasında barındıran belde olmuştur. Çelebi Mehmet’in Osmanlı Devleti’nin birliğini sağlamasından sonra ise Bolu, düzenli bir yönetime kavuştu.

1324 – 1692 yılları arasında Bolu, 36 kazası olan bir sancak beyliği idi. XVI. Yüzyılda Bolu, ikinci derece Şehzade sancaklarından biri oldu. 2. Bayezit döneminde Şehzade Süleyman (Kanuni) buraya atandı. 1683-1792 yılları arasında Voyvodalıkla yönetildi.

II.Mahmut zamanında ise Mutasarrıflığa dönüştürüldü. (1811) Tanzimat sonrası Bolu; Kastamonu eyaletine bağlandı (1864). 1909 yılında ise tekrar Mutasarrıflığa dönüştürüldü.

Mondros Mütarekesi'nin yürürlüğe girmesi ve İzmir'in işgal edilmesinin ardından Bolu yöresinde ilk Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Gerede'de örgütlendi. Bolu 1. Dünya Savaşı'nda ve sonrasında düşman işgaline uğramadı fakat maddi zarar gördü. Mustafa Kemal Paşa önderliğinde yapılan milli mücadele dönemlerinin sonunda Bolu, 10 Ekim 1923'de Mutasarrıflık devrini tamamladı ve vilayet haline getirildi.

Valilik Binası / BOLU

1. İÇ TİCARET

1.1. İÇ TİCARETE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.1.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ İÇ TİCARET İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLERİ

- Şirketlerin genel kurul toplantılarına ait başvuru evraklarının eksiksiz olarak kayda alınması için kontrol işlemlerini yapmak,
- Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Belgelerini incelemek, noksanlıklarını tamamlamak, toplantı tutanağı ve eklerini arşivlemek, bu bilgilerden Bakanlıkça belirlenecek olanları Merkezi Sicil Sistemine aktarmak,
- Şirket Genel Kurul Toplantılarına Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- Elektronik Ticaret ve Perakende Ticarete ilişkin ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yapmak,
- Ticaret ve Sanayi Odaları ile ticaret Borsalarına ilişkin mevzuat ve Bakanlıkça verilen görevleri yapmak,
- Şirketler hakkında ileri sürülen ve denetim gerektirmeyen şikâyetlere ilişkin olarak bu kuruluşların işlem, hesap ve varlıklarını doğrudan ya da Bakanlığın talimatı üzerine incelemek ve sonuçlarını Bakanlığa rapor halinde bildirmek, bu incelemeler için personel görevlendirmek,
- İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında yapılan müracaatları değerlendirmek, belirlenen belgeleri düzenleyip ilgililere vermek,
- Toptancı halleri ve Pazar yerleri ile ilgili işlemleri yürütmek, Sebze ve Meyve ticareti ile iştigal eden meslek mensuplarını ve diğer ilgilileri ile Hal Hakem Heyeti üyelerine ilişkin bilgileri ve Heyet kararlarını Hal Kayıt Sistemine aktarmak,
- Kanun ve Yönetmelikle belirlenen belgeleri düzenleyip ilgililere vermek,

1.1.2. Ticaret ve Sanayi Odaları

Anayasamızın 135. maddesine göre; “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.”

5174 Sayılı Yasa ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kuruluş ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemektedir.

İlimiz genelinde, Merkezde **Bolu Ticaret ve Sanayi Odası** ile Gerede ilçemizde **Gerede Ticaret ve Sanayi Odası** olmak üzere toplam 2 Ticaret ve Sanayi Odası faaliyet göstermektedir.

İlimizde, **2021 yılı sonu** itibariyle toplam **4.424** şirket bulunmaktadır.

Tablo 1. Türlerine Göre Bolu ve Gerede Ticaret ve Sanayi Odalarına Kayıtlı **FAAL** Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

Şirket Türleri	Bolu TSO Sayı	Gerede TSO Sayı	Toplam Sayı
Anonim Şirket	629	67	696
Limited Şirket	2.107	438	2.545
Kooperatif	179	11	190
Şahıs Firma	635	321	956
Diğer	31	6	37
TOPLAM	3.581	843	4.424

Tablo 2. 31.12.2021 tarihi itibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

ŞİRKET TÜRÜ	FAALİYET DURUMU			
	FAAL	TASFİYE HALİNDE	TERKİN	TOPLAM
ANONİM	629	8	388	1.025
LİMİTED	2.107	73	1.855	4.035
KOOPERATİF	179	40	247	466
ŞAHİS	635	-	1.663	2.298
DİĞER	31	-	25	56
TOPLAM	3.581	121	4.178	7.880

Tablo 3. 31.12.2021 tarihi itibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

ŞİRKET TÜRÜ	FAALİYET DURUMU			
	FAAL	TASFİYE HALİNDE	TERKİN	TOPLAM
ANONİM	67	--	35	102
LİMİTED	438	1	229	668
KOOPERATİF	11	--	16	27
ŞAHİS	321	--	576	897
DİĞER	6	--	7	13
TOPLAM	843	1	863	1.707

1.1.3. Kurulan ve Kapanan Şirket Sayıları

Tablo 4. 31.12.2021 tarihi itibariyle Bolu Ticaret ve Sanayi Odasının Kuruluşu Yapılan ve Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

	Anonim	Limited	Komandit	Kooperatif	Şahıs	Diğer	Toplam
Kuruluşu Yapılan	56	192	-	5	47	1	301
Kapanışı Yapılan	31	196	-	13	133	2	375

Tablo 5. 31.12.2021 tarihi itibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasının Kuruluşu Yapılan / Kapanan Şirket Sayılarını Gösterir Tablo

	Anonim	Limited	Komandit	Kooperatif	Şahıs	Diğer	Toplam
Kuruluşu Yapılan	12	40	-	-	6	-	58
Kapanışı Yapılan	3	10	-	-	31	-	44

Tablo 6. Gerede Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo

Meslek Komitesinin Adı	Üye Sayısı
Tarım Hayvancılık Balıkçılık Ve Gıda İmalat Toptan Ve Perakende	116
Gıda Dışı Toptan Ve Perakende Ticareti	45
Orman Maden Kimya Elektronik İnşaat Malzemeleri Toptan ve İmalat	114
Tekstil Ve Deri İmalat Sanayi	260
Enerji Su Kanalizasyon Atık Yönetimi İnşaat Ve Yapı Kooperatifleri	104
Motorlu Taşıtlar Satış Ve Bakım Akaryakıt Ve Mahrukat	83
Ulaştırma Taşıma Ve Depolama Ve Destekleyici Diğer Faaliyetler	50
Hizmet Finans Sigortacılık Gayrimenkul Mücevherat Leasing ve Danışmanlık	71
TOPLAM	843

Tablo 7. Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na kayıtlı Meslek Komitelerini ve Üye Sayılarını Gösterir Tablo

Meslek Komitesinin Adı	Üye Sayısı
Gıda, Toptan ve Perakende	389
Giyim, Mobilya, Elk. Mlz., Toptan ve Perakende	219
Kırtasiye, Bilgisayar, Toptan ve Perakende, Telekom, Haber/Reklam Ajansları	111
Banka, Tarım Kredi Koop., Sigorta, Gayrimenkul	181
Otel, Konaklama, Pansiyon, Lokanta, Pastane, Yemek, Seyahat Acentesi, Turizm	327
Sağlık, Güvenlik, Eğitim	276
Madencilik, Gıda Dışı İmalat, Giyim İmalatı	176
Gıda İmalatı	211
İnşaat	608
İnşaat Malzemeleri	128
Araç, Akaryakıt	283
Taşıma	268
Ağaç İmalat	136
Metal İmalat	185
Değerli Metal ve Takı İmalat ve Ticareti, Temizlik Malzemesi, Spor Malz., Hediyeelik Eşya Toptan ve Perakende, Anahtarcılık, Fotoğrafçılık	83
TOPLAM	3.581

1.1.4. Coğrafi İşaret

Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle kökenin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren ad veya işaretlere “coğrafi işaret” denir.

Coğrafi işaretler, ayırt edici özelliği ile ön plana çıkan ve bulunduğu bölge ile özdeşleşen doğal ürünler, tarım, maden ve el sanatları ile sanayi ürünlerine verilen işaretlerdir.

Coğrafi işaret tescilinin amacı; Coğrafi işarete konu olan ürünün kalitesinin korunması, bilinen özellikte üretiminin sağlanması, coğrafi işarete konu olan yörede veya özellikte üretim yapanların korumadan öncelikli olarak yararlanmalarının sağlanması ve ülkenin milli ve kültürel değerlerinin korunmasıdır. Coğrafi işaret tescili ile tek bir üreticinin haklarından ziyade, tescil belgesinde yer alan hükümlere uygun üretimde bulunan ve pazarlamasında bulunan herkesin haklarını koruma altına alır.

İlimizde 31.12.2021 tarihi itibariyle **22 Ürün** için **Coğrafi İşaret** alınmıştır.

Bolu İli Coğrafi İşaretli Ürünler

Tablo 8. 31.12.2021 tarihi itibariyle Bolu İlinde **Coğrafi İşaret** Almış Ürünleri Gösterir Tablo

BOLU İLİNDEKİ COĞRAFI İŞARET ALMIŞ ÜRÜNLER			
	ÜRÜN ADI	KURUM	TESCİL TARİHİ
1	BOLU KIBRISCIK PİRİNCİ	Bolu Tic. ve San. Odası	28.07.2020
2	BOLU KEŞİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
3	BOLU FINDIK ŞEKERİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
4	BOLU PATATESLİ EKMEĞİ	Bolu Tic. ve San. Odası	22.09.2020
5	BOLU MANDA KAYMAĞI	Bolu Tic. ve San. Odası	05.10.2020
6	BOLU SARI PATATESİ	Bolu Tic. ve San. Odası	10.11.2020
7	BOLU KABAKLI GÖZLEMESİ	Bolu Tic. ve San. Odası	10.11.2020
8	BOLU GÖYNÜK UĞUT TATLISI	Bolu Tic. ve San. Odası	09.12.2020
9	BOLU DAĞ FINDIĞI	Bolu Tic. ve San. Odası	18.12.2020
10	BOLU KANLICA MANTARI	Bolu Tic. ve San. Odası	23.02.2021
11	BOLU KARA KABAĞI	Bolu Tic. ve San. Odası	11.10.2021
12	GEREDE ŞAK ŞAK HELVASI	Gerede Tic.ve San. Odası	01.12.2020
13	GEREDE KEŞİ	Gerede Tic.ve San. Odası	14.04.2021
14	BOLU KIZILCIK TARHANASI	Bolu Belediyesi	01.12.2017
15	GÖYNÜK KABAKLI YUFKA TATLISI	Göynük Belediyesi	07.12.2020
16	GÖYNÜK DİK BÖREK / OKLAVA TATLISI	Göynük Belediyesi	07.12.2020
17	GÖYNÜK TOKALI ÖRTMESİ	Göynük Belediyesi	18.09.2017
18	GÖYNÜK BOMBAY FASULYESİ	Göynük Ziraat Odası	02.01.2018
19	MUDURNU BASMA HELVASI	Mudurnu Kaymakamlığı	23.12.2020
20	MUDURNU BAL KABAKLI GÖZLEMESİ	Mudurnu Kaymakamlığı	12.04.2021
21	MUDURNU KAŞIK SAPI	Mudurnu Kaymakamlığı	28.05.2021
22	BOLU CİVRİL FASULYESİ	Bolu Bağışçılar Vakfı	19.08.2018

Tablo 9. 31.12.2021 tarihi itibariyle Gerede Ticaret ve Sanayi Odasından Coğrafi İşaret Almış Ürünleri Gösterir Tablo

GEREDE TİCARET VE SANAYİ ODASI - COĞRAFI İŞARET ALMIŞ ÜRÜNLER			
	ÜRÜN ADI	KURUM	TESCİL TARİHİ
1	GEREDE ŞAK ŞAK HELVASI	Gerede Tic. ve San. Odası	01.12.2020
2	GEREDE KEŞİ	Gerede Tic. ve San. Odası	14.04.2021

1.1.5. Gerede Ticaret ve Sanayi Odasının Değerlendirme ve Önerileri

- **Hali hazırda devlet tarafından desteklenen sektörler ile bu desteklerin il ekonomisine katkısı.**

Kırsal Kalkınma ve KOSGEB gibi kuruluşların desteği ile deri imalat sektörü desteklenmekte olup, il ekonomisinde deri ve tekstilde 1.487 kişi istihdam edilmekte, ayrıca; ilçemiz Deri İhtisas OSB ile Karma OSB yeni inşaatlar devam etmekte olup, bu inşaatların inşaat sektörünü de desteklemesi ile il ekonomisine katkı sağlamaktadır.

- **Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde elde edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler.**

Devlet tarafından imalat sektörünün desteklenerek Gerede ilçesinin 4. Bölge teşvikleri ile IPARD Programı uygulama İlleri arasına dâhil edilmesi. Bölgenin refah düzeyini artırarak göç alan bir konum haline gelmesinin il ekonomisine katkı sağlayacağı.

- **İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik Görüş, Değerlendirme ve öneriler.**

Yüksek faiz oranları ve uygulanan teşvik yöntemleri konusunda yüksek faiz oranlarının düşürülerek teşvik yöntemlerinde uygulanan yöntemlerin basite indirgenmesi.

1.1.6. Ticaret İl Müdürlüğünce Katılım Sağlanan Şirket Genel Kurul Sayıları

- Müdürlüğümüzce 01.01.2021 – 31.12.2021 tarihleri arasında **18** adet A.Ş.'nin Genel Kurul Toplantısına Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmesi yapılmıştır.
- 01.01.2021-31.12.2021 tarihleri arasında **20** Firmaya COKEY numarası verilmiştir.

1.1.7. Hal Kayıt ve Yaş Meyve ve Sebze Hizmetleri

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 1 Ocak 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5957 sayılı kanunun amacı; tüketicinin kaliteli, güvenilir, sağlıklı ve uygun fiyatlı mal temin edebilmesi, gıda güvenilirliğinin sağlanması, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi, rekabetçi yapının sağlanması, kayıt dışılığın önlenmesi, maliyetlerin düşürülmesi, tedarik, dağıtım ve satışta etkinliğin sağlanması, üreticinin emeğinin karşılığını alabilmesi, toptancı halleri ve pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulması ve işletilmesidir. Kanunla, rüsum oranları yeniden düzenlenmiştir.

Buna göre; toptancı halinde satılan mallardan %1, toptancı hali dışında satılan mallardan ise %2 oranında hal rüsumu alınmaktadır.

- İlimizde Yazıören Köyü 3185 ada parselde 30 adet işyeri kapasiteli **1 adet Toptancı Hali** bulunmaktadır.
- Toptancı Halinde faaliyet gösteren 30 işyerinde 01.01.2021-31.12.2021 tarihleri arasında toplam **33.714.994,43 kg.** işlem yapılmıştır.
- Toptancı Halinde 30 işyeri mevcut olup, 29'u faaliyet göstermekte, 1'i ise 5957 sayılı Hal Kanunu gereği tüketici kooperatifleri için ayrılmıştır.
- Hal Kayıt Sistemine 01.01.2021-31.12.2021 tarihleri arasında **57** adet, toplamda **701** adet **Bildirimci** kaydı yapılmıştır.

1.1.8. Taşınmaz Ticareti İşleri

05.06.2018 tarih 30442 sayılı Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, taşınmaz alım satımı ve kiralanması ile tapu işlemlerine aracılık eden, taşınmazla ilgili danışmanlık ve yönetim hizmeti veren gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların mesleki faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir.

1.1.9. İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti İşleri

13.02.2018 tarih 30331 sayılı İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında; ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle işigal eden, gerçek ve tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların ikinci el motorlu kara taşıtı alım satım faaliyetleri, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi ve iptaline karar verilmesine yönelik işlemler yürütülerek, ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan işletme, toplu işyeri ve pazarlarda aranan şartlara uygunluğu incelenmektedir

1.1.10. Kuyum Ticareti İşleri

14.04.2021 tarihli 31454 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Kuyum Ticareti hakkında Yönetmelik” kapsamında; kuyum ticaretiyle işigal eden gerçek veya tüzel kişi tacirler ile esnaf ve sanatkârların mesleki faaliyetlerini, yetki belgesinin verilmesi, yenilenmesi, askıya alınması ve iptaline ilişkin iş ve işlemleri yürütülmektedir.

Tablo 10. 2021 Yılı Taşınmaz Ticareti, İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti ve Kuyum Ticareti Veri Tablosu

TAŞINMAZ TİCARETİ (EMLAK) YETKİ BELGESİ			
YILLAR	Yetki Belgesi Başvuru Sayısı	Verilen Yetki Belgesi Sayısı	Reddedilen Başvuru Sayısı
2018	27	23	4
2019	96	70	26
2020	83	34	49
2021	123	42	81
Toplam	329	169	160

İKİNCİ EL MOTORLU KARA TAŞITI TİCARETİ (OTO GALERİ) YETKİ BELGESİ			
YILLAR	Yetki Belgesi Başvuru Sayısı	Verilen Yetki Belgesi Sayısı	Reddedilen Başvuru Sayısı
2018	---	---	---
2019	106	50	56
2020	146	59	87
2021	40	13	27
Toplam	292	122	170

KUYUM TİCARETİ (KUYUMCULUK) YETKİ BELGESİ

YILLAR	Yetki Belgesi Başvuru Sayısı	Verilen Yetki Belgesi Sayısı	Reddedilen Başvuru Sayısı
2021	66	28	38
Toplam	66	28	38

1.1.10. Alışveriş Merkezleri

İlimizde 2020 yılı itibariyle “Highway Outlet”, “Esas14 Burda” ve “Cadde AVM” isimli üç adet alışveriş merkezi faaliyet göstermektedir.

Tablo 11. Highway Outlet AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü										
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı	Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik	Mobilya	Marketler	Kitap	Diğer	Toplam
		Çanta			Aksesuar	Ev Aksesuar		Kırtasiye		
	37	7	1	20	10	4	2	1	21	103

Ankara-İstanbul Otoyolu 227. Km Elmalık Mevkiinde bulunan Highway Outlet AVM’de toplam 103 firma hizmet vermekte olup, 1.300 kişi istihdam edilmektedir.

Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler

Bebek bakım odaları, Engelli Arabaları, Acil Tıp Teknisyeni, Bebek Arabaları, Mescid, ATM, Ücretsiz servis, Terzi, Masaj Koltukları, Ücretsiz Otopark, Mama Sandalyesi, Kayıp Eşya, Çocuk Kulübü, Okuma Köşesi, Sinema, Sanat Galerisi, Elektrikli Araç Şarj, Akaryakıt.

Tablo 12. Esas14 Burda AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü														
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı		Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik		Mobilya		Marketler	Kitap		Diğer	Toplam
		Çanta				Aksesuar		Ev Aksesuar			Kırtasiye			
	18	5		3	14	12		12		1	1		13	79

Paşaköy Mah. D-100 Karayolu üzerinde bulunan Esas14 Burda AVM’de toplam 79 adet firma hizmet vermekte olup, toplam 510 Kişi istihdam edilmektedir.

Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler

Turizm Acentesi, Kuyumcu, Pet Shop Terzi, Oto Yıkama (Diğer Kategorisine dâhil edildi), ATM, Ücretsiz Wi-fi, Ücretsiz Otopark.

Tablo 13. Cadde AVM’de Faaliyet Gösteren İşyerlerine Ait Bilgileri Gösterir Tablo

Mağaza Türü														
Mağaza Sayısı	Giyim	Ayakkabı		Eğlence Merkezi	Gıda	Kozmetik		Mobilya		Marketler	Kitap		Diğer	Toplam
		Çanta				Aksesuar		Ev Aksesuar			Kırtasiye			
	5	1		1	6	4		2		-	1		3	23

İzzet Baysal Caddesinde hizmet veren Cadde AVM’de toplam 23 adet firma hizmet vermekte olup, toplam 77 Kişi istihdam edilmektedir.

Alışveriş Merkezinde Verilen Diğer Hizmetler

Bebek bakım odaları, Mescid, ATM, Terzi, Sinema, Oto Yıkama, Otopark

1.1.11. Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler (İstenmeyen SMS Şikâyetleri)

6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yürürlüğe giren Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket hizmet sağlayıcılara, İl Müdürlüğümüzce 2021 yılı içerisinde yapılan işlemlere ve uygulanan idari yaptırımlara ait veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 14. 2021 Yılı Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İleti İstatistiği Tablosu.

Yapılan İşlemin Türü	Sayısı
6563 Sayılı Kanun Kapsamında Olmadığından İşleme Alınmayan Şikâyet Sayısı	1
Eksik Bilgiden Dolayı İşleme Alınmayan Şikâyet Sayısı	59
Mükerrer Giriş Nedeniyle Sonlandırılan Şikâyet Sayısı	0
Bahis/Kumar İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	1
Cinsel Ürün İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	0
Cinsel Sohbet İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	1
Dolandırıcılık İçerikli İleti Olması Nedeniyle İlgili Kuruma İntikal Ettirilen Şikâyet Sayısı	4
Cezasız Sonuçlandırılan Şikâyet Sayısı	0
Cezai İşlemlerle Sonuçlandırılan Şikâyet Sayısı	6
Şikâyet Edilenin Kayıtlı Adresinin Başka İlde Yer Aldığının Tespit Edilmesi Üzerine İl Müdürlüğümüzden Diğer İl Müdürlüklerine Gönderilen Şikâyet Sayısı	47
İşlemi Devam Eden Şikâyet Sayısı	125
TOPLAM	244

Bolu Ticaret İl Müdürlüğüne, Kanuna aykırı uygulama nedeniyle 01/01/2021 - 31/12/2021 tarihleri arasında toplam **18.022,00 TL** idari para cezası uygulanmıştır.

2015-2021 yılları arasında uygulanan İdari Para Cezası toplamı **117.848,00 TL.** dir.

1.2. ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.2.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ ESNAF SANATKÂRLAR İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLERİ

- Esnaf ve Sanatkâr Odalarının kuruluş taleplerini incelemek ve kuruluş belgelerini Bakanlığa göndermek,
- 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 47 nci maddesi çerçevesinde genel kurul toplantıları ile ilgili işlemleri yerine getirmek, genel kurullarda Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 64 üncü maddesine göre il ve ilçelerde oluşturulacak mutabakat komitelerinin almış olduğu kararları Bakanlığa bildirmek,
- Valilikçe yapılacak Esnaf ve Tacir ayrımı Komitesinin sekretaryasını yürütmek,
- 5362 sayılı kanuna göre Esnaf Odaları ile ilgili şikâyetlerin ön incelemelerini yapmak, yönetici, denetici ve ilgililerden bilgi belge istemek ve Bakanlığa bildirmek,
- Odalarca belirlenen fiyat tarifelerine Valilikçe yapılacak itiraz işlemlerinin sekretaryasını yürütmek.

1.2.2. Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kuruluşları

Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği, 5362 Sayılı Kanuna göre kurulan odalar tarafından aralarında birlik ve dayanışma kurma ve kuruluşun gelişmesini sağlamak amacıyla kurulan tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır.

Oda ve Birlikler, 4 yılda bir yapılan genel kurullarında Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulundan oluşan yetkili kurullarını seçerler.

Birlikler ilave olarak Disiplin Kurulunu ayrıca seçer.

- İlimizde, **2021 yılı sonu** itibariyle **24** Esnaf ve Sanatkârlar Odası, **1** Esnaf ve Sanatkârlar Odalar Birliği bulunmakta olup, bu odalara bağlı üye sayısı ise **9.156**'dir.
- Bolu ilinde toplam Esnaf sayısında bir önceki yıla (2020) göre **% 1,5** 'lik bir artış meydana gelmiştir. (2020 yılındaki esnaf sayısı 9.020'dir.)
- Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği'ne bağlı Bolu Merkez ve İlçelerimizdeki toplam işletme sayısı **9.756**'dir.

1.2.3. Kurulan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları

Tablo 15. Bolu İlinde 2021 Yılında Açılan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayılarını Gösterir Tablo

01.01.2021 – 31.12.2021 tarihleri arasında Açılan ve Kapanan Esnaf İşletme Sayıları	
Açılan Esnaf İşletme Sayısı (Tescil)	1.221
Kapanan Esnaf İşletme Sayısı (Terkin)	527

Bir önceki yıl (2020) ; Açılan Esnaf Sayısı (1.364), Kapanan Esnaf Sayısı (469)'tür.

Tablo 16. Bolu İli Meslekler Bazında Esnaf ve Sanatkârlar Yaş Ortalaması ve Cinsiyet Dağılımları (Kaynak: Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi-ESBİS)

YAŞ ORTALAMASI	47
CİNSİYET DAĞILIMI (ERKEK)	6.880
CİNSİYET DAĞILIMI (KADIN)	1.697

Tablo 17. Bolu İlinde 31.12.2021 tarihi itibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Tablosu

1	BOLU AYAKKABICILAR ESNAF ODASI
2	BOLU BAKKALLAR ŞEKERCİLER VE BAYİLER ESNAF ODASI
3	BOLU BERBERLER VE KUAFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
4	BOLU DEMİRCİLER VE NALBURLAR ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
5	BOLU ELEKTRİK VE İNŞAAT SANATKÂRLAR I ESNAF ODASI
6	BOLU KAHVECİLER VE OTELCİLER ESNAF ODASI
7	BOLU LOKANTACILAR AŞÇILAR VE PASTACILAR ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
8	BOLU MANAVLAR VE PAZARCILAR ESNAF ODASI
9	BOLU ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
10	BOLU TERZİLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
11	DÖRTDİVAN ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
12	GEREDE BAKIR. KALAY. SOBA. MAD. İŞ OTO TAM. VE TENKEKİLER ESNAF VE SAN. ODASI
13	GEREDE ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
14	GEREDE KAHVECİLER VE LOKANTACILAR ESNAF ODASI
15	GEREDE ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
16	GEREDE TABAK ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
17	GÖYNÜK ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
18	MENGEN ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
19	MENGEN ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
20	MUDURNU BAKKAL VE TUHAFİYECİLER ESNAF ODASI
21	MUDURNU ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
22	MUDURNU ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ESNAF ODASI
23	SEBEN ŞOFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI
24	YENİÇAĞA ŞOFÖRLER ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI

1.2.4. Esnaf ve Sanatkâr İşletme Sayısı

Tablo 18. Bolu İlinde 31.12.2021 tarihi itibariyle Faaliyet Gösteren Esnaf ve Sanatkârlar Odalarının İlçeler İtibariyle Dağılımını Gösterir Tablo

ODANIN ADI		İLÇELER																
		ENS. VE SANAT. ODA. BİRLİĞİ	AYAKKABICILAR ODASI	BAKIR KALAY SOBA TENKEKÇİ ODASI	BAKALLAR ŞEK. BAYİLER ODASI	BAKALLAR TUHAFYİCİLER ODASI	BERBERLER KUAFÖRLER ODASI	DEMİRCİLER NALBURCULAR ODASI	ELEKTRİKÇİLER İNŞAAT SANATKÂRLARI ODASI	ESNAF SANATKÂRLAR ODASI	KAHVEÇİLER VE OKANTACILAR ODASI	ŞÖFÖRLER VE ESNAF SANATARLAR ODASI	LOKANTACILAR AŞÇILAR VE PASTACILAR ODASI	MANAVLAR VE PAZARCILAR ODASI	ŞOFÖRLER VE OTOMOBİLCİLER ODASI	TABAK ESNAF SANATKÂRLAR ODASI	TERZİLER ODASI	GENEL TOPLAM
MERKEZ	ODA ADEDİ	1	1		1		1	1	1		1		1	1	1		1	10
	ÜYE SAYISI		123		578		400	670	984		347		631	381	1080		600	5794
DÖRTDİVAN	ODA ADEDİ														1			1
	ÜYE SAYISI														154			154
GEREDE	ODA ADEDİ			1						1	1				1	1		5
	ÜYE SAYISI			174						435	101				155	77		942
GÖYNÜK	ODA ADEDİ									1								1
	ÜYE SAYISI									636								636
MENGEN	ODA ADEDİ									1					1			2
	ÜYE SAYISI									303					158			461
MUDURNU	ODA ADEDİ					1				1					1			3
	ÜYE SAYISI					143				355					163			661
SEBEN	ODA ADEDİ											1						1
	ÜYE SAYISI											131						131
YENİÇAĞA	ODA ADEDİ											1						1
	ÜYE SAYISI											377						377
TOPLAM	ODA ADEDİ	1	1	1	1	1	1	1	1	4	2	2	1	1	5	1	1	24
	ÜYE SAYISI	9156	123	174	578	143	400	670	984	1729	448	508	631	381	1710	77	600	9156

Tablo 19. Bolu İlinde 31.12.2021 tarihi itibariyle En Fazla İcra Edilen 10 Meslek

MESLEK		SAYISI
1	ŞEHİRLERARASI YÜK TAŞIMACILIĞI	975
2	BÜFELERDE BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	720
3	LOKANTACILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	615
4	KAHVEHANE KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	488
5	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	383
6	TAKSİ İŞLETMECİLİĞİ	291
7	SERVİS ARACI İŞLETMECİLİĞİ	289
8	OTO BAKIM SERVİSCİLİĞİ	223
9	ERKEK BERBER VE KUAFÖR İŞLETMECİLİĞİ	218
10	KONFEKSİYONCULUK	196

Tablo 20. Bolu İlinde 2021 Yılında En Fazla TESCİL Edilen 10 Meslek

MESLEK		SAYISI
1	LOKANTACILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	108
2	BÜFELERDE BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	95
3	ŞEHİRLERARASI YÜK TAŞIMACILIĞI	88
4	KONFEKSİYONCULUK	52
5	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	45
6	KAHVEHANE KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	39
7	OTO BAKIM SERVİSCİLİĞİ	24
8	TELEKOMİNİKASYON CİHAZ ONARIMI	24
9	TUHAFİYECİLİK	23
10	E-TİCARET	20

Tablo 21. Bolu İlinde 2021 yılında En Fazla TERKİN Edilen 10 Meslek

	MESLEK	SAYISI
1	LOKANTICILIK YEMEK VE İÇECEK SUNUM FAALİYETİ	61
2	BÜFELERDE, BAKKALLARDA VE MARKETLERDE YAPILAN TİCARET	48
3	YÜK TAŞIMACILIĞI	30
4	KAHVEHANE KIRAATHANE VE ÇAY OCAĞI İŞLETMECİLİĞİ	27
5	TEZGÂHLAR VE PAZAR YERLERİ VASITASIYLA YAPILAN TİCARET	20
6	KONFEKSİYONCULUK	18
7	SERVİS ARACI İŞLETMECİLİĞİ	13
8	TAKSİ İŞLETMECİLİĞİ	12
9	ERKEK BERBER VE KUAFÖR İŞLETMECİLİĞİ	10
10	MİNİBÜS İŞLETMECİLİĞİ	10

1.2.5. İlimiz Esnaf ve Sanatkârların Sorunları ve Çözüm Önerileri (Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliğinin Raporundan alınmıştır)

- 5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun aksayan yönleri ele alınmalı, esnaf teşkilatlarının yapısını güçlendirecek değişiklikler mutlaka gerçekleştirilmelidir.
- Destek ve teşvikler, Esnaf ve Sanatkârı korumaya yönelik erişebilir mahiyette olmalıdır.
- Mevcut vergi sistemi Esnaf ve Sanatkâra ağır yük getirmektedir. Bu hususta şu düzenlemeler yapılmalıdır.
 - Esnaf ve Sanatkârın ödediği kira stopajı tamamen kaldırılmalıdır.
 - KDV ve Gelir Vergisi oranları indirilmelidir.
 - Çek defterlerinde alınan harç kaldırılmalıdır.
 - Yatırım amacı ile temin edilen krediler üzerindeki vergi, fon gibi mali yükler kaldırılmalıdır.
- Borcundan dolayı iş yerleri kapatılmamalı Nakliyeciler esnafının araçları bağlanmamalıdır.
- 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Yönetmeliği tekrar gözden geçirilmeli, özellikle şoför, minibüsçü, servisçi ve nakliyeciler esnafının yerine getiremeyeceği kadar ağır şartlar ortadan kaldırılmalıdır.

- Emekli olup da çalışmaya devam eden Esnaf ve Sanatkârın yapılandırılan Sosyal destekleme prim borçları sıfırlanmalıdır.
- Avrupa Birliğinin sunduğu Esnaf ve Sanatkârlara yönelik olarak uygulanan standartlar yasal düzenlemeler ile desteklenmeli ve uygulanmalıdır.
- İstihdam yaratmadaki etkinlikleri canlandırmak ve desteklemek amacıyla ilave yapılan ve yeni açılan işletmelerin üç yıl vergiden ve SGK Primlerinden muaf tutulmalı, böylece işsizlik azaltılmalıdır.
- Kayıt dışı ekonomi kayıt altına alma çalışmalarına hız verilmelidir.
- Esnaf ve Sanatkârın finansman sorununun giderilmesi için Esnaf Kefalet Kooperatifi aracılığı ile kredi kullanan esnaftan, kefillik istenmemeli, Esnaf Kefalet Kooperatiflerindin takip oranı kaldırılmalıdır.
- Enflasyon muhasebesine geçilmeli, gerçekçi vergi uygulaması getirilerek vergi çeşitleri azaltılmalıdır.
- Büyük işletmeleri destekleyen ekonomik politikalar, küçük işletmelerin kapanmasına yol açmaktadır. Bu nedenle gıda ve ihtiyaç maddeleri satan büyük işletmeler (Süper ve hiper marketler)kent merkezi dışına çıkarılmalıdır.
- İş ve istihdam yaratan esnaf ve sanatkâra kolay ulaşabileceği teşvik kredisi verilmelidir.
- Esnafın, defterlerinin tasdiklerini mesleki odalara verilerek odaların maddi yönden gelişiminin yanında üyeleri ile münasebetlerinin devamlılığı sağlanmalıdır.
- ÖTV'siz akaryakıt alımı uygulamasından, esnaf ve sanatkâr odalarına kayıtlı esnafın yararlandırılması sağlanmalıdır.
- Esnaf ve Sanatkârın kullandığı enerji fiyatlarında indirim yapılmalıdır.

1.2.6. Kamu ve Yerel Yönetimden Beklentiler

- Covid-19 süreci ve sonrası için esnaf ve sanatkârların ödemekle yükümlü olduğu vergi, Sgk primi gibi konularda pozitif ayrımcılık yapılmalıdır. Bu kapsamda ödeme kolaylıkları/ yeniden yapılandırmalar sağlanmalıdır.
- Yeni kredi ve hibe olanakları yaratılarak en az 2 yıl ödemesiz, sıfır faizli ve uzun vadeli destekler verilmelidir.
- Zor durumda olan mesleklere (kantin, kırtasiye, okul servisi, kahvehane, eğlence yeri ve masaj salonu işleten esnaflar) lokal destek verilmelidir.
- Halk Bankası aracılığı ile sunulan kredi desteklerinden faydalanma oranları artırılmalıdır.
- Büyük çoğunluğu kiracı konumunda olan esnaf ve sanatkârı; işyeri sahibi yapmak amacıyla faizsiz, uzun vadeli, makul taksitli ve esnek ödemeli kredi imkânları tanınmalıdır.
- E-ticaret yapma potansiyeli yüksek ve e-ticaret faaliyetlerine geçiş yapmaya istekli olan esnaf ve sanatkârlara destek olunmalıdır.

- İşletmelerin sabit giderleri arasında yer alan su, katı atık, reklam tabela vergisi vb. giderleri konusunda destek verilmelidir.
- Belediyelerden kiralanan işyerlerinin kira bedelleri ötelenmelidir.
- Belediyelerin alacağı her türlü mal ve hizmeti mümkün olması durumunda öncelikle esnaf ve sanatkârlardan temin etmesi beklenmektedir.
- Kayıt dışı faaliyet gösteren işletmelere karşı denetimlerin artırılması istenmektedir.

1.2.7. Hibe ve Faizsiz Kredi Destekleri

(Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliğinin Raporundan alınmıştır)

“Korona virüs sürecinde Devletimiz esnaf ve sanatkârlarımıza destek ve teşvikler uygulamıştır. Halkbank ve Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifleri aracılığı ile can suyu mahiyetinde verilen 25.000 TL vadesi gelmiş kamu borçlarındaki ötelemeler, pandemi sürecinde etkilenen 133 meslek dalındaki esnaflarımız ile basit usule tabi tüm esnaf ve sanatkârlarımıza verilen 3 aylık 1.000 TL teşvik ve 500 TL kira yardımları bizleri mutlu etmiştir.” denilmektedir.

KOSGEB aracılığı ile Pandemiden etkilenen Mikro işletmelere 30 bin liraya kadar, küçük işletmelere de 75 bin liraya kadar olmak üzere 3 yıl geri ödemesiz, tamamı faizsiz şekilde kredi imkânları sunulmuştur.

1.3. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.3.1. BOLU TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ KOOPERATİFLER İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER

- Bakanlıkça verilen yetki çerçevesinde, kooperatif kuruluşlarına ve ana sözleşme değişikliklerine izin vermek, izin verilen kooperatiflerle ilgili bilgileri düzenli olarak Bakanlığa bildirmek, Kooperatiflerin kuruluş ve işleyişleri ile ilgili her türlü dosyalama ve arşivleme hizmetlerini yürütmek,
- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kooperatif genel kurul toplantılarına Bakanlık Temsilcisi görevlendirme işlerini yapmak,
- Kooperatifler ve Üst Kuruluşların yönetim kurulu üyeleri ile genel müdürlerinin mal bildirimini ile ilgili işlemleri yürütmek,
- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre yapılan şikâyetlerle ilgili inceleme işlemlerini yapmak,
- Kanuni süresinde genel kurullarını yapmayan ve diğer yasal zorunluluklarını yerine getirmeyen kooperatiflerin yöneticileri hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusu işlemlerini yapmak,
- Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde, kooperatifleri ve üst kuruluşlarına yol göstermek ve çalışmalarında yardımcı olmak amacıyla eğitim ve benzeri faaliyetlerde bulunmak.

1.3.2. Kooperatifçilik

Kooperatifler; ortak ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve istekleri müşterek sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen bir işletme yoluyla karşılamak üzere gönüllü olarak bir araya gelen insanların oluşturduğu özerk teşkilatlardır.

Hedefimiz; küçük ölçekli de olsa her kooperatifin üretmiş olduğu mal ve hizmetlerin hak ettiği değerinde satılmasıdır.

İlimizde, kooperatifçiliğin verimli, etkin ve sürdürülebilir ekonomik girişimler niteliğini kazanmış bir yapıya ulaşmasıdır. Kooperatifçiliğe daha elverişli bir ortam sağlamak, toplumda olumlu bir kooperatifçilik imajı oluşturmak ve sektöre olan güveni artırmak, verimli ve etkin uygulamaları ortaya çıkarmak, kooperatiflerin ekonomik kalkınmaya ve gelirin daha adil paylaşımına olan katkılarını arttırmaktır.

Kısacası; organize olarak birlikte iş yapma kültürünün sağlanması hedefimizdir.

İlimizde bulunan kooperatiflere ait bilgiler aşağıdadır.

1.3.3. Kooperatif Sayısı

31.12.2021 tarihi itibarıyla ilimizde, Bakanlığımız sorumluluk alanına giren **45** adet kooperatif bulunmaktadır. 2021 Yılında toplam **26** Ortaklı **3** Kooperatifin kuruluşu gerçekleşmiştir.

Tablo 22. 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa Tabi Ticaret Bakanlığı Sorumluluk Alanına Giren Kooperatifler ve Ortak Sayıları

Kooperatif Türü	Sayı	Ortak Sayısı
Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	18	533
Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	2	89
Tüketim Kooperatifi	2	1.761
Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	1	28
Esnaf Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi	8	3.943
Küçük Sanat Koop.	1	165
Tarım Satış Koop.	1	19
Esnaf Kefalet Üst Birlik	1	14
Turizm Geliştirme Kooperatifi	4	126
Üretim ve Pazarlama Kooperatifi	3	25
Kadın Girişimi Üretim ve Pazarlama Kooperatifi	4	53
TOPLAM	45	6.756

Tablo 23. Bolu İl ve İlçelerinde Kurulu Bulunan Tüm Kooperatiflerin Ortak Sayıları

Sıra	İl /İlçe	Kooperatif Türü	Kooperatif Adı	Ortak Sayısı
1	Bolu Merkez	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Bolu	2.009
2		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Köroğlu	351
3		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	3 Nolu Bolu Merkez İlçesi	7
4		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yaka Çele Minibüs	14
5		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Bolu Çaydurt ve Havalisi	53
6		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Karaköy Otobüs	55
7		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Karacasu Bolu Kaplıca	22
8		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Abant Birlik Otobüsçüler	23
9		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Köroğlu Çaydurt	42
10		Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	Özek Ondört	57
11		Karayolu Yük Taşıma Kooperatifi	Bolu Ondört Tır ve	28
12		Tüketim Kooperatifi	Ardem Mensupları	1.648
13		Tüketim Kooperatifi	Filiz	113
14		Turizm Geliştirme Kooperatifi	Kızık	54
15		Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet	5. Bölge	14
16		Üretim ve Pazarlama Koop.	Köroğlu Organik ve	7
17	Gerede	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Gerede	406
18		Küçük Sanat Kooperatifi	Teknik Deri	165
19		Kadın Girişimi Üretim ve Pazarlama Koop.	Gerede Üreten Eller	7
20		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yeşil Gerede Kamyon ve	24
21	Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Gerede Kamyonla	169	
22	Mengen	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Mengen	294
23		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Gökçesu Mengen	22
24		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Yedigöller Minibüsle	13
25		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Geyikgölü	10
26		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Mengen Minibüs Otobüs	12
27	Üretim ve Pazarlama Koop.	Mengen ve Köyleri	11	
28	Yeniçağa	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Yeniçağa	166
29		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Çağ Taksi	8
30	Mudurnu	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Mudurnu	190
31		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Mudurnu	26
32		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Erenler Otobüs	14
33		Karayolu Yolcu Taşıma Kooperatifi	Mudurnu Otobüsçüler ve	32
34		Turizm Geliştirme Kooperatifi	Abant	35
35		Abant Yaylası Turizm Geliştirme Koop.	Abant	7
36		Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Ahi Bacıyan Kadın	8
37	Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Mudurnu Kadın Girişimi	7	
38	Göynük	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Göynük	412
39		Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Koop.	Göynük Üreten Eller	31
40		Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Kırkpınarlar Otobüs ve	8
41	Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	Alançayı ve Çevresi	11	
42	Seben	Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Koop.	Seben	115
43		Tarım Satış Kooperatifi	Seben Tiftik ve Yapağı	19
44	Seben	Üretim ve Pazarlama Koop.	Seben Merkez ve Köyleri	7
45	Seben	Turizm Geliştirme Koop.	Kozyaka Turizm Gel.	30
TOPLAM				6.756

1.3.4. Birlik Sayısı

İlimizde **1** adet **S.S. 5. Bölge Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birliği** bulunmaktadır.

Birliğe bağlı İlimizdeki Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince 2021 yılı içerisinde **1.159** ortağa **158.598.900,00 TL** Hibe ve Faizsiz kredi Kefaleti verilmiştir.

Tablo 24. İlimiz ve İlçelerindeki Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince 01.01.2021 – 31.12.2021 Tarihleri arasında Kullanılan Kredi ve Miktarları.

Sıra No	Kooperatif Adı	Kredi Kullanan Esnaf Sayısı	İşletme Kredisi	Kredi Takip
1	BOLU	434	62.240.000,00	2.184.207,00
2	BOLU KÖROĞLU	282	36.765.900,00	55.831,00
3	GEREDE	102	11.864.000,00	762.283,00
4	GÖYNÜK	148	24.110.500,00	1.830.568,00
5	MENGEN	62	6.293.000,00	215.806,00
6	MUDURNU	50	5.951.500,00	438.522,00
7	SEBEN	15	1.660.000,00	118.560,00
8	YENİÇAĞA	66	9.714.000,00	219.853,00
TOPLAM		1.159	158.598.900,00	5.825.630,00

1.3.5. Genel Kurul Sayısı

İl Müdürlüğümüzce, 01.01.2021-31.12.2021 tarihleri arasında **51** adet Kooperatifin Genel Kurul toplantısına Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmiş ve Genel Kurul toplantıları yapılmıştır.

1.3.6. Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) Hibe Desteği

2020-2021 yılı içerisinde Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından, kooperatif ve üst kuruluşlarının üretim ve istihdama katkısı olacak yatırım projelerinin desteklenmesi, faaliyetlerinde etkinlik ve verimliliğin sağlanması, teknoloji ve yeni üretim tekniklerinden yararlanmalarına katkıda bulunulması, rekabet güçlerinin artırılması ve bireysel tasarrufların uygun kooperatif girişimcilik modelleri ile ekonomiye kazandırılması hedefleri doğrultusunda Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) hayata geçirilmiştir

İlk uygulama olarak kuruluş, işleyiş ve denetim işlemlerine ait hizmetleri Bakanlığımızca yürütülen, ortaklarının çoğunluğunu kadınların oluşturduğu ve kadın emeğini değerlendirme amacı güden kooperatif ve üst kuruluşlarının; faaliyet konularına uygun, üretim ve istihdama katkı sağlayacak ve sürdürülebilir nitelikteki projelerinin KOOP-DES kapsamında desteklenmesi uygun görülmüştür.

Program kapsamında, 2020-2021 yılında İl Proje Yürütme Birimince kontrol edilerek İl Proje Komisyonlarından geçmiş ve ilimizde faaliyet gösteren 2 Kadın Girişimi ve İşletme Kooperatifinin 2 projesine, Ticaret Bakanlığı Merkez Proje Komisyonu Kararları doğrultusunda hibe desteği verilmesi uygun görülmüştür. İlimizde hibe desteği alması uygun görülen kooperatif bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 25. Bolu İlinde 2020-2021 yılında KOOP-DES Programı Hibe Desteği için Başvuran Kooperatif Bilgileri

Başvuru Yapan Kooperatif Sayısı	3
Hibe Desteği Almaya Hak Kazanan Kooperatif Sayısı	2
Toplam Yapılan Hibe Ödemesi Miktarı	225.000,00 TL

KOOPERATİFLERİN DESTEKLENMESİ PROGRAMI (KOOP-DES) KAPSAMINDA HİBE DESTEĞİ ALAN KOOPERATİFLER

Tablo 26. 2020-2021 Yılında İlimizde KOOP-DES Programı Hibe Desteği alan Kooperatifler

S.S. Gerede Hünerli Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi	112.500,00 TL
S.S. Göynük Üreten Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi	112.500,00 TL

1.3.7. 2021 Yılında İç Ticaret, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçiliğe Yönelik Düzenlenen Seminer, Toplantı ve Ziyaretler

İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Yönetmeliği Bilgilendirme Toplantısı

İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Yönetmeliği hakkında, Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Konferans Salonunda gerçekleştirilen ve Bolu Ticaret ve Sanayi Odası ile Esnaf ve Sanatkarlar Odalarına kayıtlı Esnaf ve İşletme temsilcilerinin katılım sağladığı toplantıda, Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ** tarafından Yönetmelik hükümleri ile uygulama usul ve esasları hakkında bilgilendirme yapıldı.

✚ Kuyum Ticareti Yönetmeliği Bilgilendirme Toplantısı

14 Nisan 2021 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelik hakkında bilgilendirme toplantısı düzenlendi.

Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Meclis toplantı salonunda düzenlenen bilgilendirme toplantısına Bolu Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ**, Bolu TSO Genel Sekreteri **İsmail GÖREN**, Bolu TSO Altın ve Mücevher Ticareti Meslek Komitesi Başkanı **Vedat YARDEMİR**, Yrd. **Fatih YAMANER** ve ilimizde Kuyumculuk sektöründe faaliyet gösteren Esnaf ve İşletmelerin temsilcileri katılım sağladı.

Düzenlenen toplantıda, Bolu Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ** tarafından Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında bilgilendirme sunumu yapıldı.

Katılımcılardan gelen sorular cevaplandırıldı.

- ❖ Kuyum ticaretine ilişkin yetki belgesi, kuyum işletmesinin bulunduğu illerdeki Ticaret İl Müdürlüklerince Kuyum Ticareti Bilgi Sistemi üzerinden verilecektir. Yetki belgesi, her bir kuyum işletmesi için ayrı ayrı düzenlenecek ve devri yapılamayacaktır.

✚ Kadın Kooperatiflerine Yönelik Ziyaretler ve Bilgilendirme Toplantısı

- Göynük ilçesinde S.S. Göynük Üreten Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi ziyaret edildi.
Ziyarette, Kooperatifin Ticaret Bakanlığımızca Kooperatiflerin Desteklenmesi (KoopDes) Projesi kapsamında Makine – Ekipman hibe desteği ile almış olduğu makina-ekipmanları yerinde incelendi.

- Gerede ilçesinde, S.S. Gerede Hünerli Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi ziyaret edildi.
Kooperatif Başkanı Nedret BAŞDEMİR, Kooperatif çalışmalarını hakkında bilgiler aktardı.
Ziyarette, Kooperatifin Ticaret Bakanlığımızca Kooperatiflerin Desteklenmesi (KoopDes) Projesi kapsamında Makina-Ekipman hibe desteği ile almış olduğu makina-ekipmanları yerinde incelendi.

2021 Yılı Ahilik Haftası Kutlamaları

İlimizde gerçekleştirilmesi planlanan 2021 yılı Ahilik Haftası Kutlama Programı COVID-19 (korona virüs) salgını nedeniyle "**Ahilik İl Kutlama Komitesi'nin**" kararı ile iptal edildi.

13. yüzyılda yaşayan Ahi Evran'ın insani ve ahlaki felsefesini yaşatmak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla bu yıl 34'üncüsü kutlanan Ahilik Haftası münasebetiyle Bolu Valisi **Ahmet ÜMİT** makamında ziyaret edildi.

Valilik makamında gerçekleşen ziyarete Ticaret İl Müdürü **Ersin TERZİ**, Bolu Esnaf Sanatkârlar Odaları Birliği (BESOB) Başkan Vekili **Selahattin Ayen**, Genel Sekreteri **Selhan Şimşek**, Berberler Odası Başkanı **Nezihat Gökçeoğlu**, Mudurnu Esnaf Odası Başkanı **Necati Yaşlı**, yılın ahisi seçilen **Mahmut Damgacı** katıldı.

Ziyarete, Bolu Valisi Ahmet ÜMİT, Ahilik Haftası etkinlikleri kapsamında yılın ahisi seçilen Mahmut Damgacı'ya, yılın kalfası seçilen Muhammet Karakoç'a iletilmek üzere Berberler Odası Başkanı Nezihat Gökçeoğlu'na, yılın çırağı seçilen Ziya Biçici'ye iletilmek üzere BESOB Başkan Vekili Selahattin Ayen'e plaket ile Ticaret Bakanlığınca gönderilen belgeleri verdi.

1.4. TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

1.4.1. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti

31.12.2021 tarihi itibarıyla İl Müdürlüğümüzün kuruluşundan bugüne kadar Müdürlüğümüze yapılan toplam başvuru sayısı **41.995**, toplam karara bağlanan dosya sayısı **41.810**'dir.

2021 yılında; 2020 yılından devir eden **464** başvuruya ilave olarak **1.824** Tüketici başvurusu yapılmış olup, **2.103** dosya karara bağlanmıştır.

En fazla Tüketici Şikâyeti; Bankacılık İşlemleri ile Ayıplı Mal ve Hizmetlerden gelmiştir. Bankacılık şikâyetlerinde **%26**'sı, Perakende Ticaret Sektörünün ise **%63**'ü Tüketici lehine olmak üzere Toplamda tüm şikâyetlerin **%47**'si tüketici lehine sonuçlandırılmıştır.

Tablo 27. Bolu İl Tüketici Hakem Heyeti 2021 Yılı İstatistiklerini Gösterir Tablo

ŞİKÂYETİN KONUSU	DÖNEM İÇİNDE YAPILAN TOPLAM BAŞVURU (2021 YILI)	SONUÇLANAN			İLGİSİ NEDENİYLE BAŞKA KURUMA SEVK EDİLENLER	BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ YAPTIRILAN BAŞVURULAR
		TÜKETİCİ LEHİNE	TÜKETİCİ ALEYHİNE	SONUÇLANAN TOPLAM		
ABONELİK HİZMETLERİ SEKTÖRÜ	323	104	248	381	29	-
FİNANSAL HİZMETLER SEKTÖRÜ	357	126	343	487	18	-
PERAKENDE TİCARET SEKTÖRÜ	918	610	337	970	23	266
TURİZM HİZMETLERİ SEKTÖRÜ	67	69	33	102	-	-
ULAŞIM/SAĞLIK/ EĞİTİM HİZMETLERİ SEKTÖRÜ	76	45	42	94	7	-
DİĞER HİZMETLER	83	29	38	69	2	-
TOPLAM	1.824	983	1.041	2.103	79	266

1.4.2. Piyasa Gözetimi Denetim Faaliyetleri

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği hükümlerine göre tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimi yapılmakta, tüketicilerin ekonomik çıkarlarının, sağlık ve güvenliklerinin korunması görevi Bakanlığımız sorumluluğunda bulunmaktadır.

Son zamanlarda dünyayı etkileyen “Korona Virüs (Kovit-19)” nedeniyle koruyucu maske, dezenfektan ve gıda fiyatlarına dair fahiş fiyat artışlarının olduğu iddialarına ilişkin olarak Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği kapsamında, haksız ticari uygulamaların önüne geçilebilmesi ve tespiti amacıyla, Bolu Ticaret İl Müdürlüğü personeline ilimizde hizmet veren Eczaneler, Ecza depoları, Medikaller, Market, Pazar yerleri ve diğer satış noktalarında Cerrahi Maske, 3M Maske ve diğer tıbbi ürünler ile İlimizdeki Pazar yerleri, yerel ve ulusal Marketlerde, Gıda ürünleri ve Temizlik Malzemeleri hakkında haksız fiyat artışı denetimleri gerçekleştirilmiştir.

Bolu Ticaret İl Müdürlüğü olarak, tüketicilerin korunması ve piyasadaki spekülasyonların önlenmesi amacıyla piyasa koşullarına aykırı hareket eden işletmelere yönelik, haksız fiyat artışı, stokçuluk ve fiyat etiketi denetimlerine aralıksız devam edilmektedir.

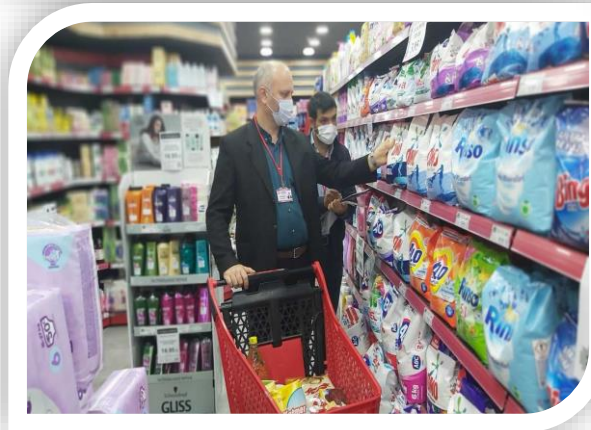
Ayrıca, Bolu Valiliğinin görevlendirmeleri ile Kovid-19 tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığının tespitinin yapılması amacıyla İlimizdeki Alışveriş Merkezlerinin (AVM) denetim faaliyetleri de İl Müdürlüğümüzce gerçekleştirilmiştir.

6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Yapılan Denetim Bilgileri

(Fiyat Etiketi – Garanti Belgesi – Kullanma Kılavuzu – Yerli Üretim Logosu Uygulaması – Haksız Fiyat Artışı vb. Denetimler)

Tablo 28. Bolu İlinde 6502 Sayılı Kanun Kapsamında 2021 Yılında Yapılan Denetim Tablosu

01.01.2021 - 31.12.2021 Tarihleri Arasında Müdürlüğümüz Tarafından 6502 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Denetimlere İlişkin İstatistik Tablosu	
Denetlenen Toplam Firma Sayısı:	1.068
Denetlenen Toplam Ürün Sayısı:	11.276
Aykırlık Tespit Edilen Firma Sayısı	93
Aykırlık Tespit Edilen Ürün ve Hizmet Sayısı	135
Toplam İdari Para Cezası Tutarı (*)	61.020,00 TL
Haksız Fiyat Artışı Şikâyet Sistemine Yapılan Başvuru Sayısı	294

Bolu Ticaret İl Müdürlüğümüz tarafından, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması hakkında Kanun, Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar, Fiyat Etiketi Yönetmeliği ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında denetimlerimiz devam etmektedir.

2. DIŞ TİCARET

Dış Ticaret, lke ekonomilerinin hacmini belirleyen önemli etkenlerden bir tanesidir. Bu kapsamda, dış ticaret hacmini artırırken, dış ticaret açığını azaltmak ve hedeflenen büyüme rakamlarına ulaŐmak, bütün ülke ekonomilerinin öncelikli hedefidir.

Bu nedenle dış ticaret, kalkınma planlarında yer alan baŐlıklardan birisini oluşturmaktadır.

2.1. İhracat Yapılan İlk On lke İle İhracata Konu İlk On rn Kalemi Hakkında Bilgiler

Tablo 29. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2021 Yılında İhracat Yapılan lke ve rn Tablosu

	lke Adı	EŞyanın Tanımı
1	AZERBAYCAN	DondurulmuŐ Tavuk rnleri, DondurulmuŐ Hindi rnleri, Etlik Kuluçkalık Yumurta
2	GÜRCİSTAN-ZBEKSTAN	1-DondurulmuŐ Tavuk rnleri 2-Ctp Komple Boru, FlanŐ
3	IRAK	DondurulmuŐ Tavuk rnleri, Etlik Kuluçkalık Yumurta
4	İRAN-IRAK	Kimyevi rn
5	ÖZBEKİSTAN	Tel Izgara
6	SURİYE	DondurulmuŐ Tavuk rnleri, Etlik Kuluçkalık Yumurta, Cıvcıv
7	TACİKİSTAN	DondurulmuŐ Tavuk rnleri
8	İRAN	Akrilik (Elyaf) – elik Alüminyum Őerit
9	ÖZBEKİSTAN	Kule Vinç Demonte Halde Aksesuarları Ve Parçaları
10	İRAN-SURİYE	PP Serum

(Kaynak: Bolu Gümrük Müdürlüğü)

2.2. İthalat Yapılan İlk On Ülke İle İthalata Konu İlk On Ürün Kalemi Hakkında Bilgiler

Tablo 30. Bolu İl Gümrük Müdürlüğünden 2021 Yılında İthalat Yapılan Ülke ve Ürün Tablosu

	Ülke Adı	Eşyanın Tanımı
1	Almanya-Fransa-Çin-İngiltere	Silikon-Polietilen Kompaundları
2	Almanya-Danimarka	Melıflex (Polıpropılen Kompaundları)
3	İran	Potasyum Silikat-Sodyum Silikat
4	Almanya	Evye-Seramik Heater
5	İran	Gray Float Glass (Cam)
6	Ukrayna	Kayın Kaplama
7	Fransa-Belçika	Kum
8	Almanya	Tarak Kullanılmamış – PP Film
9	Kazakistan	Hurda
10	İran	Sodyum Sülfür

(Kaynak: Bolu Gümrük Müdürlüğü)

Tablo 31. Bolu İli 2021 İhracat-İthalat Rakamlarını Gösterir Tablo * (Bin \$)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
İhracat	177.563	122.311	148.405	141.399	143.151	122.652	101.328	164.406
İthalat	195.212	186.009	153.815	201.527	180.605	157.832	152.406	177.018

* Veriler Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK)'ndan alınmış olup, Ocak-Aralık 2021 ayları arasında kapsamaktadır.

2.3. Dış Ticaret Dengesine Yönelik Görüş ve Değerlendirmeler

- Komşu ülkelerdeki siyasi istikrarsızlık, terör ve iç savaş konuları bu bölgede yapılan ihracatımızı olumsuz etkilemektedir.
- Dış ticaret dengesine yönelik ihracatın, ithalatı karşılama oranı ne kadar yüksek olursa dış ticaret hacmi yüksek olacaktır.
- Dış ticaret dengesine yönelik olarak, Bolu ilindeki Sanayi kuruluşları ekseriyeti ithalat ve ihracat işlemlerini Bolu ili dışında (İstanbul, İzmit) gerçekleştirmektedirler.
- Bolu Gümrük Müdürlüğü bünyesinde yapılan ihracatların büyük bir çoğunluğu 3151 (Dahilde İşleme Kapsamında ihracat) rejim kodu ile işlem görmekte olup, daha önce ithalatı yapılan ürünlerin ihracat taahhüdü ile kapatılması şeklinde tesis edilmektedir.

3. ÜRETİM

3.1. TARIM SEKTÖRÜ

3.1.1. Tarım Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş ve Değerlendirmesi

Tarım sektörü, üretim faaliyetleri ve toprak mülkiyeti açısından günümüze kadar birçok kez evrim geçirmiştir. Toplayıcılık ve avcılık ile başlayan tarımsal faaliyetler teknoloji ve bilginin kullanıldığı uzmanlaşmış planlı işletmeciliğe kadar gelişme göstermiştir. Son yıllarda ekonomilerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmeleri rekabetçi ekonomi kavramının öne çıkmasına neden olmuştur. Ülkelerin rekabetçi ekonomi şartlarına sahip olabilmeleri için tüm sektörlerin en üst düzeyde üretim sürecine dâhil edilmeleri gerekmektedir. Gelişmişlik düzeylerine bakmaksızın ülkeler açısından stratejik bir sektör konumuna gelen tarım sektörü son yıllarda yaşanan iklim değişikliğine bağlı olarak ortaya çıkan kuraklık vb. sorunlardan dolayı politik ve ekonomik tartışmaların odağı haline gelmiştir. Diğer taraftan tarım sektörü ülkelerin gıda güvenliğini sağlama noktasında da kilit bir rol oynamaktadır. Bu nedenle tarım sektörünün stratejik bakış açısıyla değerlendirilerek, üretim yapısının ele alınması ve sektörün ekonomiye katkısının yanı sıra, diğer sektörler ile oluşturduğu sinerjisinin de analiz edilmesi, bu konuda uygulamaya konulacak politikalar açısından önem arz etmektedir. Tarım sektörü, ekonomik açıdan milli gelire özellikle sanayi sektörüne sağlamış olduğu hammadde yönünden önem taşımaktadır.

Sürdürülebilir tarımsal üretim ile gıda güvencesini sağlamak, çiftçilerin refah düzeyini artırmak, küresel rekabette daha fazla söz sahibi olmak, gelecek kuşaklar için daha yaşanabilir bir ülke bırakmak için Milli Tarım Projesi hayata geçirilmiştir. Milli Tarım Projesi, “**Havza Bazlı Destekleme Modeli**” ve “**Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli**” olmak üzere iki ana başlıktan oluşmaktadır. Ülkemiz için stratejik öneme sahip tarımsal ürünlerde ihtiyacımızı kendi kaynaklarımızdan karşılayarak kendi kendine yeter hale gelmek ve planlı üretime geçmek amacıyla “Havza Bazlı Destekleme Modeli” uygulamaya konulmuştur.

Tarımsal faaliyet yapılan her ilçe, bir tarım havzası olarak kabul edilerek 941 tarım havzası belirlenmiştir. Arz açığı bulunan, stratejik açıdan önemli, insan sağlığı ve beslenmesi, hayvan sağlığı ve beslemesi için önem arz eden 21 ürün saptanarak ekolojik ve ekonomik olarak hangi havzalarda destekleneceği belirlenmiştir.

Kullanılmayan tarım arazilerinin tarımsal üretime ve ülke ekonomisine kazandırılması amacıyla yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Yeni destekleme modelinin uygulamaya geçmesiyle üreticilerimiz; hangi ürünün havzasında desteklendiğini ve destekleme tutarını üretime karar vermeden önce bilecek ve arz fazlasından kaynaklanan fiyat dalgalanmalarından en az düzeyde etkilenecektir.

Milli Tarım Projesi kapsamında hayata geçirilen “Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli” ile artan kırmızı et talebini karşılamak, damızlık üretimini geliştirmek, yetiştirici bölgelerini belirlemek, meraları rasyonel kullanmak, hayvan hastalıklarıyla etkin mücadele etmek, buzağı kayıplarını azaltmak, süt üretiminde sürdürülebilirliği sağlayarak ihracat bazlı büyümek stratejik hedef olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda; mera hayvancılığı yetiştirici bölgeleri ilan edilmiştir. Proje ile iklim değişiklikleri takip edilerek buna göre tarımsal politikalar belirlenecektir. Toprak ve su kaynaklarımızı koruyarak sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla havza ve ürün bazlı gübreleme ve kimyasal ilaç rehberi ile bitki bazında su tüketim rehberleri hazırlanmış olup gereksiz gübre ve ilaç kullanımının önüne geçilecektir.

Tarımda sektörel sorunların çözülmesi, kırsalda yaşam standardının yükseltilmesi, kadın ve genç nüfusun üretime teşvik edilmesi, Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verilmesi ve sonuçlarının sektöre aktarılması için çalışmalar aralıksız devam etmektedir.

Bolu İli ticari kanatlı faaliyetleri konusunda ülkemizde ilk sıralarda yer alınmaktadır. Kanatlı işletmelerindeki kapasite ve üretim potansiyeli oldukça yüksektir. İlimizde ticari kanatlı hayvan yetiştiriciliği entegreler üzerinden sözleşmeli üretim yapılmaktadır.

Diğer hayvancılık kollarında büyükbaş, küçükbaş, arıcılık, su ürünleri aile tipi işletmelerde faaliyet göstermektedir.

Bolu il genelinde, 1.831 etlik tavuk kümesi, 264 ticari etlik hindi kümesi, 160 adet sofralık yumurta kümesi, 121 bin büyükbaş hayvan, 119 bin küçükbaş hayvan, 21.913 arılı kovan, 34 adet alabalık işletmesi bulunmaktadır. **(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)**

3.1.2. EN FAZLA ÜRETİMİ YAPILAN TARIMSAL VE HAYVANSAL İLK BEŞ ÜRÜN KALEMİ

Tablo 32. Bolu İlinde 2021 Yılında En Fazla Üretimi Yapılan İlk Beş **Hayvansal Ürün** Kalemini Gösterir Tablo

Ürün	Üretim Miktarı
Tavuk Eti	523.000 Ton
Sofralık Yumurta	453 Milyon Adet
Kırmızı Et	2.912 Ton
Kültür Balıkçılığı	309 Ton
Bal	131 Ton

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

Tablo 33. Bolu İlinde 2021 Yılı sonu itibariyle İlimizde En Çok Ekilen İlk Beş **Tarımsal Ürün** Kalemini Gösterir Tablo

Ürün	Ekilen Alan (dekar)	Üretim Miktarı (Ton)
Buğday	476.012	167.147
Arpa	179.209	61.881
Yonca (Yeşil Ot)	71.128	114.406
Yulaf (Yeşil Ot)	68.449	39,266
Mısır (Silajlık)	38.664	221.803
Patates	30.460	92.711
Ayçiçeği	21.050	6.148
Fiğ (Yeşil Ot)	20.867	21.775
Dane Mısır	18.097	24.328

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.3. CİRO BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE KANATLI SEKTÖRÜ İLK DÖRT İŞLETMEYE İLİŞKİN BİLGİLER

Tablo 34. Üretim Kapasitesi En Fazla İlk Beş Gıda İşletmesi (Ciro Büyüklüğü verileri mevcut değildir)

Sıra No	İşletme Adı	Faaliyet Alanı	Adresi
1	Erpiliç A.Ş.	Kanatlı	Mudurnu Yolu Üzeri 7. Km Merkez/BOLU
2	Bepiliç A.Ş.	Kanatlı	Geçitveren Köyü Merkez/BOLU
3	Akpiliç A.Ş.	Kanatlı	Taşbaşı Mevki No:3 Yeniakçakavak Merkez/BOLU
4	Bolca Hindi A.Ş.	Kanatlı	Doğancı Mah. Mudurnu/Bolu
5	Best Tavuk A.Ş.	Kanatlı	Dedeler Köyü Göynük/BOLU

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.4. ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNE YÖNELİK BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

3.1.4.1. Kooperatifler

Tablo 35. Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Ortak Sayısını Gösterir Tablo

	Kooperatifin Adı	Ortak Sayısı	Kooperatif Sayısı	Koop. Birliğine Bağlı Toplam Kooperatif Sayısı
1	Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	13.570	180	185
2	Sulama Kooperatifi	386	3	0
3	Su Ürünleri Kooperatifi	42	2	0
Toplam		13.998	186	185

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

Tablo 36. Bolu İl ve İlçelerdeki Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ve ortak Sayılarını gösterir Tablo

	T. K. K.		Sulama Kooperatifi		Su Ürünleri Kooperatifi		Toplam Koop.	Toplam Ortak
	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı	Koop. Sayısı	Ortak Sayısı		
Merkez	65	5.617	-	-	-	-	65	5.617
Dörtdivan	11	730	-	-	-	-	11	730
Gerede	5	518	-	-	-	-	5	518
Göynük	5	302	-	-	-	-	5	302
Mengen	38	2.025	-	-	-	-	38	2.055
Mudurnu	28	2304	-	-	-	-	28	2.304
Kıbrıscık	10	755	-	-	-	-	10	755
Seben	12	842	3	386	1	21	16	1.249
Yeniçağa	6	447	-	-	1	21	7	468
TOPLAM	180	13.570	3	386	2	42	185	13.998

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.4.2. Tarımsal Birlikler

Tablo 37. Bolu İli 2021 Yılı Üretici Birliklerini Gösterir Tablo

Sıra	Birlik Adı	Üye Sayısı
1	Bolu Bölgesi Ormancılık Kooperatifleri Birliği	177 (T.K.K.) (1652 Ortak)
2	Bolu İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	1256 Asil Üye (571 Aday Üye)
3	Bolu İli Arı Yetiştiricileri Birliği	200(150 Aday)
4	Bolu İli Damızlık Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği	60 Asil (1.135 Aday)
5	Bolu İli Yumurta Üreticileri Birliği	16
6	Bolu İli Göynük İlçesi Süt Ürünleri Tarımsal Üreticiler Birliği	1.180
7	Bolu İli Süt Üreticiler Birliği	702
8	Bolu İli Mudurnu İlçesi Süt Üreticiler Birliği	798
9	Bolu İli Fidan Üreticileri Birliği	43
10	Bolu İli ve İlçeleri Kırmızı Et Üreticileri Birliği	97
11	Bolu ili ve İlçeleri Manda Yetiştiricileri Birliği	113 Asil (5 aday)
12	Bolu İli Kanatlı Hayvan Eti Üreticiler Birliği	25
TOPLAM		4.614

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

3.1.5. TARIMSAL KREDİLERE YÖNELİK BİLGİ VE İSTATİSTİKLER

İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından herhangi bir kredi verilmemektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenen, İş ve işlemleri İl/İlçe Müdürlükleri tarafından yürütülen, bitkisel ve hayvansal üretime yönelik hibe ve desteklemeler verilmektedir.

3.1.6. SEKTÖRÜN SORUNLARINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

(Kaynak: Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

- Dönem kapasitesi 10.000 ve daha az olan kümesler bulunmaktadır. İşletme maliyetleri, karlılık, hizmetlerin götürülmesindeki zorluklar gibi çok sayıda etken düşük kapasiteli kümeslerin faaliyetini sürdürmesine engel teşkil etmekte ve entegreler tarafından üretim programlarına alınmamaktadır. Bu durumdaki kümeslerin kapasitelerinin artırılması, bu mümkün değilse rehabilite edilerek başka hayvancılık alanlarında değerlendirilmeleri gerekmektedir.

- Büyükbaş hayvancılık yapan işletmelerde kapasiteler düşüktür. Ahırların büyük bir çoğunluğunda fiziki şartlar hayvan sağlığı ve hayvan refahı yönünden yetersizdir. Bu durumda verimliliği ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Aile tipi işletmelerin tesis edilmesinde kapasite ve kalite olarak planlı ve programlı modern barınaklar inşa edilmesine öncelik verilmelidir.
- Hayvancılık işletmelerinde karlılığı etkileyen en önemli kalem yem giderleridir. Yem maliyetinin düşürülmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. İşletme sahiplerinin kendi yem hammaddelerini üretmeleri hem de yemlerini kendileri hazırlamaları hedeflenmelidir.

AVANTAJLARIMIZ

- Üretilen ürünlerin pazarlanabilmesi açısından tüketicilerin yoğun olduğu şehirlere yakın konumda olmak en büyük avantajımızdır.
- Ana ulaşım yolları üzerinde olmamız, pazarlamada avantaj sağlamaktadır.
- Uzun yıllar yıllık yağış ortalaması 550 mm/yıl olduğundan dolayı kuru tarım yapılan alanlarda Türkiye ortalamasının üzerinde verim elde edilmektedir.
- İlimizin rakımının yüksek olması dolayısıyla sağlıklı üretim materyali (tohum, fidan) üretme imkânı vardır.
- Toprak verimliliğinin artırılmasına yönelik tam teşekküllü toprak ve sulama suyu analizi laboratuvarının ilimizde mevcut olması önemli avantajlarımızdandır.
- Bitkisel üretimimizin pazarlanabilmesi açısından; coğrafi işaretli ve yerel ürünlerimizin yerel ve genel turizm sektöründe pazarlanabilir olması.
- Çiftçilerimizin bitkisel üretim konusunda bilinçli olması.
- Çiftçilerimizin yeterli sayıda alet ekipmana sahip olması.
- Bolu tarım arazilerinin toprak yapısı olarak zengin makro ve mikro elementlere sahip olması.
- Seben, Mudurnu, Göynük gibi ilçelerimizin içinde olduğu Söğüt havzasında (mikroklima alanlarda) yer alması ürün çeşitliliğimizi artırmaktadır.

DEZ AVANTAJLARIMIZ

- Tarım topraklarımızın çok parçalı ve hisseli olması.
- Tarımsal endüstrinin yeterince gelişmemiş olması.
- Kuzey Batı Anadolu havzasına giren ilçelerimizin (Dörtdivan, Gerede, Mengen, Merkez, Kıbrısçık, Yeniçağa) iklim faktörleri nedeniyle ürün çeşitliliğinin kısıtlanması ve ikinci ürün yetiştiriciliğine elverişli olmaması.
- Bitkisel üretimde çalışan kalifiye personel sayısının az olması
- Köyde yaşayan nüfusumuzun yaş ortalamasının yüksek olması, eski alışkanlıklarının devam etmesi.
- Köyden kente göç nedeniyle kırsal kesimde araziler terkedilmektedir.
- Yaban Domuzu sebebiyle ürünün zarar görmesi,
- Veraset intikalinin yapılmaması nedeniyle çiftçi, ÇKS kaydını yaptıramamakta, bu nedenle de tarımsal desteklemelerden faydalanamamaktadır.
- Yeterli ve uygun depo bulunmaması,

- Arazilerin küçük, parçalı olmasından dolayı üretimde maliyetler artmaktadır.
- Anayol yol hatları üzerinde olmamız nedeniyle bulaşıcı bitki hastalıkları açısından risk oluşturması.
- Elverişli tarım arazilerinin yapılaşma sanayileşme ve turizm yatırımı nedeniyle daralması, kümes yapımı nedeniyle de bitkisel üretimin dışına çıkması.
- Sulama altyapısının yetersiz olması.
- İklim şartlarından dolayı ilimizde; vegetasyon süresinin kısa olmasından kaynaklı bitkisel üretimde alternatif ürün çeşitliliği artırılmamaktadır.

3.2. SANAYİ SEKTÖRÜ

3.2.1. Sanayi Sektörünün Yapısı ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

Bolu; Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan ve kişi başına düşen milli gelirden Türkiye genelinde orta sıralarda olan bir İldir.

Bolu ili mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla ulaşım olanaklarının daha da artması, şehir içi dağıtım altyapı çalışmaları yıllık programlar dâhilinde sürdürülen doğalgaz kullanımının giderek yaygınlaşması, zengin turizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmalar, su kaynaklarının yeterli, toprak verimliliğinin yüksek olması, ülkenin önemli kanatlı hayvancılık merkezlerinden biri olması, İilde otuz binden fazla öğrencisi bulunan bir üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

Bolu'da; tarım, ticaret, sanayi ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

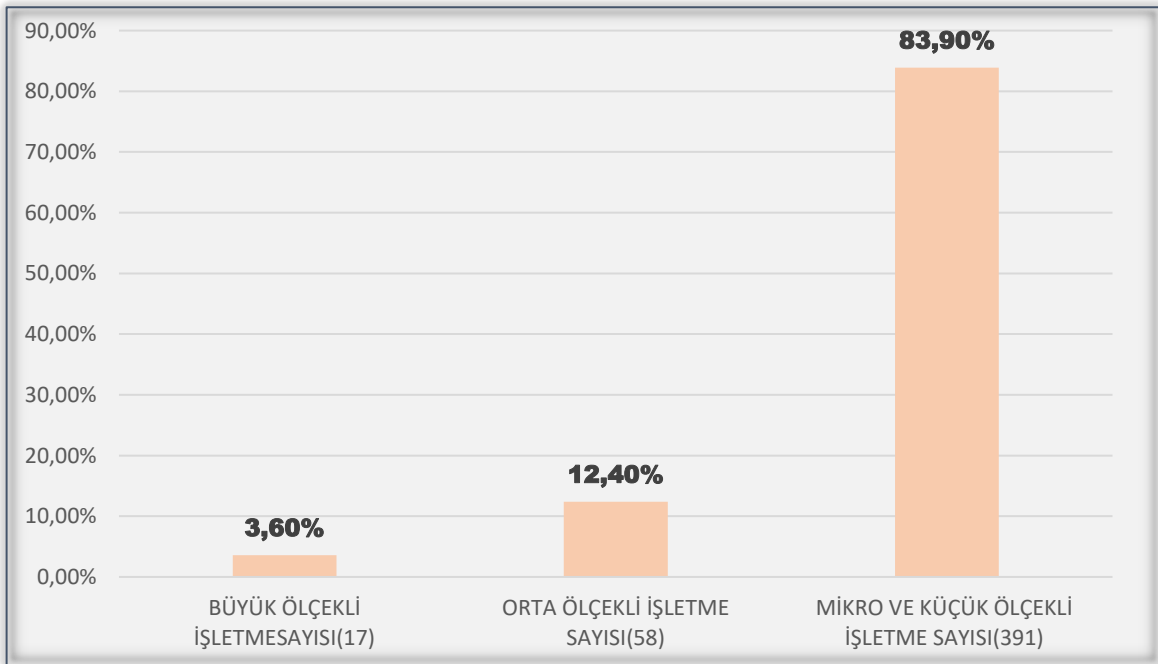
Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılık teşkil etmekte, hayvansal üretim içerisinde kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak belirmektedir. Ülkemizde beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır. Sektörde 4 firma entegre üretim yapmaktadır. Bunlardan 2'si Avrupa Birliği'ne ihracat için ön izin belgesi almış olup, diğer firmalarca da ön izin belgesi alınması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Sanayinin büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu Bolu'da, faaliyette bulunan önemli sanayi dalları; Gıda, Orman ürünleri ve Mobilya, Deri Ürünleri, Isı Cam ve Temperli Cam Sanayi, Elektrik Cihazları Üretimi, Kömür ve Linyit, Dokuma-Giyim Eşyası, Çimento sektörleridir. İlimizde mevcut Sanayi tesisleri merkezde yoğunlaşmıştır.

Bolu'nun ilçelerinden Seben, Dörtdivan, Kıbrısçık ve Göynük ilçelerinin ekonomisi genelde tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Bu ilçelerde birkaç istisna dışında ciddi anlamda sanayi tesisi yapılanması mevcut değildir. Gerede ilçemizin ana geçim kaynağı dericilik olup; vidalı deri imalatında ülkemizde önemli bir yere sahiptir. Mudurnu'da sunta, gıda (tahin, helva) ve tavukçuluk tesisleri mevcuttur. Mengen'in sanayisi ise genelde orman ürünlerine dayanmaktadır. Yeniçağa ekonomisinin önemli bir bölümünü nakliyatçılık oluşturmaktadır.

Sanayi Sicil Bilgi sistemine kayıtlı işletmelerin ölçek, sektör ve çalışan sayısına göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

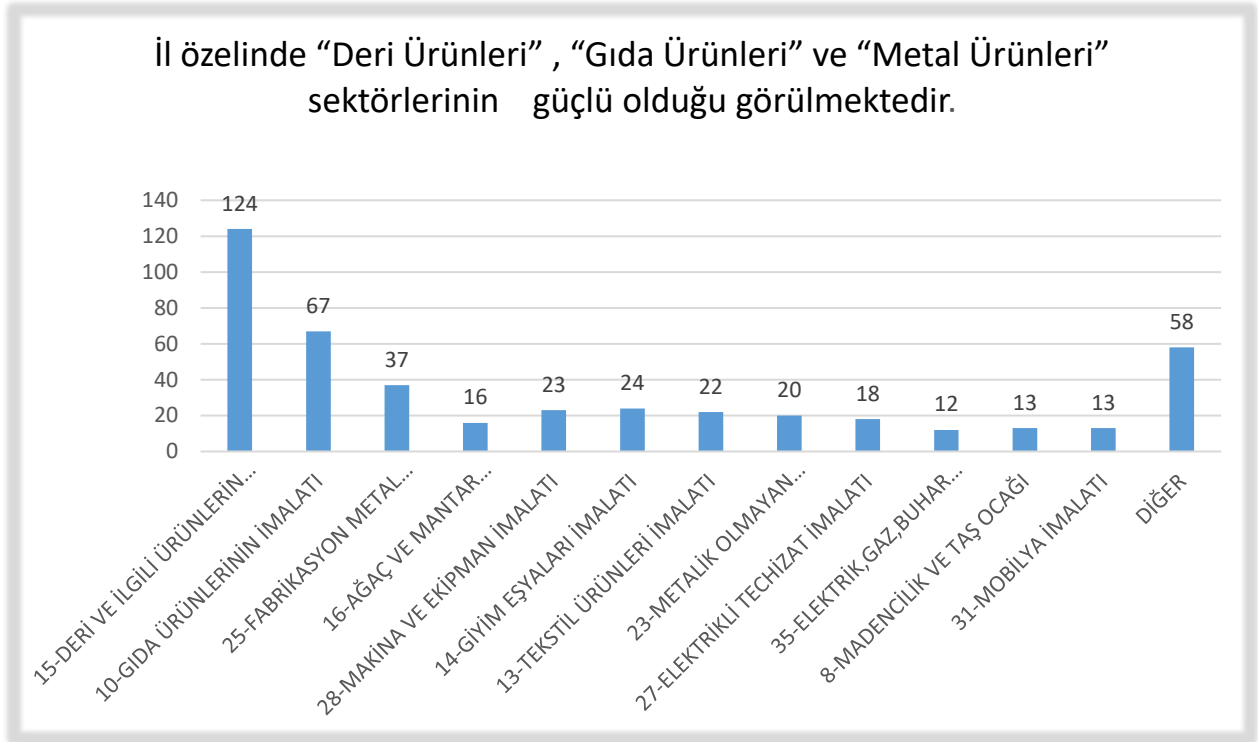
Bolu ilinde bulunan sanayi işletmeler;
% 83.90 MİKRO ve KÜÇÜK,
% 12.40 ORTA ve
% 3,60 oranında BÜYÜK ölçekli işletmelerdir.

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

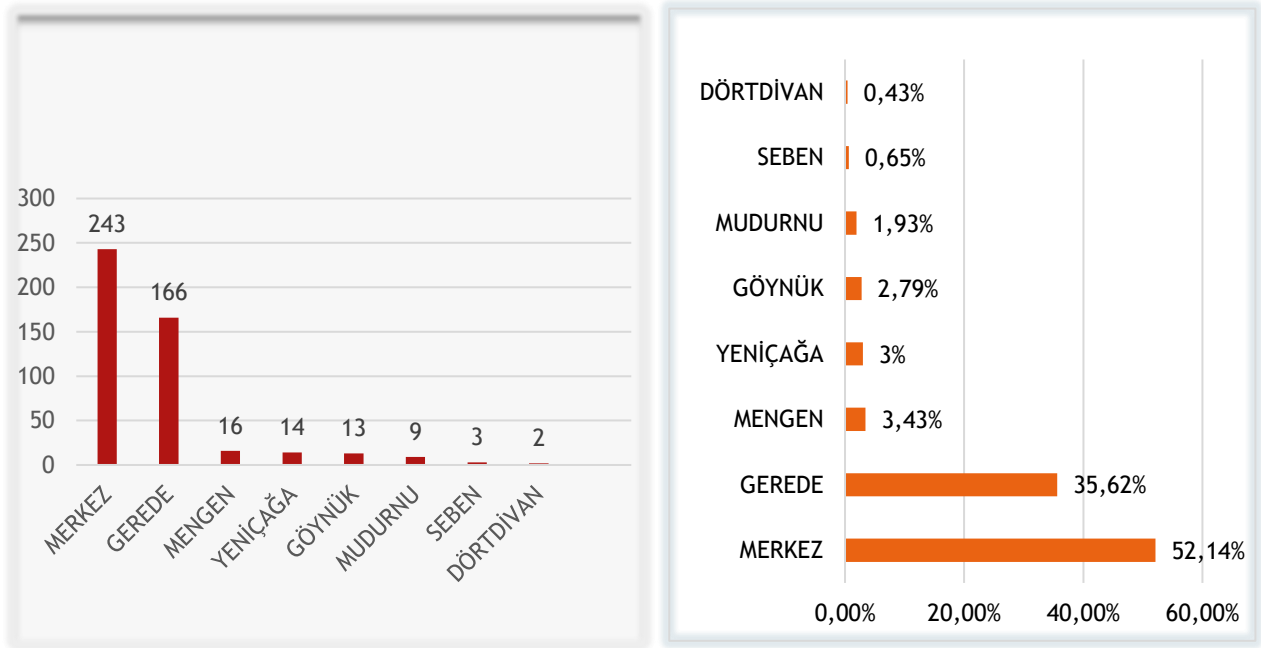
3.2.2. Sanayi İşletmelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 38. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibarıyla Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (%) Gösterir Tablo

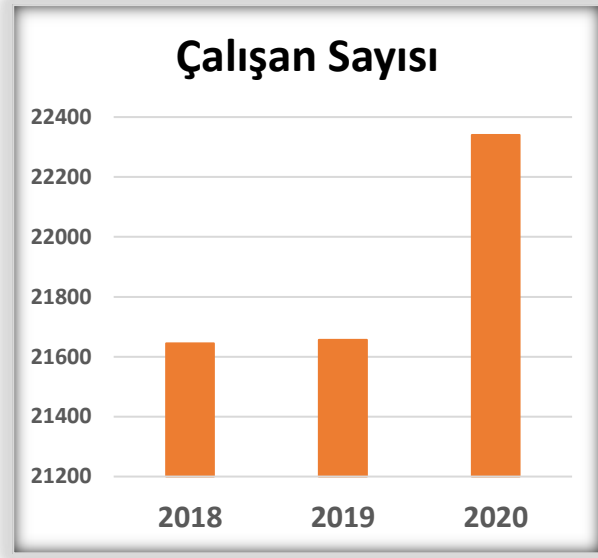
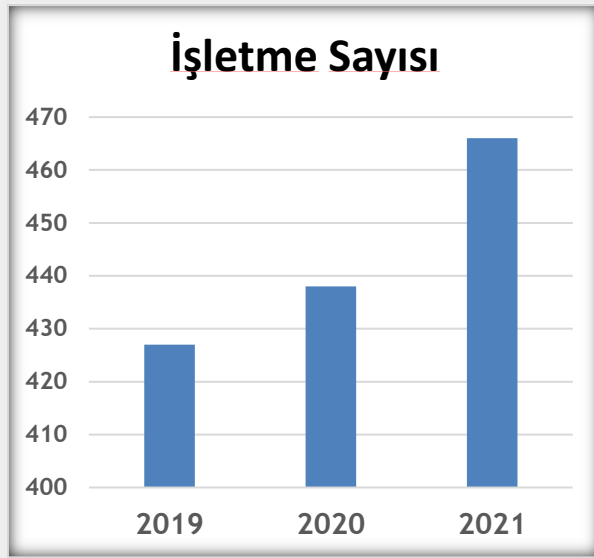

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.2.1 Sanayi İşletmelerinin İlçe Bazlı Dağılımı

3.2.2.2. Sanayi İşletmelerinin Yıllar İtibariyle İşletme Sayısı ve Çalışan Sayısı

31.12.2021 TARİHİ İTİBARIYLA SANAYİ İŞLETMELERİ SAYISI

Tarım	Ağaç ve Orman Ürünleri	Turizm	Madencilik	Hayvancılık	Sanayi	İnşaat	Taşımacılık	Hizmet
50	30	0	18	140	154	26	1	47

3.2.3. Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 39. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibarıyla Kurulu Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri

Bölge Adı	Sayısı
Bolu Karma ve Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	1
Gerede Organize Sanayi Bölgesi	1
Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	1

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.4. Küçük Sanayi Sitelerine İlişkin Bilgi ve İstatistikler

Tablo 40. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi itibariyle kurulu bulunan Küçük Sanayi Siteleri

Küçük Sanayi Sitesi Adı	Sayısı
Bolu Merkez Sanayi Sitesi	1
Bolu Yeni Küçük Sanayi Sitesi (Adı İzzet Baysal San. Sitesi Olarak Değişmiştir)	1
S.S. Gerede Toplu İşyeri Kooperatifi	1
S.S. Mengen Toplu İşyeri ve Konut Yapı Kooperatifi	1
Bolu Ata Küçük Sanayi Sitesi	1
S.S. Mudurnu Toplu İşyeri Yapı Kooperatifi	1
Yeniçağa Küçük Sanayi Sitesi	1

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Bolu Organize Sanayi Bölgesi / BOLU

Tablo 41. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi itibariyle Kurulu Bulunan Küçük Sanayi Sitelerinde Faaliyet Gösteren İşyeri Sayıları

Sıra No	Küçük Sanayi Sitesinin Adı	İş Yeri Sayısı
1	Bolu Merkez Sanayi Sitesi	503
2	Bolu Yeni Küçük Sanayi Sitesi (Adı İzzet Baysal San. Sitesi Olarak Değişmiştir)	205
3	S.S. Gerede Toplu İşyeri Kooperatifi	160
4	S.S. Mengen Toplu İşyeri ve Konut Yapı Kooperatifi	43
5	Bolu Ata Küçük Sanayi Sitesi	51
6	S.S. Mudurnu Toplu İşyeri Yapı Kooperatifi	30
7	Yeniçağa Küçük Sanayi Sitesi	303

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Gerede Organize Sanayi Bölgesi / Gerede-BOLU

3.2.5. Sanayi Sektöründe İstihdam Bilgi ve İstatistikleri

Tablo 42. Bolu İlinde 2021 Yılında Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İl Payı %
10 - Gıda ürünleri	5.212	25.10
27 - Elektrikli teçhizat,	2.901	13.97
14 - Giyim eşyaları	2.347	11.30
15 - Deri ürünleri	1.740	8.38
16 - Ağaç ve mantar ürünleri	1.737	8.36
22 - Kauçuk ve plastik	1.520	7.32
25 - Metal ürünleri	1.089	5.24
23 - Metalik olmayan mineral ürünler	1.012	4.87
05 - Kömür ve linyit	757	3.64
13 - Tekstil ürünleri	620	2.99
TOPLAM	20.769	

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Tablo 43. Bolu İlinde 2021 Yılında Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletme

	FİRMA ADI
1	Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama Ve Ticaret A.Ş.
2	Beypi Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
3	Arçelik A.Ş. Bolu Pişirici Ve Isıtıcı Cihazlar İşletmesi
4	Tayeks Dış Ticaret Ve Tekstil Sanayi A.Ş. Bolu Şubesi
5	Gentaş Dekoratif Yüzeyler Sanayi ve Ticaret A.Ş.

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

Tablo 44. Bolu İlinde 31.12.2021 Tarihi İtibarıyla Organize Sanayi Bölgelerinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo

Sıra No	Firmanın Adı	Sektörü
1	Gürkanlar Kuruyemiş Gıda Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Gıda Ürünleri İmalatı
2	Bolçi Çikolata Anonim Şirketi	Gıda Ürünleri İmalatı
3	Rıdvan Tekstil Konfeksiyon Sanayi Ve Tic. Ltd. Şti.	Tekstil Ürünlerinin İmalatı
4	Alsa Brode Tekstil İnşaat Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.	Tekstil Ürünlerinin İmalatı
5	Serra Hazır Giyim Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Giyim Eşyalarının İmalatı
6	Appriva Tekstil Giyim San. Ve Ticaret A.Ş.	Giyim Eşyalarının İmalatı
7	Tayeks Dış Ticaret Ve Tekstil San. A.Ş.	Giyim Eşyalarının İmalatı
8	Gezer Ayakkabı Deri San. Ve Tic. A.Ş.	Deri Ve İlgili Ürünlerin İmalatı
9	Atılım İnşaat Mimarlık Mühendis. Tic. Ve San. Ltd. Şti.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
10	Er Palet Ve Kereste İmalat San. Tur. Tic. Ltd. Şti.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
11	Akman Kontraplak Sanayi	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
12	Aladağ Orm. Ürünleri Paz. San. Ve Tic. Ltd. Şti	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
13	Balorman Orman Ürünleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
14	Balorman Orman Ürünleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
15	Balorman Orman Ürünleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
16	Modelsan Dekarasyon Mobilya Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
17	Turkuaz Orman Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
18	Kayış Kerestecilik Ve Nakliyat Limited Şirketi	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı

19	Norm İnş. Tur Ve Tic. Ltd. Şti.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
20	Boztaş Kereste Tic. San. Ltd. Şti.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
21	Keşçioğlu Kerestecilik İnşaat Oto. Akaryakıt Emlak San. Ltd. Şti.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
22	Özbolu Orman Ürünleri Nak. İnş. Hayv. San. Ve Tic. Ltd.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
23	Flopal Teknik Yapı Endüstri Ve Ticaret Anonim Şirketi	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
24	Erhan Özdemir	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
25	Abant Parke San. Tic. A.Ş.	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı
26	Boliş Ambalaj Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Kâğıt ve Kâğıt Ürünlerinin İmalatı
27	Elite Gaz Teknolojileri İnşaat Turizm San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Kimyasalların Ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı
28	Özkimsan Kimya Taşı. Mad. İnş. Mak. Orm. Ürü. Dış Tic. Ve San. Ltd. Şti.	Kimyasalların Ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı
29	Selena Yapı Malzemeleri Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Kimyasalların Ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı
30	Çetinkaya İlaç Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Temel Eczacılık Ürünlerinin Ve Eczacığa İlişkin Malzemelerin İmalatı
31	Pakform Plastik Ambalaj San. Ve Tic. Aş.	Kauçuk Ve Plastik Ürünlerin İmalatı
32	Ataplast Plastik Kalıp Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	Kauçuk Ve Plastik Ürünlerin İmalatı
33	Otts Ambalaj Üretim Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Kauçuk Ve Plastik Ürünlerin İmalatı
34	Otts Ambalaj Üretim Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Kauçuk Ve Plastik Ürünlerin İmalatı
35	Decorita Merkezi Arge Mobilya Cam İnşaat Danışman. Ltd. Şti.	Diğer Metalik Olmayan Minarel Ürünlerin İmalatı
36	Schott Orim Cam San. Ve Tic. A.Ş.	Diğer Metalik Olmayan Minarel Ürünlerin İmalatı
37	Yorglass Cam Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	Diğer Metalik Olmayan Minarel Ürünlerin İmalatı
38	Alfa Kalıp Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı

39	Ekol Makina Kalıp Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
40	Öz-Pres Makine Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
41	Petek Metal Plastik Endüstriyel Tasarım Baskı San. A.Ş.	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
42	Petek Metal Plastik Endüstriyel Tasarım Baskı San. A.Ş.	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
43	Mepak Makine Elektrik San. İç Dış Tic. Ltd. Şti.	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
44	Yeni Öztürk Kalıp Parça Makina Metal İnşaat Gıda Ltd. Şti.	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
45	Spes Metal Anonim Şirketi	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
46	Öztabak Kalıp Makine İnş. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
47	Sem Mak Makina İmalat Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
48	Armetal Yüzey İşlem Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
49	Tansel Elek. Mal. San. Ve Tic. A.Ş.	Elektrikli Teçhizat İmalatı
50	Esa Elektrik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Elektrikli Teçhizat İmalatı
51	Ema Tesisat Ve Endüstriyel Cihazlar Sanayi Ve Tic. A.Ş.	Elektrikli Teçhizat İmalatı
52	Baçoğlu Kablo Ve Profil Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Elektrikli Teçhizat İmalatı
53	Baçoğlu Kablo Ve Profil Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Elektrikli Teçhizat İmalatı
54	Baçoğlu Kablo Ve Profil Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Elektrikli Teçhizat İmalatı
55	Boltek Plastik Ve Elektrik Kont. Cih. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Elektrikli Teçhizat İmalatı
56	Alptek İnşaat Enerji Maden Makina Sanayi Ticaret Ltd. Şti.	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makina Ve Ekipman İmalatı
57	Sazak Tavukçuluk Ve Hay. Ürün. Tic. Ve San. Ltd. Şti.	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makina Ve Ekipman İmalatı
58	Zengin Döküm Anonim Şirketi	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makina Ve Ekipman İmalatı

59	Ens Lamine Ahşap Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Mobilya İmalatı
60	Güven Kontraplak Sanayi -Mehmet Gönen Ortaklığı	Mobilya İmalatı
61	Tunçay Kontraplak Orman Ürünleri İnş.T ur Tic. Ve San. Ltd. Şti.	Mobilya İmalatı
62	Arçelik Anonim Şirketi	Diğer İmalatlar
63	Alagün Tem. Med. Org. İnş. Teks. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Diğer İmalatlar
64	İstanbul Teknik İnşaat Sanayi Ve Ticaret Anonim Şti.	Diğer İmalatlar
65	Okan Tur Nakliyat İnş. Tur. Oto. Tic. Ve San. Ltd. Şti.	Diğer İmalatlar
66	Bolu Soya Ticaret Ve Sanayi Ltd. Şti.	Diğer İmalatlar
67	Bolplas Ambalaj İnşaat Mühendislik Sanayi Ve Tic. Ltd. Şti.	Kauçuk Ve Plastik Ürünlerin İmalatı
68	Lintek Tekstil San. Tic. Aş.	Tekstil
69	Gentuğ Teks. Ürl. San. Tic. Aş.	Tekstil
70	Nova Orm. Ürl. San. Tic. Aş.	Orman Ürünleri
71	Şan Tar. Ürl. San. Tic. Ltd. Şti.	Kemik Unu
72	Selami Engin	Geri Dönüşüm
73	İlamet Met. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Demir-Çelik
74	Ankersan Orm. Ürl. Aş.	Orman Ürünleri
75	Nsr Invesment Gay. Yat. Aş.	Yangın Önleyici Malzeme
76	Alhayek Group Dek. San. Tic. Ltd. Şti	Avize Ve Mobilya Üretimi
77	Nano Wood Orman Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti	Orman Ürünleri
78	Halavet Gıda San. Tic. A.Ş	Gıda
79	Has-Ek Et Ve Et Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti	Gıda
80	Tuğrallar Deri Kim. Mad. Hayv. İnş. Nak. İth. İhr. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı

81	Teknik Kimya Deri İnş. San. Ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
82	Öz Mizan Deri Kimyevi Mad. Hayv. Gıda İnş. İth. İhr. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
83	Ahmet Kurşunoğlu (Süet Dericilik)	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
84	Efeler Deri İml. İhr. İth. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	
85	Mert Dericilik San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
86	İskefe Deri San. Ve Tic. A.Ş.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
87	Vizyon Grup Deri Ve Deri Ürünleri Kimyevi Mad. Hayv. San. Ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
88	Ekici Grup Deri Kimyevi Mad. İnş. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
89	İsmail Bayındır (Bayındır Deri)	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
90	Furkanlar Dericilik İml. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
91	Çalışanlar Deri Kimya Tekstil İnş. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
92	Mustafa Karataş (Taraşoğulları Deri Sanayi) Deri Osb Şubesi	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
93	Arifoğulları Grup Deri San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
94	Çakır Kardeşler Deri Kimyevi Mad. İnş. Oto. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
95	Bir-Tek Deri İml. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
96	Gonca Deri Ve Deri Ürünleri Kimyevi Mad. Ayak. İnş. Nak. İml. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
97	Kt Deri San. Tic. A.Ş.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
98	Koyuncuoğlu Invest Deri İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
99	Saatci Deri San. İml. Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
100	Altınlar Group Dericilik İml. İhr. İth. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı
101	Ekol Grup Deri Kimyevi Mad. İnş. Gıda Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Ve Kürklü Deri İmalatı

(Kaynak: Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü)

3.2.6. BOLU İL SANAYİSİNİN GÜNCEL SORUNLARI, ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE POTANSİYEL YATIRIM ALANLARI

(Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün Raporundan Alınmıştır.)

▪ **Bolu ilinin 2. Derece teşvik kapsamında olması.**

Bolu Yatırım Teşvik Sisteminin Bölgesel Teşvik Rejimi uygulamasına göre 2. Derece iller arasında yer almaktadır. Bu durum, faiz desteği gibi teşviklerden istifade edememe sonucuna neden olmakta ve İl'deki yatırım ortamını olumsuz etkilemektedir. Kapasite artırımı, modernizasyon vb. gibi yatırım yapmak isteyen KOBİ işletmelerimizin finansmana erişimde yaşadığı zorluklar yapılacak ve yapılmakta olan yatırım süreçlerini yavaşlatmaktadır.

▪ **İlimizde yüksek oranda ithal girdi kullanılan sektörlerle teşvik uygulanmaması.**

İlimiz sanayisinde yüksek paya sahip olan ve üretimlerinde yüksek oranda ithal girdi ürün kullanan sektörlerdeki yatırımlara (orman ürünleri imalatı vb..) daha alt bölge teşviklerinin uygulanması, ara malı olarak ithal edilen girdi ürünlerin yerlileştirilmesi için projelerin ürün bazında desteklenmesi.

▪ **Karayolu dışında alternatif lojistik erişimi bulunmaması.**

Karayolu ulaşımına ilave olarak demiryolu hattının entegrasyonu, işletme sahiplerinin ve yatırımcıların maliyetlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

▪ **Tarıma Dayalı Sanayi**

Bolu ilinde tarım ürünlerinden ekonomik anlamda gelir sağlanamamaktadır. İlin tarım potansiyeli sadece kendi ihtiyacını karşılayacak biçimde organize olmuştur. Tarımsal sınıai bitkiler ve orman örtüsü açısından zengin olan Bolu'da tarıma dayalı sanayi sektörlerinin teşvik edilmesi ve tarım reorganizasyonunun yapılması gerekmektedir. Seben ilçemize Tarım İhtisas OSB kurulması.

▪ **Mesleki ve Teknik Eğitim Yetersizliği.**

Mesleki ve teknik eğitim geliştirilmeli, sanayinin taleplerini karşılamaya yönelik yeni eğitim programları tasarlanmalıdır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında öğretim gören öğrenciler özendirilmelidir.

▪ **Faaliyete Geçmeyen Organize Sanayi Bölgesi**

Yeniçağa ilçesinde kamulaştırması tamamlanan OSB'nin bir an evvel faaliyete geçirilmesi için çalışmaların hızlandırılması beklenmektedir.

İldeki Potansiyel Yatırım Alanları

▪ **Deri Sanayisi :**

Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin faaliyete geçmesi ile birlikte; İl ve ülke ekonomisinde yaşanan değişimleri, rekabet ve girişimcilik gibi değerleri kolayca kavrayabilen, bu yörenin potansiyelini harekete geçirecek girişimci unsurların veya kurumların faaliyete geçmesiyle, bu işletmelerin yeni teknolojik makinalarla donatılmaları ve standartlara uygun olarak kaliteli ve rakipleriyle boy ölçüşebilecek teknolojik yapılanmalarıyla birlikte üretim tesisleri kurulması gerekmektedir.

Bu kapsamda; Türk Silahlı Kuvvetlerinin veya diğer kurumların ihtiyacı olan deri ürünlerinin ilimizden karşılanması sağlanabilir.

Kurulabilecek tesisler: deri /suni deri terlik, ayakkabı ve sandalet üretim tesisi, deri çanta ve kemer üretim tesisi, deri atıklarının değerlendirme tesisi, deri hazır giyim imalatı tesisi vb.

▪ **Meyve ve Sebze Üretimi:**

Seben ilçemizde meyve bahçelerinin modernizasyonunun yapılarak, yerinde değerlendirme projesine göre reçel, marmelat, meyve suyu üretebilecek küçük ölçekli tesislerin kurulması, kurutulmuş gıda tesislerinin, meyve ve sebze ambalaj tesislerinin kurulması.

▪ **Patates cipsi, mısır çerezi, nişasta, patates unu üretimi:**

Sanayi hammaddesi olan tarım ürünlerinin ekilmesinin desteklenmesi ve yatırımcıların teşvik edilmesi.

▪ **Süt, kırmızı ve beyaz et ürünleri sanayinin geliştirilmesi:**

İlimiz hayvancılığının gelişmesinde önemli rol oynayan et ve et ürünlerinin değerlendirilmesi için et kombinasyonu kurulabilir.

▪ **Tarım araçları ve gübre sektörü:**

Tarım araçları imalatı yapan tesisler ve gübre üretim tesisleri kurulabilir.

▪ **Orman ürünleri sektörü:**

Sunta, suntalam, MDF, kereste, mobilya, palet, parke, laminat vb. ağaç ürünleri sektöründe imalat tesisleri kurulabilir.

Görüş ve Öneriler

- Küçük ve orta ölçekli üretici işletmelerin, ihracat ve istihdam hedeflerinin önündeki vergi, sigorta, maliyet ve rekabet sorunları çözülmelidir.
- Tekstil sektöründeki firmaların markalaşmaya ve ihracata yönelmesi ile gerekli altyapı ve pazar araştırmaları için ilgili kuruluşların öncü olmaları sağlanmalıdır.
- Jeotermal enerjiden elde edilen elektrik enerjisi ve doğal kaynak suyunun ihracatı konuları araştırılmalıdır.
- İşletmelerde kurumsallaşmanın sağlanmasına yönelik olarak; kurumsal kaynak planlaması, sertifika (ISO, 9001, iş güvenliği vb.) alımlarının teşvik edilmesi ve verimlilik sistemlerinin kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- Sanayi işletmelerinde, Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları arttırılmalıdır.
- Kuruluşların iş birliği etkinliği, yeni oluşumların sayısı ile endüstriyel tasarım, faydalı model ve patent sayısının artırılmasına yönelik firmalara bilinç oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
- Girişimciliğe yönelik finansal kaynaklara ulaşımı kolaylaştırmak için teknik destek verilmesi (AB destekleri, TÜBİTAK destekleri, hibe programları gibi) ve markalaşmaya yönelik eğitim, danışmanlık ve tanıtım faaliyetlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- Aynı sektör grubunda faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı OSB'lerin kurulması, sanayinin sektörel olarak dağılımını toplulaştıracak ve kaynakların verimli olarak kullanılmasını sağlayacaktır. Ayrıca görüntü ve çevre kirliliğini en aza indirgeyerek yatırımların homojen olarak dağılımını sağlayacaktır.
- Tarıma dayalı sanayi sektörlerinin teşvik edilmesi ve tarım reorganizasyonunun yapılması gerekmektedir.
- Girişimci sayısının artırılması ve tekno girişim sermaye desteğinin hedef kitlelere daha etkin olarak duyurulması sağlanmalıdır.
- İlimizde yüksek oranda ithal girdi ürün kullanılan sektörlerle yeterli teşvikin uygulanması uygun olacaktır.
- Ara malı olarak ithal edilen girdi ürünlerin yerlileştirilmesi gerekmektedir.
- Tarımsal sınai bitkiler ve orman örtüsü açısından zengin olan Bolu'da tarıma dayalı sanayi sektörlerinin gelişmesi sağlanmalıdır.
- Mesleki ve teknik eğitim yetersizliğinin giderilmesi gerekmektedir.

3.2.7. BOLU İLİNİN SANAYİ – TİCARET ALANINDA GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ, FIRSATLAR, TEHDİTLER VE İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

GÜÇLÜ YÖNLER

- İlin iki büyük metropol (İstanbul – Ankara) arasında bulunması ve coğrafi konum itibariyle pazarlara yakınlık dolayısıyla ulaşım ve nakliye kolaylığı, limanlara yakınlık,
- Kanatlı hayvancılık sektöründe Türkiye üretiminin % 30'unu karşılayan bir yapıya sahip olması,
- Orman ürünleri sanayinin gelişimi için elverişli bir ortam sunması,
- Gerede ilçesinde deri ve deri ürünleri sanayisinde gelişmiş yapı,
- Eğitimli ve dinamik bir nüfusun varlığı,
- Nitelik itibariyle sanayi sektörünün doğaya fazla zarar vermeyen bir sanayi olması,
- İhracat-ithalat oranının ihracat lehine fazla vermesi,
- Kent merkezinde 1, Gerede İlçesinde 2, Yeniçağa ilçesinde 1 olmak üzere 4 adet Organize Sanayi Bölgesi'nin varlığı,
- Sanayi yapılanmasının kent merkezine girmeden çevre alanlarda yerleşmiş bulunması,
- Yaşanan ekonomik krize rağmen kapanan işletme sayısının yok denecek kadar az olması,
- Yeni teşvik paketinin getirdiği olanaklara rağmen İlin sanayi yapısını koruması, yatırımını taşıyan işletme bulunmaması,
- Doğalgaz kullanımının başlamasıyla birlikte enerji maliyetlerinde yaşanan iyileşme,
- Abant İzzet Baysal Üniversitesi bünyesinde TEKMER'in faaliyete geçirilmesi ve ayrıca Teknopark'ın kurulmuş olması.

ZAYIF YÖNLER

- İlin Doğu Marmara Bölgesi'nde gelişmiş sanayi kentlerinin uzantısında olmasına karşın paralel bir gelişmişlik sağlayamamış olması,
- Bugüne dek sağlanan yatırım teşviklerinden istenilen ölçüde yararlanılamaması,
- İlde girişimci özelliğe sahip kişilerin azlığı,
- Ortaklık kültürü ve bilincinin gelişmemiş olması,
- İşletmelerin çoğunluğunun küçük işletme niteliğinde olması, büyük sanayi yatırımının azlığı,
- İşletmelerin daha ziyade aile şirketleri niteliğinde olması, kurumsallaşmada görülen zayıflık,
- Ar-Ge, dış ticaret vb. konular ile üretim safhasında istihdam edilecek yeterli düzeyde teknik ve nitelikli eleman bulunamaması,
- Vasıfsız işgücünün çokluğu,
- Organize Sanayi Bölgesi'nin Türkiye'nin en küçük OSB'lerinden olması ve yeterli verimlilikte çalışmaması,
- Kent merkezinde büyük yatırımlar için tahsis edilecek yer bulunmaması,

- İlçelerde sanayi yatırımlarının azlığı,
- İlçelerden merkeze doğru gelen göç,
- İldeki büyük işletmelerin merkezlerinin il dışında olması nedeniyle gelirin il dışına çıkması, yeni yatırımlara ve girişimlere dönüşmemesi,
- Kanatlı hayvancılık sektöründe bazı girdilerde (mısır, soya vb.) yerli üretim eksikliği nedeniyle bu girdilerin ithal yoldan temin edilmesi,
- Sektörel atıkların çevresel rahatsızlıklara sebebiyet vermesi,
- Sınai üretim sürecinde düşük teknoloji kullanan veya hiç teknoloji kullanmayan işletmelerin çokluğu,
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK vb. kurum ve kuruluşlarca sağlanan Ar-Ge ve teknoloji desteklerinden yararlanma oranındaki düşüklük,
- İşkur'un sağladığı mesleki eğitim olanaklarından gerektiği ölçüde yararlanılamaması.

✚ FIRSATLAR

Coğrafi konum nedeniyle, ideal bir teşvik sistemi içinde büyük sanayi atılımı yapılabilecek oluşu.

✚ TEHDİTLER

- İlin teşvik bölgeleri arasında en gelişmiş birinci bölgede yer alması nedeniyle yatırımcı çekememe ve yatırımcıların daha avantajlı diğer teşvik bölgelerine kayması riski,
- Reel sektörün mali kuruluşlar nezdinde yaşadığı sorunların son dönemde artış göstermesi; kredi kartları, tüketici kredileri, KOBİ ve küçük işletmelerin kredi borçlarında takibe düşmüş alacaklar ile protesto edilen senetlerde yaşanan önemli artışlar.

✚ İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM OLANAKLARI

İki büyük metropolün ortasında bulunması itibariyle Bolu'nun özellikle perakende satışa uygun son ürünlerin üretimi bakımından uygun bir lokasyonda olduğu ifade edilebilir. **Konfeksiyon, mobilya ve gıda** gibi son kullanıcının sürekli ve yaygın şekilde tüketimine yönelik mamullerin üretimini yapan sektörler bakımından Bolu yaklaşık olarak 30 Milyon kişinin bulunduğu büyük bir pazara yakınlık arz etmektedir. Bu durum dayanıklı tüketim mallarının saklanması ve dağıtımı için de geçerlidir. Dolayısıyla Bolu, **lisanslı depoculuk** hizmetleri sektörü için de uygun bir yatırım ortamı arz etmektedir.

Hammadde kaynakları açısından öne çıkan yatırım alanı **orman ürünleri endüstrisi** sektörüdür. Ayrıca işlenmiş orman ürünleri olarak nitelenebilecek olan ahşap plaka imalatının yoğunlaşmış olması nedeniyle **mobilya imalatı** da yatırıma uygun bir sektör durumundadır. **Kağıt ve kağıt ürünleri sektörü** de hammadde olarak orman ürünlerini kullanması nedeniyle yatırım yapılabilecek olan bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerede ilçesinde

gerçekleştirilen yoğun dericilik üretimi bu sektöre dayalı üretim yapan **deri, konfeksiyon, saraciye ve kavafiye ürünleri** sektörü açısından uygun bir ortam oluşturmaktadır. Son olarak, Arçelik tesisinin varlığı nedeniyle nispeten gelişmiş kabul edebileceğimiz **elektrikli makine-teçhizat** yan sanayi sektörü **elektrikli makine-teçhizat sektörü** açısından hammaddeye yakınlık sağlamaktadır.

Vergi oranları ve ücret konusunda Bolu'nun Teşvik Sisteminde yer aldığı 1. Bölge de desteklenen sektörler fizibilite açısından avantajlı durumdadır.

Bu sektörler;

- Madencilik ve taş ocakçılığı yatırımları
- Gıda ürünleri ve içecek imalatı
- Entegre hayvancılık yatırımları
- Seracılık
- Tekstil ürünleri imalatı
- Derinin tabaklanması ve işlenmesi
- Döşemelik parke, kaplama, kontrplak, yonga levha, sunta, mdf vb. plakaların imalatı
- Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
- İlaç / eczacılıkta ve tıpta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünlerin imalatı
- İç ve dış lastik imalatı
- Düz cam, düz camın şekillendirilmesi ve işlenmesi (çok katlı yalıtım camları hariç) çukur cam ve cam elyafı imalatı
- Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi
- Makine ve teçhizat imalatı
- Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi
- Demiryolu ve tramvay lokomotifleri ile vagonlarının imalatı
- Mobilya imalatı (sadece metal ve plastikten imal edilenler hariç)
- Oteller
- Öğrenci yurtları
- Lisanslı depoculuk
- Eğitim hizmetleri (yetişkinlerin eğitilmesi ve diğer eğitim faaliyetleri hariç)
- Hastane yatırımı, huzur evi
- Tehlikeli atık geri kazanım ve bertaraf tesisleri

olarak sıralanmaktadır.

Rekabet, özellikle reel sektörde faaliyet gösteren işletmelerin tedarik zinciri bakımından önemli bir noktadır. Üretim yapan işletmeler, hammadde olarak kullandıkları ara-mamulü üreten işletmelerin yoğunlaştığı kentlerde yatırım yapmayı tercih edebilir.

Bu itibarla Bolu, **deri konfeksiyon** ve **elektrikli makine-teçhizat imalatı** sektörleri için uygun durumdadır.

Erişilebilirlik açısından Bolu İli, D-100 ve TEM otoyolunun üzerinde bulunmaktadır. En yakın limana 110 km. uzaklıktadır. Bu özellikleri nedeniyle Bolu'nun hemen hemen tüm sektörler için uygun bir yatırım ortamına sahip olduğu söylenebilir.

Kümeleme açısından Bolu'da analizi yapılmış/yapılacak olan sektörler **dericilik** ve **turizm**'dir. Diğer yandan bu çalışmaların varlığı ilin bu sektörlerdeki potansiyelinin önemini ortaya koymaktadır.

Bolu kanatlı hayvancılık sektöründe ülke üretiminin yaklaşık olarak % 35'ini gerçekleştirmektedir. Bu sektörün uzun yıllardır devam eden faaliyetleri nedeniyle, kümesçilik gelişmiş ayrıca insan kaynağı kümes hayvanlarının yetiştirilmesinde birikim kazanmıştır. Bu sektör açısından kent insanının nispi olarak ileri düzeyde mesleki bilgi sahibi olduğu ifade edilebilir. Ayrıca, kümeshane tesisleşmesi konusunda, Bolu karşılaştırmalı üstünlüğe sahip durumdadır. Kümelenmenin neden olduğu tüm bu sonuçlar elektrikli makine teçhizat sektörü için de geçerli durumdadır.

Hizmet sektörü açısından Bolu'da en güçlü olan sektör **turizm** alanıdır. İilde 2 adet turizm bölgesi bulunmaktadır. Bu bölgeler Köroğlu Dağı Turizm Bölgesi ve Karacasu Termal Turizm bölgesidir. Köroğlu Dağı Turizm Bölgesi 3 gelişme bölgesinden oluşmaktadır; a) Kartalkaya mevkii b) Sarıalan mevkii c) Köroğlu Dağı bölgesi. Köroğlu Dağı bölgesinin gelişme çalışması tamamlanmıştır.

Turizm yatırımlarına altyapı sağlanması açısından dikkat edilmesi gereken diğer bir konu, Bolu'nun turizm merkezi olarak kış turizmi, termal turizm, kültür turizmi, doğa turizmi ve spor turizmi hizmetlerinin tamamını bir arada sunabilme 6 gücüdür. Bolu'nun bu güçlü yönünün görünürlüğü çalışmalarının artırılması turizm yatırımlarının çekilmesi ve teşvik edilmesi hususunda olumlu etki meydana getirecektir.

Sonuç olarak;

Bolu, **turizm, mobilya, deri ürünleri (özellikle saraciye ve kavafiye), kanatlı hayvancılık ve elektrikli makine-teçhizat imalatı** sektörleri için, hammaddeye yakınlık, pazara yakınlık, vergi ve ücret politikaları ile nitelikli işgücü arzı, kümelenme nedeniyle tedarik zincirinde rekabet hususlarında uygun bir yatırım ortamı sağlamaktadır.

3.3. KÜLTÜR VE TURİZM

3.3.1. HİZMET SEKTÖRÜ

3.3.1.1. Hizmet Sektörünün Yapısı Ve Gelişimine Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

Bolu yöresinin tarihi ve turistik zenginliklerinin yanı sıra yemekleri çok zengindir. Özellikle Bolulu ve Mengen’li aşçılar dünyaca tanınmışlardır. Günümüzde turistik tesislerin birçoğunda Bolulu aşçılara rastlamak mümkündür. Aşçılık sanatı Mengen İlçesinin ata mesleğidir. Ayrıca her yıl Mengen’de Aşçılar Festivali kutlanmaktadır. Aşçılık mesleğinin yaygınlaştırılması ve bilimsel olarak geliştirilmesi amacıyla Bolu, Mengen, Gerede ve Yeniçağa’da açılan aşçılık liseleri ile Mengen’de bulunan Aşçılık Yüksek Okulu ve Gastronomi Fakültesi yoğun ilgi görmektedir.

Bolu'ya özgü yemekler

Kızılıklık tarhana çorbası, ovmaç çorbası, düğün, yoğurtlu bakla, balkabağı, imaret çorbaları, çiğ börek, kabaklı gözleme, acı su bazlamacı, çantıklı pide, etli mantı, ekmek aşısı, kedi batmaz,

mantarlı orman kebabı, kaldırık dolması, kaşık sapı, Mengen pilavı, Kıbrıscık pilavı, hoşmerim, Mengen kuzu güveç, katık, kaşık atmaç, bakla çullaması, paşa pilavı, kabak hoşafı, çeleş, karavul şerbeti, Mudurnu baklavası, kara kabak tatlısı, saray helvası, uğut tatlısı, kızılıklık şurubu sayılabilir.

Bolu'nun neleri ünlüdür?

➤ **Bolu'nun** çam kolonyası, fındık şekeri, Bolu çikolatası, çam balı, manda kaymağı, köy ekmeği, tereyağı, keşi, patatesi, kozalak reçeli, alıç sirkesi, kabaklı gözlemesi,

➤ **Göynük**'ün şeker fasulyesi, uğut tatlısı, tokalı örtüleri, tahta oyma eserleri ve el dokumaları,

➤ **Mudurnu**'nun saray helvası, köpük helvası, ipek oyaları,

➤ **Gerede**'nin şak şak helvası ve deri ürünleri,

➤ **Seben**'in elması, üzümü, sebze ve meyveleri,

➤ **Kıbrısık**'ın pirinci ve el dokuması kilimleri,

➤ **Mengen**'in peyniri ve kabak tatlısı,

➤ **Dörtdivan**'ın peyniri,

➤ **Yeniçağa**'nın torf toprağı ve kolonyası.

3.3.2. KONAKLAMA

3.3.2.1 TURİZM BELGELİ- BELEDİYE BELGELİ İŞLETME SAYISI, YATAK KAPASİTESİ, TURİST SAYISI

- İl genelinde **28** turizm işletme belgeli, **106** adet mahalli idare belgeli ve **12** kamu misafirhanesi olmak üzere toplam **146** tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin toplam yatak kapasitesi **4.323**'ü turizm belgeli olmak üzere toplam **9.423** 'tür. 4 adet yatırım belgeli konaklama tesisi tamamlandığında **976** adet ilave yatak kapasitesi sağlanmış olacaktır.

2021 yılında tüm konaklama tesislerinde **58.756 yabancı, 852.850 yerli** olmak üzere **toplam 911.606** konaklama sayısı gerçekleşmiş olup, 2020 yılına göre yaklaşık **% 33** artış olmuştur. Tesislerimizin ortalama **doluluk oranı % 34** olarak gerçekleşmiştir.

- İlimizde **2** adet turizm işletme belgeli lokanta, 1 belgeli Türk Hamamı ile **27** adet belgeli seyahat acentesi faaliyetlerini sürdürmektedir.

2021 yılında İlimizin önemli korunan alanları olan;

- **Yedigöller Milli Parkı** : **196.343**
- **Abant Tabiat Parkı** : **594.764**
- **Gölcük Tabiat Parkı** : **415.131** ile,

diğer korunan alanlar olan Sünnet Gölü, Sülüklü göl, Aladağ Göksu ve Kıbrısık Karagöl'ü toplam **16.278** kişi olmak üzere,

İlimiz geneli korunan alanlarda toplam **1.222.516** günübirlik ziyaret gerçekleşmiştir.

3.3.3. KÜLTÜR VARLIKLARI

İlimizde Tescilli Kültür ve Tabiat Varlıkları

- 442 adet Sivil Mimari Örneği
- 171 adet Dini Kültürel Yapı
- 5 adet İdari Yapı
- 7 adet Askeri Yapı
- 2 adet Endüstri yapısı
- 14 adet Doğal Anıt (Ağaç)

olmak üzere toplam **641** adet koruma altında **taşınmaz kültür varlığı** ile,

- 124 adet Arkeolojik Sit Alanı
- 4 adet Kentsel Sit Alanı
- 7 adet Doğal Sit Alanı

olmak üzere **135** adet **sit alanı** bulunmaktadır.

Büyük Cami - Taşhan / BOLU

Bolu Müzesi / BOLU

Bolu Müzesinde arkeolojik, etnoğrafik ve sikke olmak üzere toplam 17.184 eser bulunmakta olup bu eserlerden 8.461'i müze teşhir salonları ile büyük boyutlu taş eserler müze bahçesinde sergilenmektedir.

3.3.3.1. Sektörün Sorunlarına Yönelik Görüş Ve Değerlendirmeler

İlimizde özellikle yemek kültürünün il hudutları dışına açılabilmesi için İlimiz Mengen ilçesinde kurulu bulunan Aşçılık Lisesi ile fakültesinin başlı başına bir üniversite olarak kurulması yemek sanatlarında İlimizin ve ülkemizin dünya çapında tanınmasına imkân sağlayacaktır. Ayrıca bu sektörde hizmet veren işletmelerin kalifiye eleman ihtiyaçları giderilerek markalaşmaya gidilmesi yönünde firmaların önü açılacaktır.

Ayrıca, Bakanlıkça hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelere (restoran, otel, termal tesisler vb.) kredi/hibe desteği sağlanması da büyük ölçüde ilin ekonomisine katkı sağlayacaktır.

3.4. TURİZM SEKTÖRÜ

3.4.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN YAPISI VE GELİŞİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER

Bolu coğrafi olarak iki büyük merkezin, Ankara ve İstanbul'un ortasında yer alan, topraklarının %65'i ormanlarla kaplı bir İl'dir. Başta Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü, Sülüklü Göl ve Seben Gölü olmak üzere irili ufaklı birçok doğal ve yapay gölü bulunan doğa harikası Bolu, bütün yıl boyunca ziyaretçilerine yeşil ve mavinin kucaklaştığı doğal güzellikler içerisinde büyüleyici ortamlar sunmaktadır. İlimiz, deniz turizmi dışında tüm turizm türlerinin yapılabildiği ender yerlerden biridir.

Abant / BOLU

Başta doğa turizmi olmak üzere kış, termal, kültür, inanç, gençlik, spor, av, kongre, toplantı, gastronomi ve alternatif turizm gibi birçok turizm türleri İlimizde yapılmaktadır.

Kış turizmi açısından ülke çapında bilinen hatta son yıllarda yabancı turistlerin de ilgisini çeken **Kartalkaya Kış Turizm Merkezi** unutulmaz kayak keyfi yaşatmaktadır. Kartalkaya'da kış sezonunda toplam 1600 yataklı 5 otel faaliyet göstermektedir. Gerede'deki Arkut Dağı da

Kartalkaya / BOLU

önemli bir kayak potansiyeli taşımakta olup, bölgede her yıl mukavemet dalında ulusal ve uluslararası kayak yarışmaları ile milli takım kampları yapılmaktadır. Arkut Dağında 5 yataklı spor eğitim merkeziyle Esentepe’de 160 yataklı otel yıl boyunca faaliyettedir.

Gölçük / BOLU

Bolu'nun termal turizm potansiyelini **Karacasu, Mudurnu Babas ve Sarot, Seben Kesenözü-Pavlu, Göynük-Çatak kaplıcaları** oluşturmaktadır.

Bolu Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi sınırları içinde olan Karacasu’da termal ve sağlık turizmüne uygun nitelikte hizmet veren tesisler bulunmaktadır. Karacasu’da 526 yataklı bir termal tesis inşaa halindedir. Ayrıca İlimiz son yıllarda termal amaçlı devre mülk tesisleri açısından büyük bir gelişme göstermiştir. İlimizin 6 ayrı bölgesinde 8 adet devre mülk tesis projesi bulunmaktadır. Tesislerden 1.293 birimde 6.680 yatak faaliyete geçmiş olup, 2.667 birimde 13.320 yatak proje ve inşaat aşamasındadır.

Mudurnu / BOLU

Doğal güzellikleri ile bilinen Bolu aynı zamanda bir tarih ve kültür şehridir. Başta Bolu Müzesi olmak üzere İlimiz genelinde görülmeye değer tarihi eserler bulunmaktadır. Tarihi “İpek Yolu” güzergahı üzerinde yer alan ve “Kentsel Sit” alanı ilan edilen Mudurnu ve Göynük, eski Türk evleri ile çeşitli tarihi yapılar bakımından oldukça zengin olup, kültür turizmi açısından önemlidir.

Ayrıca **Mudurnu** ve **Göynük** İlçeleri “Citta-Slow” “sakin şehir” unvanına sahiptir.

Göynük / BOLU

İlimiz kongre, toplantı ve seminer turizmi konusunda da ideal bir konumda olup, her türlü ekipmana sahip yüksek kapasiteli tesislerimiz bulunmaktadır. Abant Gölü, Karacasu ve Bolu merkezde bulunan otellerimiz yıl boyu seminer ve toplantılar için talep görmektedir.

Karacasu / BOLU

Başta futbol olmak üzere özellikle yerli ve yabancı spor takımlarının tercih ettiği yerler arasında olan İlimiz, spor turizmi açısından da talep edilmekte ve çeşitli dallarda pek çok spor takımı hazırlık çalışmalarını Bolu'daki tesislerde yapmaktadır.

Aynı zamanda, İlimiz genelinde doğa yürüyüşü, kampçılık, doğa ve kuş gözlemciliği, avcılık, sportif balıkçılık, dağ bisikleti, off-road gibi çeşitli dallarda alternatif turizm parkurları bulunmaktadır. Bu parkurlardan en önemli 32 doğa yürüyüşü parkuru Müdürlüğümüzce kitap haline getirilerek ilgililerin istifadesine sunulmuştur. Bu bağlamda İlimiz, yılın tüm dönemleri için misafirlerine çok çeşitli turizm olanağı sunmaktadır.

Doğa Yürüyüşü/BOLU

2021 TOSFED Baja Kupası'nın ilk etabı, Bolu Doğa Sporları ve Off Road Kulübü (BOLOFF) ev sahipliğinde Bolu'da gerçekleştirildi.

Off Road / BOLU

3.4.2. TURİZM

Ankara-İstanbul gibi iki büyük metropol ile 2-3 saatlik mesafe içerisinde yaklaşık 23 milyon kişinin yaşadığı bir konumda yer alan İlimizin gerek ulaşım kolaylığı, gerekse zengin bitki örtüsü, doğal ve suni gölleri, kaplıcaları, yaz ve kış sporları için elverişli çeşitli dinlenme tesisleri ile yerli ve yabancı ziyaretçiler için çekici bir İl konumundadır. Bolu'da başta doğa turizmi olmak üzere kış turizmi, sağlık turizmi, spor turizmi, gençlik turizmi, kültür ve inanç turizmi, av turizmi, yayla turizmi ile kongre turizmi dallarında potansiyel mevcuttur.

Yüzölçümünün büyük bir bölümü %64'ü ormanlarla kaplı olan Bolu ili, Abant, Yedigöller, Gölcük, Sünnet Gölü gibi 14 doğal göl ve irili ufaklı 147 gölete, 320 yaylaya, 1 milli parka, 9 tabiat parkına, 3 tabiatı koruma alanına, 2 orman içi dinlenme alanına, 3 yaban hayatı geliştirme sahasına, 2 önemli sulak alana, 3 örnek av sahasına ve 1 devlet avlağına sahip bulunan Bolu, gerçek anlamda bir doğa turizm cazibe merkezidir.

3.4.2.1. TERMAL TURİZM

İlimiz termal sıcak su kaynakları açısından oldukça zengin olup, Bolu'da Karacasu, Mudurnu'da Sarot ve Babas, Seben'de Pavlu ve Göynük'te Çatak kaplıcaları bulunmaktadır.

Termal Kaplıca- Karacasu / BOLU

3.4.2.2. BOLU KAPLICALARI

Şehir merkezine 5 km. mesafede, Karacasu mevkiinde bulunan kaplıcalar, çevresi ormanlarla kaplı nezih bir dinlenme yeridir. 44 °C sıcaklıktaki, mineral bakımından zengin olan kaplıca suyu, romatizmal hastalıklara, deri, dolaşım, kalp, kadın, solunum yolu, sindirim sistemi hastalıklarına, kemik ve kireçlenme rahatsızlıklarına, metabolizma bozukluklarına iyi gelmektedir. Doğal güzellikler içinde dinlenmek, huzur ve sağlık bulmak için ideal olan bu bölgede; 4 ve 5 yıldızlı termal oteller, Küçük Kaplıca Özel İdare Tesisleri ve Fizik Tedavi Hastaneleri ile aile pansiyonları hizmet sunmaktadır.

Mudurnu / BOLU

Bolu Kaplıcalarına yakın mesafede yapılan tesislerle birlikte Mudurnu'da Sarot ve Babas Kaplıcaları bölgesinde yapılan ve yeni yapılmakta olan modern termal tesisleriyle İlimizin termal turizm alanında hak ettiği yere gelmesi beklenmektedir.

3.4.2.3. SPOR TURİZMİ

Spor turizmi açısından da oldukça yoğun olarak tercih edilen İlimizde her yıl 200'ün üzerinde takım, başta futbol olmak üzere çeşitli spor dallarında İlimizi tercih ederek kamplarını, sahası bulunan tesislerimizde yapmaktadırlar. Ayrıca başta göller, yaylalar ve ormanlar olmak üzere İlimiz genelinde doğa yürüyüşü, kampçılık, dağcılık, kayaklı koşu, su sporları, foto safari, yamaç paraşütü, off-road, dağ bisikleti gibi çeşitli spor aktiviteleri gerçekleştirilmektedir.

Karacasu / BOLU

3.4.2.4. KÜLTÜR ve İNANÇ TURİZMİ

İlimiz aynı zamanda bir tarih ve kültür şehridir. İlimizde tescil edilerek koruma altına alınmış 99 arkeolojik sit, 7 doğal sit ve 4 kentsel sit (Bolu, Merkez, Mudurnu ve Göynük İlçe Merkezi, Gerede Arastası Kentsel Sit Alanları) olmak üzere toplam 106 adet sit alanı; 7 tarihi askeri yapı, 5 idari yapı, 14 doğal anıt; cami, türbe, han, hamam, köprü, çeşme gibi 158 dini kültürel yapı ile 411 sivil mimari ev olmak üzere toplam 592 adet tescilli kültür ve tabiat varlığı mevcuttur. Bolu çevresinde çeşitli kazılarda elde edilen eserler Bolu Müzesinde sergilenmektedir.

Yıldırım Bayezit Camii /BOLU

Bolu şehir merkezinde Yıldırım Bayezit Camii, Taşhan, Tarihi Sultan Hamamı, Orta Hamam, Tabaklar Hamamı, Kadı, Saraçhane ve İmaret Camileri, Aktaş ve Tokad-i Hayrettin Türbeleri ziyaret edilebilecek tarihi mekânlardır.

Taşhan / BOLU

Tarihi “İpek Yolu” güzergâhı üzerinde yer alan ve “Kentsel Sit” alanı ilan edilen Mudurnu ve Göynük, eski Türk evleri ile çeşitli tarihi yapılar bakımından oldukça zengin olup kültür turizmi açısından önemlidir. Mudurnu’da 215 adet, Göynük’te 136 adet sivil mimari konut koruma altındadır. Tarihi Kentler Birliği üyesi olan her iki ilçemizde Bakanlığımız desteğiyle onarılan evlerden bir kısmı turizmde hizmet vermektedir. Mudurnu ilçemizde ise sürdürülen yoğun bir çalışmanın ardından Nisan ayı itibariyle UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine kabul edilmiştir.

Saat Kulesi - Göynük Evleri - Göynük / BOLU

3.4.2.5. BOLU MÜZESİ

Bolu şehir merkezinde Kültür Sitesi içinde bulunan müzede sergilenen eserler, yörede çeşitli zamanlarda yapılan kazılarda bulunmuştur. Müzede arkeolojik ve etnoğrafik eserler ile sikkeler, açık hava müzesi görünümündeki müze bahçesinde de büyük boyutlu taş eserler, orijinal Türkçe ve İngilizce açıklamalı tabelalarıyla birlikte sergilenmektedir.

Müze / BOLU

Kaya Evleri Seben / BOLU

3.4.2.6. SEBEN KAYA EVLERİ

Bolu’nun 52 km. güneyinde bulunan Seben ilçesinin çeşitli köylerinde kayalara oyularak yapılmış kaya evlerine rastlanmaktadır. En önemlileri Solaklar ve Muslar kaya evleridir. Solaklar kaya evleri yakınında konaklama tesisi bulunmaktadır.

3.4.2.7. AKŞEMSETTİN TÜRBESİ

Fatih Sultan Mehmet'in hocası olan Akşemsettin'in türbesi, Bolu'ya 95 km mesafedeki Göynük ilçesinde, Gazi Süleyman Paşa Camiinin avlusunda bulunur. Osmanlı ilim dünyasının bu büyük şahsının adına yapılmış olan türbe, her yıl binlerce kişi tarafından ziyaret edilmektedir. Ayrıca Göynük'te bulunan Ömer Sekkin Türbesi de yoğun ziyaretçi almaktadır.

Akşemsettin Türbesi-Göynük / BOLU

3.4.3. GELİŞTİRİLMESİ VE DESTEKLENMESİ GEREKEN TURİZM ALANLARI

Bolu'nun turizm sektöründe önemli ölçüde yatırım potansiyeli bulunmaktadır. Söz konusu potansiyelin değerlendirilebilmesi için; 22.08.2015 tarih ve 29453 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile 51023 hektarlık alan, "Bolu Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" olarak ilan edilmişti.

30.01.2021 tarih ve 31380 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Karacasu Termal Turizm Merkezi iptal edilmiş olup, Karacasu Beldesi ve çevre köylerde bulunan yerleşim ve tarım alanları ile bölgenin doğu kısmında yer alan ormanlık alanlar yargı kararıyla bölge sınırları dışında kalarak bölgenin alanı 38848 hektar olmuştur.

Köroğlu Dağı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesinde tüm planlama yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığına ait olup, bölge içinde yapılacak her türlü alt ve üst yapı çalışması, imar planı, satış, kiralama, tahsis vb. işlemlerinden önce Bakanlığımızca uygun görüş verilmesi gerekmektedir.

Önümüzdeki süreçte başta termal ve kış turizmi ile doğa turizmi gibi birçok turizm çeşidinin entegrasyonunun sağlanarak yatırımların bölgeye kazandırılması amacıyla, koruma-kullanma dengesi ve sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde bir master planının hazırlanması ve bu plana uygun olarak hazırlanacak çevre düzeni ve imar planlarının onaylanması ile planlama sürecinin tamamlanması hedeflenmektedir.

4. İSTİHDAM

4.1. Çalışan Sayısına (Sigorta Türlerine Göre) İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

4.1.2. SOSYAL GÜVENLİK GÖSTERGELERİ

Tablo 45. Bolu İl SGK kayıtlarına göre Bolu İlinde Çalışan Sayısına İlişkin Tablo

GÖSTERGE		KİŞİ SAYISI	NÜFUSA ORANI %
BOLU İL NÜFUSU		320.014	100
Aktif Çalışan Kişi Sayısı (4a+4b+4c)		99.187	30,98
	SSK (4a)	72.056	22,51
	BAĞKUR (4b)	10.195	3,18
	EMEKLİ SANDIĞI (4c)	16.936	5,29
Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Kişilerin Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişiler (Yararlanıcılar)		139,022	43,44
Sosyal Güvenlik Kapsamında Aylık Alan (Emekli) Kişiler		61.512	19,22
Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Tescil Edilen Kişiler		12.016	3,75

Tablo 46. Bolu İli Aktif Nüfusun Kır-Kent Dağılımı Tablosu (TÜİK)

İlin Adı	Kır Nüfusu			Kent Nüfusu			Toplam Nüfus		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
BOLU	43.524	41.936	85.460	117.910	116.644	234.554	161.434	158.580	320.014

Tablo 47. İlin Göç Durumu Tablosu

İlin Aldığı Göç	İlin Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı 1/1000
11.430	12.565	- 1.135	- 3,6

4.2. İstihdamın Sektörel Dağılımına İlişkin Bilgi Ve İstatistikler

Tablo 48. İşe Yerleştirilenlerin Sektörel Dağılımını Gösterir Tablo

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
Bilgi ve İletişim	2	9	11
Diğer Hizmet Faaliyetleri	19	43	62
Eğitim Faaliyetleri	16	4	20
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	2	8	10
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2	1	3
Gayrimenkul Faaliyetleri	83	99	182
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	27	86	113
İmalat	2.516	3.436	5.952
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	54	8	62
İnşaat	5	45	50
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	132	249	381
Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor Faaliyetleri	7	6	13
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	-	75	75
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	12	21	33
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	2	13	15
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	68	41	109
Toptan ve Perakende Ticaret	395	227	622
Ulaştırma ve Depolama Faaliyetleri	9	42	51
TOPLAM	3.351	4.413	7.764

(Kaynak : Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü)

4.3. Aktif Nüfus İşgücüne Katılım Oranı Ve İşsizlik Oranına İlişkin İstatistikler

4.3.1. İlin İşgücü Piyasası

Tablo 49. TÜİK Verilerine Göre Bolu İli Temel Göstergeler Tablosu

Genel İşsizlik Oranı TÜİK	İlin Adı	İşgücüne Katılım Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
Ekim - 2021 % 11,2	(TR42 Doğu Marmara Bölgesi) Kocaeli Sakarya Düzce Yalova Bolu	% 52,5	% 10,09	% 46,6

5. DEVLET YATIRIMLARI

5.1. Tamamlanan veya Hali hazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler

5.1.2. Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Yatırımları

2021 yılında Bolu İlimizde aşağıda belirtilen konu başlıklarında programları gerçekleştirilmiştir.

- İlimizde, 5 birimde kadastro komisyonlarımızca 3302 sayılı kanun gereği orman kadastrosu yapılıp ilan edilmiştir.
- İlimizde,1.085.000 m3 endüstriyel odun ve 178.500 ster yakacak odun satışı yapılmış olup 867.159.000 TL gelir elde edilmiştir. Bu bağlamda orman köylüsüne 185.103.000 TL. para aktarılmıştır.
- 2.060 dekar sahada Ağaçlandırma sahası tesis edilmiş,2.670 dekar ağaçlandırma sahasına bakım yapılmış ve 150 dekar maden sahasında rehabilitasyon bakım çalışmaları yapılmıştır.
- Bolu Orman Fidanlığımızda 700.000 adet fidan üretilmiş olup, 134.000 adet fidan ağaçlandırma sahalarına dikilmiştir.
- Yıl içerisinde, 302 dekar tabii tensil, 1.818 dekar suni tensil olmak üzere toplam 2.120 dekar sahada gençleştirme çalışmaları tamamlanmıştır.155.115 dekar sahada genç meşcere bakımı, 3.486 dekar sahada rehabilitasyon çalışması yapılmış olup bu işler karşılığında şu ana kadar **4.977.618 TL** orman köylümüze para aktarılmıştır.
- İlimizde, 146 kilometre orman yolu, 46 kilometre büyük onarım, 15 kilometre üst yapı, 40 kilometre sanat yapısı, yapılmış olup toplam **6.272.545 TL** ve yolların bakımı için **4.650.330 TL** harcanmıştır.

- 2021 yılında, 247 Dış Cephe Yalıtımı, 2 Güneş Enerjisi ile Su Isıtma, 29 Süt Sığırcılığı ve 16 Süt Koyuncululuğu, 57 kesim motoru, 8 tomruk çekme vinci, 1 adet tamamı hibe (Afet Ve Özel Şartlar Sebebiyle) ve 6 adet Traktör olmak üzere toplam 367 Aileye %20 si hibe olmak kaydıyla **7.430.001TL Orköy Kredisi** verilmiştir
- İlimizde, 24 adet Mesire yeri varken 2021 yılında 3 adet A tipi Mesire Yeri, (Amanlar, Ötüken; Çatak) ve 1 adet C tipi Mesire Yeri (Çatak) ve 1 adet Bal Ormanı kuruluşu oluşturulmuştur. 25.530 ton Odun Dışı orman Ürünleri üretiminden 32.020 TL gelir elde edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen yatırımlar 2022 yılında da yapılmaya devam edilecektir. Bu sayede ormanlarımızın devamlılığı sağlanarak halkımızın ihtiyaçlarının maksimum seviyede karşılanması sağlanacaktır.

Önümüzdeki dönemde Orman Köylülerimizin desteklenmesine yönelik her türlü yatırım kurum olarak desteklenecektir. Bu bağlamda kooperatifçiliğin özendirilmesi ve orman ürünlerinin pazarlanması konusunda yerli pazarlar kurulmasını ormandan elde edilen odun dışı ürünlerin buralarda pazarlanmasının değerlendirilmesi gerektiğini düşünülmektedir.

5.1.3. Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yatırımları

- o İlimizde Eğitim alanında yapılmakta olan yatırımlarla öğretmen ve çalışan istihdamı arttırılmakta, yeni yapılan okul ve Atölyelerin olduğu bölgeye yatırımcılar tarafından yeni iş alanları açılmaktadır.

Ayrıca; derslik başına öğrenci sayısı düşürülmekte olup, fiziki imkânların iyileştirilmesiyle Bolu ilinde eğitim kalitesinin yükseltilmesi planlanmıştır. Yıpranmış olan eski binaların can güvenliği riskinin ortadan kaldırılması için yenilenmesi, inşaat sektöründe de istihdama katkı sağlayacaktır.

İlimizde Özel Eğitim Okulu (1-2. Kademe) bitirilerek hizmete giren devlet yatırımımızdır.

İzzet Baysal Abant Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 100 Yataklı Uygulama Otelinin yapımı İlimiz ve Türkiye ekonomisi Turizm sektörüne yetişmiş personel sağlayarak büyük değer katacaktır. Öğrencilerin meslekleri konusunda teorik bilgilerini pratiğe dökerek gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, uygulama oteli olması ilimize gelecek misafirlerin konaklama imkânına da katkı sağlayacaktır. Gerede Spor Salonu ilçede bağımsız olarak yapılacak olan tek spor salonudur. Eğitimin kalitesini artırmak, öğrencilerin boş zamanlarını da verimli bir şekilde geçirmelerini sağlayarak zinde bir gençlik oluşturmaktır.

Proje Adı	Yatırım Yılı	Başlama ve Bitiş Yılı	Proje Bedeli TL	Harcama Tutarı TL	Açıklama	
Merkez İlkokulu (24 Derslik)	2017	26.08.2019 20.06.2021	15.587.600	15.508.793	Geçici Kabul Aşamasında	
Anadolu Lisesi Spor Salonu	2013	10.03.2014 30.06.2015	2.400.000	1.539.977	İkmal İnşaat İhalesi Yapılmış Olup, Yüklenici Firma İle Sözleşme Aşamasında.	
100.Yıl Ortaokulu (Yık-Yap) (16 Derslik)	2020	2020-2022	8.028.000		Proje Revize İhalesi Yapılmış Olup, İdareye Teslim Edilen Projelerin Kontrolörler Tarafından İnceleme İşlemleri Devam Ediyor.	
Kültür İlkokulu (Yık-Yap) (24 Derslik)	2020	2020-2022	15.420.000		Proje Revize İhalesi Yapılmış Olup, İdareye Teslim Edilen Projelerin Kontrolörler Tarafından İnceleme İşlemleri Devam Ediyor.	

Proje Adı	Yatırım Yılı	Başlama ve Bitiş Yılı	Proje Bedeli TL	Harcama Tutarı TL	Açıklama	
Atölye (7 adet Atölye)	2017	31.08.2018 31.10.2023	47.500.000	19.189.086	2021/753293 İKN No İle 14.12.2021 tarihinde Saat 11:00 da İhalesi Yapılmış olup, İhaleye Teklif Veren İstekli Bulunmaması Nedeni İle İhale İptal Edilmiştir.	
Özel Eğitim Okulu (12 Derslik)	2017	22.05.2019 09.06.2021	13.200.000	11.728.685	BITTİ 15.11.2021 Tarihinde Geçici Kabulü Yapılmıştır.	
Gerede Spor Salonu	2018	2017-2023	3.300.000		Proje aşamasında	
İzzet Baysal Abant Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Uygulama Otelii	2021	2021-2023	22.000.000		Proje Revize İhalesi Yapılmış Olup, İdareye Teslim Edilen Projelerin Kontrolörler Tarafından İnceleme İşlemleri Devam Ediyor.	

Proje Adı	Yatırım Yılı	Başlama ve Bitiş Yılı	Proje Bedeli TL	Harcama Tutarı TL	Açıklama	
Milli Egemenlik İlkokulu (Yık-Yap) (16 Derslik)	2020	2020-2022	11.300.000		Proje Revize İhalesi Yapılmış Olup, İdareye Teslim Edilen Projelerin Kontrolörler Tarafından İnceleme İşlemleri Devam Ediyor.	
Göynük İmam Hatip Ortaokulu (Yık-Yap) (8 Derslik)	2020	2020-2022	6.500.000		Proje Revize İhalesi Yapılmış Olup, İdareye Teslim Edilen Projelerin Kontrolörler Tarafından İnceleme İşlemleri Devam Ediyor.	
Göynük Anaokulu (6 Derslik)	2018	2020-2022	3.426.500		Proje Revize Muayene Kabulü Yapıldı Yapım İhalesi Aşamasında.	
Seben Çok Programlı Lisesi (Yık-Yap) (4 Derslik)	2020	2020-2022	3.000.000		Proje Revize Muayene Kabulü Yapıldı Yapım İhalesi Aşamasında.	

Proje Adı	Yatırım Yılı	Başlama ve Bitiş Yılı	Proje Bedeli TL	Harcama Tutarı TL	Açıklama	
Şehit Ozan Özen Ortaokulu Spor Salonu	2019	06.07.2020 03.12.2020	3.796.745	3.200.113	BİTİ 05.02.2021 Tarihinde Geçici Kabulü Yapılmıştır.	
Seben Anaokulu (3 Derslik)	2018		900.000		26.07.2018 Tarihinde İhalesi Yapılmıştır. Türk Kızılay'ı Tarafından Yaptırılacaktır.	
Solmazana Anaokulu (6 Derslik)	2021	12.03.2021 07.11.2021	3.564.500		İnşaatı Devam Ediyor Hayırsever Ahmet Şükrü BAYSAL Tarafından Yaptırılmaktadır.	

(Kaynak : Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

5.1.4. Ulaştırma ve Altyapı 13. Bölge Müdürlüğü Yatırımları

5.1.4.1. Yapımı Tamamlanan Yatırımlar

Yeniçağa Ağırlık Ve Boyut Kontrol İstasyonu İdari Bina Ve Müteferrik İşler İnşaatı

Karayolu taşımacılığında yüklerin emniyetli bir şekilde nakli ve gerekli denetimlerin yapılabilmesi amacıyla D100 Karayolu üzerinde Bolu-Ankara istikameti Yeniçağa çıkışında, Ankara-Bolu istikameti Yeniçağa girişinde olmak üzere karşılıklı (2) adet Ağırlık ve Boyut Kontrol İstasyonu inşa edilmiştir.

Yol Kenarı Denetim İstasyonları Bakanlığımız Müsteşarlık Makamının 15.12.2016 tarih ve 94490 sayılı Olur'u gereğince Karayolları Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.

2010 yılında yapımı tamamlanan "Yeniçağa ABKİ İdari Bina ve Müteferrik İşler İnşaatı" işinde ödenek yetersizliği nedeniyle eksik kalan, istinat duvarı, saha betonu, menfez uzatılması, dolgu işleri ve (9) ad. aydınlatma direği montajı yapılmıştır.

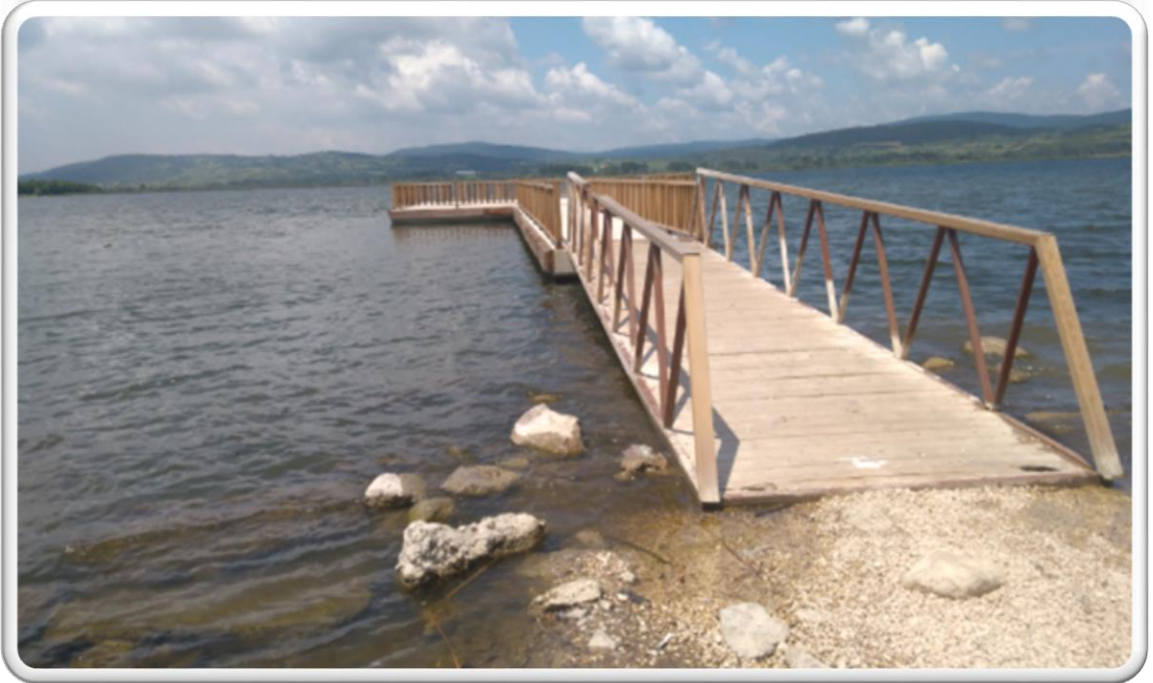
Yol Kenarı Denetim İstasyonu Yeniçağa / BOLU

Yeniçağa Gölü Yüzer İskele İnşaatı

Turizmin canlandırılması amacıyla Bolu İli, Yeniçağa İlçesinde bulunan Yeniçağa Gölü'nde $22 \times 2,5 = 55$ m² yürüme yolu + $12 \times 12,50 = 150$ m² platform olmak üzere toplam 205 m² yüzer iskele inşa edilmiştir.

Yeniçağa Gölü – Yüzer İskele İnşaatı

5.1.5. Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü Yatırımları

Bölge Müdürlüğümüzün sorumluluk alanı içerisine giren Bolu hudutları dâhilinde **113 Km Otoyol, 369 Km Devlet Yolu, 308 Km İl Yolu** olmak üzere Toplam **790 Km yol ağı** bulunmaktadır.

Bolu İlimizdeki **17 Adet Projenin** toplam bedeli **2 Milyar 777 Milyon 437 Bin TL** ' dir. Önceki yıllar harcaması **1 Milyar 905 Milyon 524 Bin TL** ' dir.

2021 yılı Aralık ayı sonu itibarı ile **85 Milyon 793 Bin TL** yatırım harcaması yapılmıştır.

Yatırım programı dışında kalan yapım, bakım ve onarım çalışmaları dahil Bolu iline **147 Milyon 527 Bin TL** harcama yapılmıştır.

5.1.5.1. Bölge Müdürlüğü bünyesinde tamamlanan ve hâlihazırda yapımına devam eden projeler

▪ HEYELAN ÖNLEME PROJESİ

(Bolu-İstanbul)Ayr.-Abant heyelan ıslah çalışmalarına devam edilmektedir. Abant heyelanında 3 farklı noktada ki heyelanda çalışma yapılacaktır. 2020 yılında 1 adet tamamlanmış olup, 2021 yılında, 143 adet kazığın imalatı ve 65 m başlık kirişi tamamlanmıştır. Bölge Müdürlüğümüz sınırlarındaki muhtelif heyelanların bulunduğu kesimlerde trafik ve yol güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

▪ ANADOLU OTOYOLU'NUN GÜMÜŞOVA (KM:223+750)-YENİÇAĞA KAVŞAĞI (KM:122+750) ARASINDAKİ MUHTELİF KESİMLERİNDE ÜSTYAPI İYİLEŞTİRMESİ VE BÜYÜK ONARIM İŞİ

Proje Uzunluğu 36 Km olup OY BSK Onarımı ' dır. (18 Km Bolu, 18 Km Düzce) 04.06.2021 işe başlanmış olup, 1,65 Km OY BSK Onarım tamamlanmıştır. Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

▪ ANADOLU OTOYOLU'NUN YENİÇAĞA KAVŞAĞI (KM:122+750) - ANKARA (KM:0+000) VE ANKARA ÇEVRE OTOYOLUNUN (KM:0+000 - 110+080) MUHTELİF KESİMLERİNDE ÜSTYAPI İYİLEŞTİRMESİ VE BÜYÜK ONARIM İŞİ

Proje Uzunluğu 36 Km olup OY BSK Onarımı ' dır. (10 Km Bolu, 26 Km Ankara) 2021 yılında 0,9 Km'si Bolu ilinde 2,7 Km'si Ankara da olmak üzere toplam 3,5 Km OY-BSK-Onarım imalatı yapılmıştır. Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

- **ANADOLU OTOYOLUNUN O4/29 KK NO VE 2+200 - 3+200 KM'LERİ ARASINDA BULUNAN HEYELAN ISLAHI VE ÜSTYAPI ONARIM İŞİ**

06.11.2020 tarihinde işe başlanılmış olup ihale kapsamında O-4/09 KM: 2+200 - O-4/09 KM:3+200 arasındaki kesimde heyelan ıslah çalışması ve 1 Km OY-BSK onarımı bulunmaktadır. 2021 yılında heyelanda çalışmalar tamamlanmıştır.

- **ÇATAKÖREN KÖPRÜSÜ ve BAĞLANTI YOLLARI YAPIMI**

2021 yılında 1 Km TY BSK ve 1 Adet 68 m. uzunluğundaki köprü tamamlanmış ve trafiğe açılmıştır.

Bu proje, Çaydurt Köprüsünün Bağlantı yolunu tamamlayarak D100 Karayolundan Çatakören Köyüne giriş ve çıkışı güvenli hale getirip Çatakören Köprüsü ile birlikte Çaydurt – Gökçesu - Mengen Yolunun Km: 0+000 - 6+000 kısmını yüksek standartlı, konforlu ve güvenli bir yol haline getirilmiştir.

ÇATAKÖREN KÖPRÜSÜ VE BAĞLANTI YOLLARI YAPIMI

- **İSTANBUL-ANKARA OTOYOLU (GEREDİ KAVŞAĞI-KARAYOLLARI 1. BÖL. MÜD. HUD. ARASI)**

İhale uzunluğu 19 Km olup 10 Km'si Düzce ilinde 9 Km'si Bolu ilinde yer almaktadır.

2020 yılı sonuna kadar 19 Km (9 Km BOLU, 10 Km DÜZCE) OY BSK Onarımı tamamlanmıştır.

2020 yılında 3 Km OY BSK Onarım olmak üzere bugüne kadar toplam 19 Km OY BSK onarım yapılarak proje tamamlanmıştır.

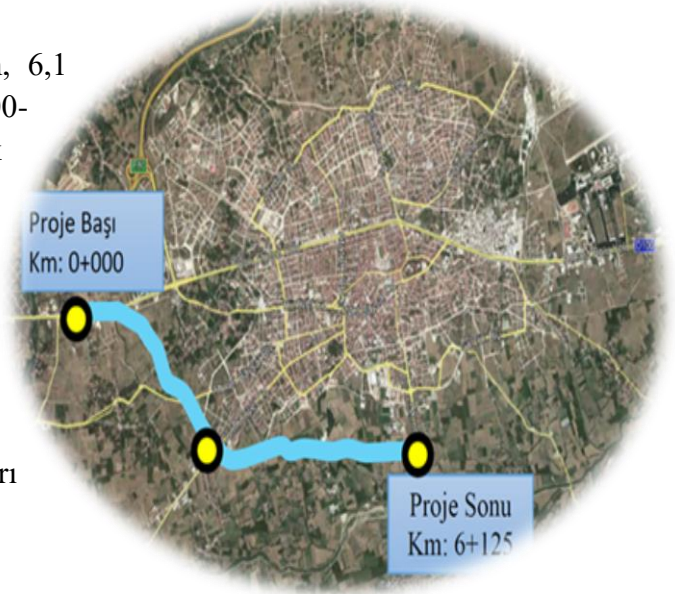
▪ ANADOLU OTOYOLUNUN O4/29 KK NO VE 2+200 - 3+200 KM'LERİ ARASINDA BULUNAN HEYELAN ISLAHI VE ÜSTYAPI ONARIM İŞİ

06.11.2020 tarihinde işe başlanılmış olup ihale kapsamında O-4/09 KM: 2+200 - O-4/09 KM:3+200 arasındaki kesimde heyelan ıslah çalışması ve 1 Km OY-BSK onarımı bulunmaktadır.

BOLU GÜNEY ÇEVRE YOLU

Proje uzunluğu 13 Km olan yolun, 6,1 Km'lik kesimi ihale edilmiş olup Km:2+900-6+125 arasında kalan yol koridorunun terk işleminin yapılamaması nedeni ile 0+000-2+900 arasındaki kesimde proje revizyonuna göre çalışmalar tamamlanarak ihale sonlandırılacaktır.

2021 yılında DSİ köprüsünün (30m) imalat çalışmalarına başlanmış olup, köprü temel imalatları ve köprü kenar ayak imalatları tamamlanmıştır.

▪ BOLU-MUDURNU YOLU

Proje uzunluğu 50 Km olan yolun, önceki ihaleler kapsamında 22 Km'si (6 Km BY, 10 Km TY-SK, 6 Km TY BSK) olarak tamamlanmıştır.

2020 yılında 8,8 km. TY BSK, 2021 yılında 4 Km TY-BSK olmak üzere bugüne kadar toplam 28,8 km TY BSK tamamlanmıştır. Toprak işleri ve sanat yapılarında çalışmalar devam etmektedir.

Bolu yöresinde tavukçuluğun çok gelişmiş olması sebebiyle de ağır taşıt trafik güvenliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

▪ **KAHRAMANKAZAN-KIZILCAHAMAM-GEREDE YOLU BSK ONARIMI**

Toplam proje uzunluğu 61 Km olup, bugüne kadar toplam 31,85 km BY-BSK Onarımı tamamlanmıştır. Aktaş-2 Köprüsü yapım çalışmaları devam etmektedir.

Bu proje ile güzergâhın ulaşım standartlarının yükseltilmesi hedeflenmektedir.

▪ **BOLU-SEBEN YOLU VE (NALLIHAN-MUDURNU) AYR.-SEBEN YOLU**

Proje uzunluğu 61,8 Km olan yolun, önceki yıllarda 35,3 km'si tamamlanmıştır. Yeni ihale uzunluğu 28 Km'dir. (16,5 Km Bolu+ 11,5 Km Ankara)

Proje bünyesinde; 28 Km TY SK yapılacaktır. 2021 yılında 1 Km TY SK olmak üzere bugüne kadar toplam 35,3 Km TY SK tamamlanmıştır.

Bolu-Seben-Nallıhan yol güzergâhının fiziki standardının çok düşük olması nedeniyle standartlarının iyileştirilmesi ve trafik güvenliğinin sağlanması amacıyla ihale edilmiştir.

▪ **(MUDURNU-DOKURCUN) AYR -GÖYNÜK DEVLET YOLU VE GÖYNÜK ÇEVRE YOLU**

Proje uzunluğu 10,6 Km olup 1,5 km'si ve 1 adet (38 m) köprülülük kavşak önceki ihale kapsamında tamamlanmıştır.

Özellikle bayram, özel ve tatil günlerinde şehir içinde yaşanan trafik yoğunluğunu azaltacaktır. Trafik yükünün azalmasıyla trafik güvenliği artmış olacaktır. Ayrıca bu Yol güzergâhı Göynük Devlet Hastanesine de Şehir içi trafiğine girmeden direkt ulaşım imkânı sağlamaktadır.

5.1.5.2. İlimizde Bitirilerek Hizmete Girmiş Olan Devlet Yatırımları

YENİÇAĞA AYR.-MENGEN YOLU

DÜZCE İL SN.-BOLU-YENİÇAĞA-GEREDE YOLU

5.1.6. Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü Yatırımları

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından **2003-2021** yılları arasında **Bolu** iline toplam **1.530.556.000,00 TL** yatırım yapılarak, **58** adet tesis hizmete alınmıştır.

Bu tesislerin;

- 2 adedi İçmesuyu Tesisi, 3 adedi Baraj, 1 adedi Gölet, 2 adedi Sulama Tesisi, 41 adedi Taşkın Koruma Tesisi, 7 adedi Hes Tesisi
- Yıllık 28,38 milyon m³ içme ve kullanma suyu temin edilerek 311.810 kişiye içme ve kullanma suyu sağlanmıştır.
- Baraj depolama kapasitesi 245,90 milyon m³ hacmine ulaşmıştır
- Gölet depolama kapasitesi 0,10 milyon m³ hacmine ulaşmıştır.
- Toplam 8.340 dekar arazi sulamaya açılmış ve yıllık 12.510.000 TL zirai gelir artışı sağlanmıştır.
- 47 yerleşim yeri ve 1.350 dekar arazi taşkınlardan korunmuştur.
- Hidroelektrik enerji üretimi yıllık 0,37 milyar kWh'tir.
- Günlük arıtma kapasitesi 8.200 m³ olan tesis ile atık suların arıtılması sağlanmaktadır.

5.1.6.1. İÇMESUYU TESİSLERİ

2003 yılından bugüne kadar tamamladığımız içmesuyu tesisleri ile 311.810 kişinin ihtiyacını karşılayacak olan, yıllık 28,38 milyon m³ içmesuyu temin ediyoruz.

İşletme Safhasındaki İçme Suyu Tesisleri (1 Adet)

Bolu Merkez İçme suyu Ham Su Pompa İstasyonu Arıtma Tesisi Arası Terfi Hattı

Gölköy kaynağından alınan su 10,50 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla Bolu şehir merkezine yıllık 20,50 milyon m³ içmesuyu verilmektedir. Tesis 2017 yılında hizmete alınmıştır.

İnşaat ve İhale Safhasındaki İçme Suyu Tesisleri (1 Adet)

Bolu Karadere İçme suyu Tesisleri

Karadere kaynağından alınacak su 12,60 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla Bolu şehir merkezine yıllık 7,88 milyon m³ içmesuyu verilecektir. Tesis 2021 yılında hizmete alınmıştır.

Karadere Regülatörü / BOLU

Tekke Barajı İçme Suyu Arıtma Tesisİ

Günlük arıtma kapasitesi 20.000,00 m³ olan tesis ile Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçelerine memba kalitesinde su verilecektir Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

Arıtma Tesisİ / BOLU

Tekke Barajı İçme Suyu Tesisleri

Tekke Barajı kaynağından alınacak su 40 km uzunluğundaki isale hattı vasıtasıyla Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçelerine yıllık 9,21 milyon m³ içmesuyu verilecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

5.1.6.2. ATIKSU ARITMA TESİSLERİ

İşletme Safhasındaki Atık Su Arıtma Tesisleri (2 Adet)

Ankara İçme Suyu 2.Merhale (Gerede Sistemi) Işıklı Regülatör Havzası Atık Su Toplama Kolektör Yapımı

Günlük arıtma kapasitesi 8200 m³ olan tesis ile Gerede ilçe merkezi ve Karma OSB atıksularının arıtılması sağlanmaktadır. Tesis 2019 yılında hizmete alınmıştır.

Ankara İçme suyu 2.Merhale (Gerede Sistemi) Işıklı Regülatör Havzası Atık su Toplama ve Arıtma Tesisİ

Günlük arıtma kapasitesi 8.200 m³ olan tesis ile Gerede ilçesinin atıksularının arıtılması sağlanmaktadır. Tesis 2020 yılında hizmete alınmıştır.

5.1.6.3. BARAJLAR, GÖLETLER ve YERALTI DEPOLAMALARI

2003 yılından bugüne kadar **3 baraj ve 1 gölet** tamamlanmış olup, toplamda **246 milyon m³** biriktirme hacmine ulaşılmıştır.

Barajlar

İşletme Safhasındaki Barajlar (3 Adet)

Göynük Gökçesaray Barajı

Barajın temelden yüksekliği 42,83 metredir. 1,25 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 3.960 dekar arazinin sulanmasına hizmet etmektedir. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Kıbrısık Alan Himmethler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 44 metredir. 1,73 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 4.380 dekar arazinin sulanmasına hizmet etmektedir. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Köprübaşı Barajı

Barajın temelden yüksekliği 108 metredir. Baraj, 242,92 milyon m³ su biriktirme hacmine sahiptir. 2011 yılında hizmete alınmıştır.

İnşaat Safhasındaki Barajlar (3 Adet) Göynük Dedeler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 31,70 metredir. 0,89 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 2.460 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. %5 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır.

Göynük Hasanlar Barajı

Barajın temelden yüksekliği 48,20 metredir. 2,78 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 71.000 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir.

Tekke Barajı

Barajın temelden yüksekliği 76,50 metredir. 56,73 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 155.230 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçelerine yıllık 9,21 milyon m³ içme suyu sağlayacaktır. İş, Bakanlık Oluru ile tasfiye edilmiş olup ikmal ihalesi yapılarak 24.09.2021 tarihinde yer teslimi yapılmıştır.

Proje ve Planlama Safhasındaki Barajlar (4 Adet)

1. Bolu Çele Barajı

Barajın temelden yüksekliği 65 metredir. Baraj, 10,72 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip olacaktır. Proje hazırlama çalışmaları devam etmektedir.

2. Bolu Merkez Sultanköy Barajı

Barajın temelden yüksekliği 45,80 metredir. 2,22 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 9.250 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

3. Göynük Kaşıkçışeyhler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 38 metredir. 920.000 m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 3.100 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

4. Göynük Yeniceşeyhler Barajı

Barajın temelden yüksekliği 38 metredir. 820.000 m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 2.750 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

Göletler

İşletme Safhasındaki Göletler (1 Adet)

1. Tekkedere Köyü Tersip Bendi: Göletin temelden yüksekliği 12 metredir. Gölet, 100.000 m³ su biriktirme hacmine sahip olup, 2012 yılında hizmete alınmıştır.

Proje ve Planlama Safhasındaki Göletler (5 Adet)

1. Bolu Merkez Demirciler Göleti: Göletin temelden yüksekliği 16 metredir. 100.000 m³ su biriktirme hacmine sahip gölet, 40 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

2. Bolu Merkez Ömerler Göleti: Göletin temelden yüksekliği 25 metredir. 300.000 m³ su biriktirme hacmine sahip gölet, 1.760 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

3. Bolu Merkez Yeşilköy Barajı: Göletin temelden yüksekliği 25 metredir. 980.000 m³ su biriktirme hacmine sahip gölet, 4.580 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

4. Göynük İbrahimözü Göleti: Göletin temelden yüksekliği 28 metredir. 830.000 m³ su biriktirme hacmine sahip gölet, 1.970 dekar arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

- ✚ **5.Mudurnu Dodurga Göleti:** Göletin temelden yüksekliği 25 metredir. Gölet, 70.000 m³ su biriktirme hacmine sahip olacaktır. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.)

5.1.6.4. SULAMA TESİSLERİ

2003 yılından bugüne kadar **2** sulama tesisi tamamlanmış olup, toplamda **8.340 dekar** arazi sulamaya açılmıştır. Böylece çiftçilere yıllık **12,5 milyon TL** zirai gelir artışı sağlanmıştır.

İşletme Safhasındaki Sulama Tesisleri (2 Adet)

Göynük Gökçe saray Barajı Sulaması

3.960 dekar zirai arazinin sulanması sağlanmıştır. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

Kıbrısık Alanhimmeler Barajı Sulaması

4.380 dekar zirai arazinin sulanması sağlanmıştır. 2017 yılında hizmete alınmıştır.

İnşaat Safhasındaki Sulama Tesisleri (1 Adet)

1. Seben Taşlıyayla Göleti Sulaması

32.800 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet ederek 49,2 Milyon TL zirai gelir artışı sağlayacaktır. %12 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır

Proje ve Planlama Safhasındaki Sulama Tesisleri (13 Adet)

1. Bolu Merkez Demirciler Göleti Sulaması: 40 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

2.Bolu Merkez Ömerler Göleti Sulaması: 1.760 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

3.Bolu Merkez Sultanköy Barajı Sulaması: 9.250 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

4.Bolu Merkez Yeşilköy Barajı Sulaması: 4.580 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

5.Bolu Ovası Sulaması Şebeke Rehabilitasyonu: 58.730 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

6.Göynük Dedeler Barajı Sulaması: 2.460 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

7.Göynük Hasanlar Barajı Sulaması: 7.100 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

8.Göynük İbrahimözü Göleti Sulaması: 1.970 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları devam etmektedir.

9.Göynük Kaşıkçışeyhler Barajı Sulaması: 3.100 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Planlama çalışmaları tamamlanmıştır.

10.Göynük Yeniceşeyhler Barajı Sulaması: 2.750 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

11.Kıbrısık Alanhimmeler Barajı Sulaması Ek Saha: 2.080 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

12.Mudurnu Dodurga Göleti Sulaması: 140 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

13.Tekke Barajı Sulaması: 155.230 dekar zirai arazinin sulanmasına hizmet edecektir. Proje hazırlama çalışmaları devam etmektedir.

5.1.6.5. ARAZİ TOPLULAŞTIRMA ve TİGH

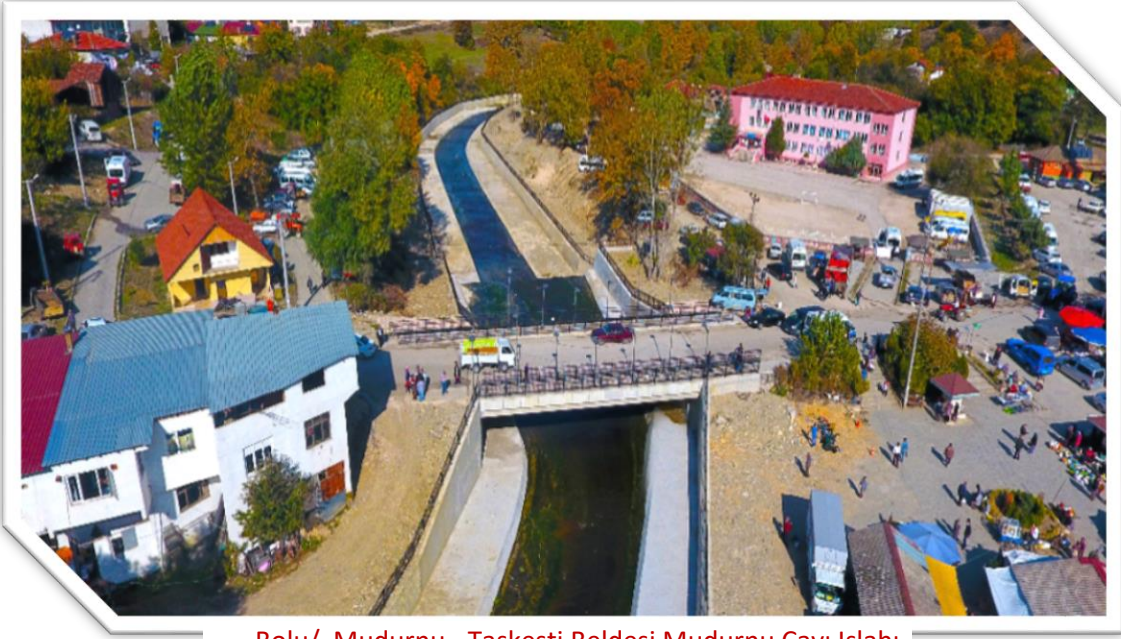
Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri kapsamında 1 adet iş tamamlanarak 275.550 dekar alanda arazi toplulaştırma tescili yapılacaktır. Bolu ilinde 66 adet yerleşim birimi, arazi toplulaştırmasından faydalanacaktır.

5.1.6.6. DERE ISLAHLARI

İşletme Safhasındaki Dere Islahları (41 Adet)

2003 yılından bugüne kadar tamamlanan 41 dere ıslahı ile;

- Bolu şehir merkezi,
- 47 adet yerleşim yeri ve
- 1.350 dekar arazi,
taşkınlardan korunmuştur.

Bolu/ Mudurnu - Taşkesti Beldesi Mudurnu Çayı Islahı

Bolu İl Merkezi Büyüksu 1.Kısım Rehabilitasyonu

Göynük İlçe Merkezi Çaybahçe, Kemer ve Göynük Dereleri Islahı

- Proje ve Planlaması Devam Eden Dere Islahları (19 Adet)Proje hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır.

Bolu-Yeniçağa İlçesi Asilbey Mahallesi Kirenli Deresi

5.1.6.7. HES

İşletme Safhasındaki HES'ler (7 Adet)

7 HES'in kurulu gücü 124,05 MW, yıllık enerji üretimi ise 367,17 milyon kiloWatt.saattir.

Planlama ve Proje Safhasındaki HES'ler (17 Adet)

17 HES'in kurulu gücü 69,08 MW, yıllık enerji üretimi ise 225,40 milyon kiloWatt.saat'tir.

5.1.7. Bolu İl Özel İdaresi Yatırımları

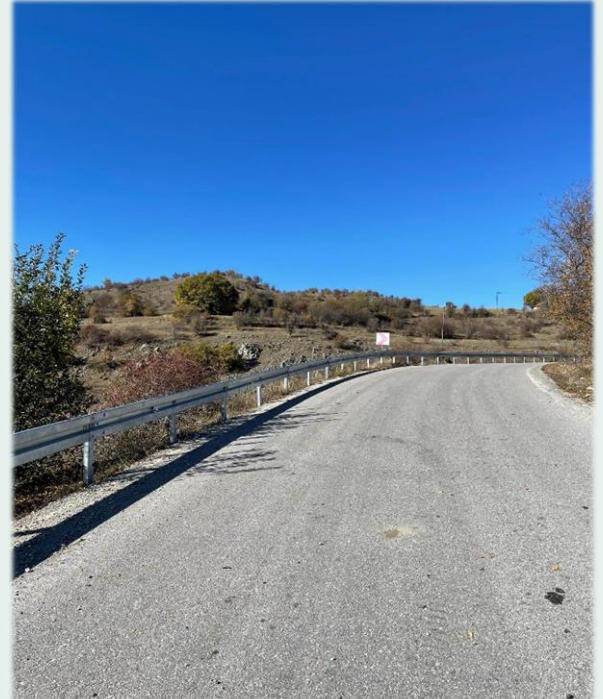
5.1.7.1. Tamamlanan Veya Hali Hazırda Devam Eden Önemli Devlet Yatırımları ve Bu Yatırımlar İle Elde Edilen/Edilecek Olan Ekonomik Değerlere ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş ve Değerlendirmeler

Tablo 49. Bolu İlinde devam eden İl Özel İdaresi Projeleri Tablosu

SIRA NO	PROJENİN ADI	PROJENİN FİZİKİ GERÇEKLEŞME DURUMU	PROJENİN TOPLAM ÖDENEĞİ
1	Bolu İli Merkez İlçe ve İlçe Köy Yolları Otokorkuluk Yapım İşi	% 100 TAMAMLANDI	277.648,00 TL (KDV Hariç)
2	Trafik İşaret Levha,Direk ve Trafik Emniyet Malzemeleri Alımı	% 100 TAMAMLANDI	303.012,00 TL (KDV Hariç)

Bolu İli Merkez İlçe ve İlçe Köy Yolları Oto korkuluk Yapım İşi

Köy yollarının sürüş güvenliğini artırarak kaza riskini azaltmak adına oto korkuluk yapımı gerçekleştirilmiştir. Köy halkının tarımsal ve hayvansal faaliyetlerinde ulaşımı kolaylaştırmak,

köylerde yaşam standartlarını geliştirmek, merkez ilçeye eğitim, sağlık yönünden güvenli bir ulaşım sağlamak adına, bariyer yapımı tamamlanmış ve kullanıma açılmıştır.

Köy yollarının sürüş güvenliğini artırarak kaza riskini azaltmak adına tabela alımı ve yapımı gerçekleştirilmiştir. Köy halkının tarımsal ve hayvansal faaliyetlerinde ulaşımı kolaylaştırmak, köylerde yaşam standartlarını geliştirmek, merkez ilçeye eğitim, sağlık yönünden güvenli bir ulaşım sağlamak adına trafik tabela yapımı tamamlanmıştır.

SIRA NO	PROJENİN ADI	PROJENİN FİZİKİ GERÇEKLEŞME DURUMU	PROJENİN TOPLAM ÖDENEĞİ
3	Bolu İli Merkez İlçe Muhtelif Köyleri 25 Adet Çocuk Oyun Grubu Montaj Dahil Mal Alım İşİ	% 100 TAMAMLANDI	291.750,00 TL (KDV Hariç)
4	Bolu, Merkez İlçe, Gökçesu Yolu, Değirmenbeli Köy Sapağı 600 m ³ /gün 3.000 kişi Kapasiteli Atıksu Arıtma Tesisi Yapım İşİ	% 0 DEVAM EDİYOR	1.049.500,00 TL (KDV Hariç)

5.1.7.2. Yapılması Planlanan Önemli Devlet Yatırımları İle Bu Yatırımlardan Beklenen Ekonomik Değerlere Ve Sosyal Kazanımlara İlişkin Görüş Ve Değerlendirmeler

Köylerin Ulaşım Servis Ağını Kolaylaştırmak Adına Sıcak Asfalt Yapımı

Kent yaşam standardının köylere de ulaştırılmasına, sosyal refahın artırılmasına, yaşam standartlarının yükseltilmesine ve hizmet kalitesinin artırılması, tarım ve hayvansal faaliyetlerin kolaylaştırılması, köy yollarının toz ve kirlilikten arındırılması amacıyla tüm köylere bu projenin uygulanması hedeflenmektedir.

Köylerin Ulaşım Servis Ağını Güvenliğini Sağlamak Adına Trafik İşaretleri ve Bariyer Yapımı

Yolu kullanan yolcu ya da sürücülerin köy yolunda sorunsuz ve güven içerisinde seyahat etmelerini sağlamak, trafiği düzenleyen ya da kılavuzluk eden, kaza olması durumunda ise kullanıcıların en az zararla, can kaybını mümkün mertebe azaltması için gerekli olan trafik işaretleri, yaşam standartlarının yükseltilmesine ve hizmet kalitelerinin artırılması için tehlike teşkil eden tüm köy yollarına bu projenin uygulanması hedeflenmektedir.

Köylere Çocuk Oyun Parkı Kurulması Projesi :

Kent yaşam standardının köylere de ulaştırılması, sosyal kalkınmanın gerçekleştirilmesi ve sosyal refahın artırılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi ve hizmet kalitelerinin artırılması, çocuklara ve gençlere daha iyi bir yaşam sağlanabilmesine katkıda bulunmak amacıyla tüm köylere bu projenin uygulanması hedeflenmektedir.

İlimiz Mudurnu İlçesi 6 Köy Kollektör Hattı ve Paket Arıtma Projesi

İlimiz Mudurnu İlçesine bağlı Uzunçam, Hüsamettindere, Kurtlar, Bostancılar, Tımaraktaş ve Taşçılar Köylerinin kanalizasyon atıklarının yapılacak kollektör hattı ile birleştirilip, yapılacak arıtma tesisinde arıtma yapıldıktan sonra deşarj edilmesi projesidir. Çeşitli nedenlerden dolayı derelerin tahrip edilmesi ve kirletilmesi insan sağlığını olumsuz yönde etkilemekte ve gelecek nesillerimiz için bir tehlike oluşturmaktadır. Projemiz çevre sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak ve çevreyi korumak, gelecek kuşaklara bozulmamış, sağlıklı bir dünya bırakmak için önem taşımaktadır.

SIRA NO	PROJENİN ADI	PROJENİN YERİ	PROJENİN TOPLAM MALİYET BEDELİ	SÖZLEŞME BEDELİ	AÇIKLAMA
1	Bolu İl Özel İdaresi Ek Hizmet Binası Yapım İşİ	BOLU/MERKEZ	12.009.757,38TL	10.775.163,36TL	BİTTİ

Bolu İl Özel İdaresi Ek Hizmet Binası

5.1.7.3. Önümüzdeki Dönemde Yatırım Yapılmasında Fayda Görülen Alanlara İlişkin Görüş, Öneri Ve Değerlendirmeler

- Köylerdeki mevcut kanalizasyon hatlarının birleştirilmesi mümkün olan köylerle, kollektör hattı yapılarak deşarj noktasına nüfusa uygun arıtma sistemi yapılması ile çevre kirliliği ve pis kokunun önüne geçilerek daha sağlıklı yaşam alanlarının oluşturulması gerektiği,
- Tüm köylerde çöp toplama hizmeti verilmesi gerekmektedir. Çöp hizmeti/konteynırı olmayan köylerimizde en çok görüntü kirliliği yaratan unsurların başında, derelerimizin, köy yollarının ve sokaklarının kirlenmesi ve bu alanlarda biriken çöpler, atıklar gelmektedir. Bu alanlar çevrenin görüntü kalitesinin düşmesine ve kirliliğin oluşmasına ve de özellikle yaz aylarında sinek ve sivrisineklerin çoğalmasına neden olarak, halkımızın yaşamını olumsuz etkilemektedir. Katı atıkların gereği gibi kontrol altına alınamaması nedeniyle özellikle çocuklarımızın ve insanlarımızın sağlığını tehlikeye sokmakta ve hastalık saçmaktadır. Ayrıca yapılacak projelerle toplanması planlanan çöplerden enerji elde edilmesi Ülke ekonomisine katkı sağlayacağı,
- İl Özel İdaresi **taşınır-taşınmaz tüm mallarının tespiti** ile bunların rantabl kullanımına yönelik uzman komisyonca değerlendirme yapıp, il genelinde gelir-gider tabloları ile envanterlerin karşılaştırılması ve Kurumun atıl durumda bulunan değerlerinin güncellenerek yeniden il ekonomisine kazandırılması,
- Bölge iklimine uygun tarımsal ürünlerin yetiştirileceği alanların tespit edilmesine müteakip bu alanlara yapılacak **baraj, gölet vb. sulama projelerinin** uygulamaya alınması ile bitki desenine bağlı ürün artışının olacağı ve akabinde yöresel kalkınmanın sağlanacağı,

- İl Özel İdaresi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğünce inşaatları yapılarak işletmeye açılan HİS ve KÖS göletlerinin amacı dışında kullanılmasına yönelik (regreasyon, mesire yeri, alternatif balıkçılık, yengeç, kerevit yetiştiriciliği vs.) gelir getirici faaliyetler için Tarım ve Orman Bakanlığının “**Su Ürünleri Üretim Yerlerinin Kiraya Verilmesine Dair Yönetmelik**” ve **ilgili Tebliğler** çerçevesinde yapılacak mevzuat değişikliği ile **göletlerde kiralama yapılması** izninin verilmesi,
- Özellikle kırsal alanda mera hayvancılığının geliştirilmesi ve bölge dinamiklerinin ön plana çıkarılması kapsamında, büyük ve küçükbaş hayvanların et ve süt ürünlerine yönelik **bölgesel işletme tesisleri** kurularak pazarlama olanaklarının dikkate alınması ve ülke ekonomisine katkının sağlanması,
- Tarımsal amaçlı oldukça değerli ürünlerden olan; ceviz, badem, gojiberi gibi **alternatif tarım ürünleri** yanında merkez ve ilçelerimizde iklim şartları çerçevesinde sert çekirdekli meyveler (kiraz, vişne, badem vs.), üzüksü meyveler (çilek, ahududu, böğürtlen vs.) ile birlikte karpuz, enginar, fasulye gibi tarımsal getirisi yüksek yöresel ürünlere (kooperatifçilik vb. birlikler çerçevesinde) öncelik ve destekleme yapılarak bölgesel kalkınmanın önünün açılması,
- İlimiz Merkez Sarıalan ve Seben Taşlıyayla gibi göletlerinin ilgili Bakanlıklar tarafından; **turizm, spor vs. amaçlı yatırıma yönelik** değerlendirilmesi,
- İlimiz Seben Taşlıyayla göletine ait sulama projesinin DSİ tarafından işletmeye açılmasına müteakip, ileride **HES (hidroelektrik santrali) projesi** olarak da değerlendirilerek mevcut potansiyelden enerji getirisi olarak faydalanılması,
- İlimiz Merkez Sarıalan bölgesinin “**Köroğlu Turizm Gelişim Alanı**” olarak ilan edilmesi kapsamında, Kurumumuz tarafından yapılan mevcut göletin bölge regreasyon projesine dahil edilmesi ile Bolu turizmi gelişmesi ve ileride yapılabilecek sportif faaliyetlere öncülük yapabileceği,
- Küresel ısınmanın günden güne hızla arttığı düşünülerek ileriki zaman diliminde susuzluk yaşanmaması adına HİS+KÖS gölet yapımına yönelik çalışmalara önem verilmesi halinde, ileriki zamanlarda içme ve kullanma suyu olarak ihtiyaçların karşılanacağı, aynı zamanda vatandaşların bilinçli su kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi gerektiği, düşünülmektedir.

6. DEVLET YARDIMLARI

6.1. Esnaf ve Sanatkârların İstifadesine Sunulan Hibe Ve Faizsiz Kredi Desteklerine İlişkin Bilgi Değerlendirme Ve Öneriler

6.1.1. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanlığı'ndan alınan bilgiler

Ülkemizin kalkınması açısından büyük önem arz eden, üretimin artması ve imalat sektörünün gelişmesi için tasarrufların yatırımlara dönüşmesi çok önemlidir. Bu husus küçük

esnaf ve sanatkârlarımızın tasarrufları oldukça sınırlı olduğundan, Devlet tarafından esnaf ve sanatkârlarımıza sunulan, KOSGEB tarafından hibe projeleri ve Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifleri aracılığı ile verilen faizsiz geri ödemeli krediler piyasanın canlanması, üretimin artması ve dolayısıyla ülkenin ekonomik büyüme oranı ile istihdamın gelişmesi açısından oldukça yararlı olmaktadır.

Çeşitli kurumlarca verilen hibe, destek ve teşviklerin uzmanlarca iş ortamında esnaf ve sanatkârlar bilgilendirilmeli, rehberlik yapılmalıdır.

6.1.2. Bolu Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Bölge Birliği Başkanlığı'ndan alınan Bilgiler

Tablo 50. S.S. 5. Bölge Birliğimize bağlı Kooperatiflerimizce 2021 yılında kullanılan krediler.

İL /İLÇE	ORTAK SAYISI	KULLANDIRILAN KREDİ(TL)
BOLU	434	62.240.000,00
BOLU KÖROĞLU	282	36.765.900,00
GEREDE	102	11.864.000,00
GÖYNÜK	148	24.110.500,00
MENGEN	62	6.293.000,00
MUDURNU	50	5.951.500,00
SEBEN	15	1.660.000,00
YENİÇAĞA	66	9.714.000,00
TOPLAM	1159	158.598.900,00

5. Bölge Birliğine bağlı, İlimizdeki Esnaf ve Sanatkârlar kredi Kefalet Kooperatiflerine **01.01.2021 – 31.12.2021** tarihleri arasında **1.159** ortağa **158.598.900,00 TL** kredi kefaleti kullanılmıştır.

7. DESTEKLENER SEKTÖRLER

7.1. Hali hazırda Devlet Tarafından Desteklenen Sektörler İle Bu Desteklerin İİ Ekonomisine Katkısı

7.1.2. Bolu KOSGEB İİ Müdürlüğü Bilgileri

KOSGEB olarak; 18.09.2009 tarih ve 2009/15431 sayılı "KOSGEB Tarafından Verilecek Hizmetler ve Desteklerden Yararlanacak KOBİ'lere İlişkin Sektörel ve Bölgesel Önceliklerin Belirlenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı" nda belirtilen tüm sektörler desteklenmektedir. KOSGEB destekleriyle birlikte İlimizde, yeni KOBİ'ler faaliyet göstermeye başlamıştır. Yeni açılan ve KOSGEB desteklerinden faydalanan işletmelerin, işletme sürdürülebilirliğini daha iyi bir şekilde sağladıkları gözlemlenmiştir. Bunun yanında hali hazırda faaliyetlerine devam eden KOBİ'lerin ise; KOSGEB destekleriyle işletme faaliyetlerini geliştirdikleri, kapasiteleri arttırarak, ilimiz istihdam rakamlarına, ciddi bir şekilde katkı yaptığı belirlenmiştir.

Ülkemizin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini arttırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, ihracattaki paylarını yükseltmek amacıyla kurulan KOSGEB, 2010 Yılında yürürlüğe giren KOSGEB Destek Yönetmeliği kapsamında toplamda on üç farklı destek programı çerçevesinde hizmetlerine devam etmektedir. İlimizde yer alan ve KOSGEB tarafından desteklenen sektörlerde faaliyet gösteren tüm KOBİ vafını taşıyan işletmelerimiz, bu destek programlarından yararlanabilmektedir.

18.09.2009 tarih 27353 sayılı Resmi Gazete ' de yayımlanan, 2009/15431 sayılı “ KOSGEB Tarafından Verilecek Hizmetler Ve Desteklerden Yararlanacak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere İlişkin Sektörel ve Bölgesel Önceliklerin Belirlenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı ” nda belirtilen sektörler Ek-1 ' de yer almaktadır. Belirlenen sektörler; ticaret, hizmet ve imalat sanayinin temelini oluşturmakta olup, ülkemizde yer alan KOBİ'lerimizin çok büyük bir kısmını kapsamaktadır.

Devletimizin belirlemiş olduğu kalkınma planları göz önünde bulundurularak, özellikle imalat sanayinde yer alan işletmelerin daha fazla desteklenmesi gerekmektedir. Katma değeri yüksek ürün üreten ve ithal edilen ürünlerin ülke içerisinde üretimini sağlayan işletmeler, devlet desteklerinden faydalanarak; ülke ekonominin gelişmesine büyük katkılar sağlayacak ve cari dengeyi sağlama noktasında önemli bir rol oynayacaktır. Özellikle orta yüksek ve yüksek teknoloji alanlarında faaliyet gösteren işletmeler, Endüstri 4.0 kapsamındaki hedefler doğrultusunda sağlanan desteklerle, ülkemizin teknolojik alt yapısını geliştirecek ve ihracat potansiyellerini arttıracaklardır.

Ülkemiz ekonomik şartları göz önünde bulundurulduğunda, işletmelerimiz finans, personel ve eğitim anlamında bazı sıkıntılar yaşamaktadır. Özellikle yeni kurulan işletmelerimiz, kısa ve uzun vadeli finansal kaynak bulma konusunda zorluk çekmektedir. Bu kapsamda bankalar nezdinde kefalet ve ipotek sorunu olan işletmelerimize yardımcı olmak için kefalet desteğiyle ilgili bir çalışma yapılmalıdır.

Tablo 51. Bolu İli 2021 Yılı KOSGEB Destek Gerçekleşmelerine İlişkin Bilgiler

31.12.2021 TARİHİ İTİBARIYLA İLİMİZDE DESTEK PROGRAMLARINDAN YARARLANAN FİRMALARA AİT BİLGİLER*		
Destek Kullanım Şartları ve Süreci	Destek Programından Yararlanan İşletme Sayısı (adet)	Sağlanan Toplam Destek Miktarı (TL)
18.11.2005 tarih ve 2005/9617 no'lu Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" kapsamında yer alan ve belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren tüm KOBİ'lere destek verilmektedir. Destek Programları Uygulama Esaslarında ve açıklanan destek programı çağrılarında belirtilen şartları sağlayan tüm KOBİ'ler, Destek Programlarına başvurma hakkına sahiptir. Yine Destek Programları kapsamında farklı program sürelerine göre proje yürütmektedirler.	306	20.273.006,03 TL.
*KOSGEB olarak, KOBİ'lere geri ödemeli ve geri ödemesiz şekilde destek ödemesi yapılmaktadır. Kredi sağlama şeklinde bir destek programımız mevcut değildir.		

Yukarıda yer alan destek programlarından hizmet ve imalat sektöründe yer alan işletmeler faydalanmakta olup, imalat sektörüne daha fazla önem verilmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı düşünülmektedir.

7.2. Devlet tarafından desteklenmesi durumunda ekonomik gelişmeye katkı sunacağı değerlendirilen ve bu nedenle öne çıkarılması gereken sektörler ile bu sektörlerin desteklenmesi halinde ele edilecek ekonomik değerlere ve sosyal kazanımlara ilişkin görüş ve değerlendirmeler

Ekonomik anlamda katkı sağlanacak birçok sektör çeşitli devlet teşvikleri kapsamında desteklenmektedir. Bu nedenle desteklenmesi gerekli görülen belirli bir sektör bulunmamaktadır. Ancak il dinamiklerine göre belirli sektörlerin, il veya bölge bazında öne çıkarılması değerlendirilebilir.

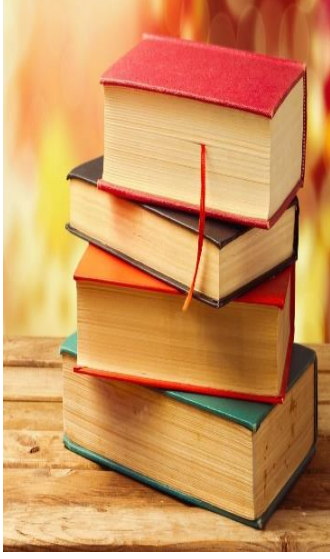
7.3. İktisadi ve ticari gelişimin önündeki engeller ile bu engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik görüş, değerlendirme ve öneriler

- İşletme içi dinamikler düşünüldüğünde; yönetim anlayışının hala geleneksel olarak devam ettirilmesi ve aile şirketi yönetim anlayışının değişmiyor olması işletme gelişimi anlamında engel teşkil etmektedir. Bunun yanı sıra işletmeler, yatırım yapmak için genel olarak işletme sermayesi eksikliği ve öz kaynak eksikliği yaşamaktadır.
- Yatırımların gerçekleşebilmesi ve iktisadi gelişim sağlanabilmesi için işletmelerin kaynaklara erişimi kolaylaştırılmalıdır. Bu durum, finans kuruluşlarından kolay ve esnek kaynak temin edilmesiyle çözülebilir.
- Bu noktada Ticaret ve Sanayi odaları gibi Sivil Toplum Kuruluşlarının daha aktif çalışmalar yapması çözüme katkı sağlayabilir. İşletmelerin finansal ihtiyaçlarına devlet destekleriyle katkı sağlanabilir. Mevcut destekler geliştirilmeli ve işletme ihtiyaçlarına yönelik yeni destek modelleri oluşturulmalıdır.

8. GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRME

- Türkiye'nin büyük ticaret merkezleri arasında bulunan Bolu, doğal güzellikleri, yüksek kalitede yaşam standartları ve başarılı insan kaynakları ve Ar Ge altyapısı ile yatırımcılara geniş ekonomik ve sosyal fırsatlar sunmaktadır.
- Bolu ili, azami 3 saatlik sürüş ile ülkenin satın alma gücü en yüksek metropollerinden oluşan yaklaşık 30 milyon nüfusa sahip dinamik pazarlara erişim avantajı sağlamaktadır.
- 1'i kurulum aşamasında olan 4 OSB, 1 TGB ve uygulama araştırma merkezleri ile sanayi alanındaki tüm sektörlerle yatırıma hazır arazi, enerji, ulaşım ve AR-GE altyapısı sağlanmaktadır.
- Yatırım Destek Ofisi moderatörlüğü ile izin ve ruhsat işlemleri gibi yatırım süreçlerinde sorun yaşanmaması Bolu dışından gelen yerli ve yabancı firmaların ilave yatırımlar yapmasını teşvik etmektedir.
- Bolu ilinde, yatırım teşvik sistemi ile sağlanan gelir vergisi indirimi, gümrük ve KDV muafiyetleri ve sigorta primi indirimleri gibi teşviklerle yeni yatırımların başlangıç ve işletme dönemi maliyetleri düşmektedir. Ayrıca, 2. Bölgede bulunan Bolu'nun 6 ilçesinde yapılacak yatırımlar 3. Bölge desteklerinden faydalanabilmektedir.
- Bolu Meslek Liselerinde okullaşma oranının %100 olması ve İŞKUR tarafından sanayinin ihtiyaç duyduğu tüm mesleki eğitimlerin sağlanması nitelikli iş gücü istihdamına hız ve kolaylık sağlamaktadır.

9. KAYNAKÇA

- Bolu Ticaret ve Sanayi Odası
- Gerede Ticaret ve Sanayi Odası
- Bolu Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
- S.S. 5. Bölge Esnaf Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi
- Bolu Gümrük Müdürlüğü
- Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
- Bolu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
- Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- Bolu İl Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü (SGK)
- Bolu Çalışma ve İŞKUR İl Müdürlüğü
- Bolu Orman Bölge Müdürlüğü
- Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü
- Ulaştırma ve Altyapı 13. Bölge Müdürlüğü
- Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü
- Devlet Su İşleri 5. Bölge Müdürlüğü 53. Şube Müdürlüğü
- Bolu İl Özel İdaresi
- Bolu KOSGEB İl Müdürlüğü
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
- Alışveriş Merkezleri
- Ticaret Bakanlığı, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS)
- Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi (ESBİS)
- Ticaret Bakanlığı, Koop. Bilgi Sistemi (KOOP-BİS)
- Ticaret Bakanlığı, Hal Kayıt Sistemi
- Ticaret Bakanlığı, Taşınmaz Ticareti Bilgi Sistemi (TTBS)
- Ticaret Bakanlığı, İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Ticareti (İETTTS)
- Ticaret Bakanlığı, Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletim Sistemi
- Ticaret Bakanlığı, Tüketici Bilgi Sistemi (TÜBİS)

T.C. BOLU VALİLİĞİ TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ

Karaçayır Mah. Çizmeciöğlü Sok. No.8/18 - BOLU

Tel. + 90 (374) 220 19 18 – 19

Faks + 90 (374) 220 19 20

www.ticaret.gov.tr

www.bolu.ticaret.gov.tr

e-mail : bolu.tim@ticaret.gov.tr

